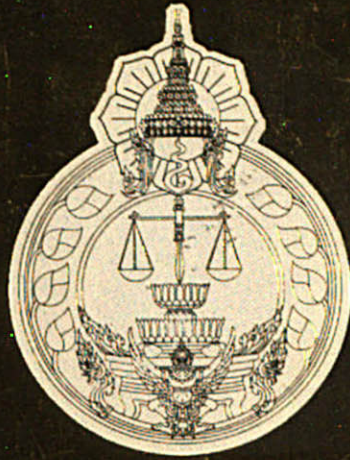

ที่ระลึก

ในการเสด็จพระราชดำเนินทรงประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์
และพิธีเปิดอาคารศาลจังหวัดพัทธยา

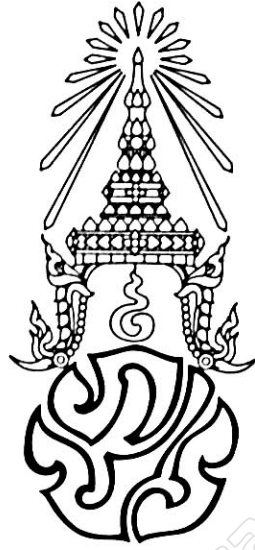

ที่ระลึก

ในการเสด็จพระราชดำเนินทรงประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์
และพิธีเปิดอาคารศาลจังหวัดพัทธยา
๑๙ กันยายน ๒๕๔๔

เลขหมู่... พย 1 2544 ม:2
เลขทะเบียน... 493
วันเดือนปี... 18 ต.ค. 2544

พระราชดำรัส
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน
ในพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลแพ่งและศาลฎีกา
๑๕ พฤษภาคม ๒๕๐๖

ศาลเป็นสถาบันอันสูงส่งและศักดิ์สิทธิ์ เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปในบรรดาประเทศประชาธิปไตยทั้งหลาย ผู้พิพากษาทุกท่านคงจะได้ระลึกถึงความสำคัญในหน้าที่ที่จะให้ความยุติธรรมแก่ประชาชนเป็นอย่างดีที่สุดอยู่แล้ว และในเวลาเดียวกันก็เป็นหน้าที่ของว่า ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับงานของศาล จะต้องช่วยกันส่งเสริมให้ผู้พิพากษาได้มีอิสระในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีตามหน้าที่ เพื่อประชาชนได้มีหลักประกัน และได้รับความคุ้มครองในสิทธิเสรีภาพ โดยความยุติธรรมที่แท้จริง

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร
สิริกิตยสมบูรณสวางทวัณณ วรชัตติยราชสันตติวงศ์ มหิตลพงศอดุลยเดช
จักรีนเรศยุพราชวิสุทธิ สยามมกุฎราชกุมาร

อาเศียรคเณศ

พระเกษมศานต์พระเกษมศานต์	เกษมศานต์
พระสถิตใจไทย	ห่อหุ้ม
บารมีแผ่ไพศาล	ภพสัน
พระมิ่งพระบดินทร์	แผ่คุ้มครอง
พระเมตตาเลิศล้ำ	วังน
คุณพระพิสดาร	ส่องล้ำ
เสด็จยังเทวัญ	บดินทร์
ศักดิ์แห่งองค์พระค้ำ	เหล่าข้าตุลาการ
พระเกษมศานต์	เป็นบุญ ยั่งยืน
พระกอบการธรรมนาถ	เฝ้าองค์
พระกรุณาธิคุณ	ครองหัว ไทยแ
ภักดีแด่องค์บาทู	หัวถือนบุญธรรม
อาเศียรคเณศนำ	ภักดี
พระคู่ปฐพี	มิ่งฟ้า
พิสุทธิคุณสุริย์	สาดส่อง
ขอพระเป็นบดินทร์	คู่เหล่าวันตรึงเทอญ

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม

ข้าพระพุทธเจ้า คณะผู้พิพากษาและข้าราชการศาลยุติธรรม ศาลจังหวัดพัทธ
(นายมหาชัย ศรีทองกลาง ร้อยกรอง)

สารบัญ

เรื่อง

หน้า

● พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลที่เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี พ.ศ. ๒๕๓๗	๑
● พระราชกฤษฎีกากำหนดวันเปิดทำการศาลจังหวัดพัทยา พ.ศ. ๒๕๔๓	๒
● พระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนแปลงเขตอำนาจศาลแขวงชลบุรี พ.ศ. ๒๕๔๓	๓
● สารประธานศาลฎีกา	๕
● สารเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม	๖
● สารอธิบดีผู้พิพากษามาตร ๒	๗
● สารรองอธิบดีผู้พิพากษามาตร ๒	๘
● คณะผู้พิพากษาศาลจังหวัดพัทยา	๙
● ข้าราชการศาลยุติธรรมประจำศาลจังหวัดพัทยา	๑๓
● ขมศาล (อาคารศาลจังหวัดพัทยา)	๑๕
● เมืองพัทยา	๑๙
● ศาลจังหวัดพัทยา	๒๑
● อาคารศาลจังหวัดพัทยา	๒๔
● ยุติธรรมคู่สัจธรรม	๓๓
● ข้อพิจารณาบางประการของสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศ	
ในเทอม FOB (Free on board)	๔๔
● การออกหมายค้นกับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคล	๕๑
● แหล่งท่องเที่ยวเมืองพัทยา	๕๕
● รายชื่อผู้ดูแล	๖๙

พระราชบัญญัติ**จัดตั้งศาลจังหวัดที่เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี****พ.ศ. ๒๕๓๗****ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.****ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๗****เป็นปีที่ ๔๙ ในรัชกาลปัจจุบัน**

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ
ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรจัดตั้งศาลจังหวัดขึ้นที่เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา
ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลจังหวัดที่เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี
พ.ศ. ๒๕๓๗”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้จัดตั้งศาลจังหวัดขึ้นที่เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี เรียกว่า “ศาลจังหวัดพัทยา”
และจะเปิดทำการเมื่อใด ให้ประกาศโดยพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๔ ให้ศาลจังหวัดพัทยามีเขตตลอดท้องที่อำเภอบางละมุง อำเภอสัตหีบ และอำเภอศรีราชา
เฉพาะตำบลทุ่งสุขลา ตำบลบึง และตำบลบ่อวิน ในจังหวัดชลบุรี

ในระหว่างที่ยังไม่ได้เปิดทำการศาลจังหวัดพัทยาตามพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามมาตรา ๓ ให้ศาล
จังหวัดชลบุรีมีเขตตลอดถึงเขตศาลจังหวัดพัทลุงด้วย

บรรดาคดีของเขตท้องที่อำเภอที่ระบุในวรรคหนึ่ง ซึ่งค้างพิจารณาอยู่ในศาลจังหวัดชลบุรี
ในวันเปิดทำการศาลจังหวัดพัทยาตามมาตรา ๓ ให้คงพิจารณาพิพากษาในศาลจังหวัดชลบุรี

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ชวน หลีกภัย

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรจัดตั้งศาลจังหวัดขึ้น
ที่เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ให้มีเขตตลอดท้องที่อำเภอบางละมุง อำเภอสัตหีบ และอำเภอศรีราชาเฉพาะ
ตำบลทุ่งสุขลา ตำบลบึง และตำบลบ่อวิน จังหวัดชลบุรี เพื่อประโยชน์แก่ประชาชนในท้องที่อำเภอดังกล่าว
และโดยที่มาตรา ๑๔๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติว่า บรรดาศาลทั้งหลายจะตั้ง
ขึ้นได้ก็แต่โดยพระราชบัญญัติ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชกฤษฎีกา
กำหนดวันเปิดทำการศาลจังหวัดพัทธยา
พ.ศ. ๒๕๕๓

.....

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๓
เป็นปีที่ ๕๕ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรกำหนดวันเปิดทำการศาลจังหวัดพัทธยา เพื่อทำการพิจารณาพิพากษาคดีต่อไป อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๒๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลจังหวัดที่เมืองพัทธยา จังหวัดชลบุรี พ.ศ. ๒๕๓๗ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

- มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกากำหนดวันเปิดศาลจังหวัดพัทธยา พ.ศ. ๒๕๕๓”
มาตรา ๒ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป
มาตรา ๓ ให้เปิดทำการศาลจังหวัดพัทธยา ตั้งแต่วันที่ ๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๓ เป็นต้นไป
มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
ชวน หลีกภัย
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ เนื่องจากมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลจังหวัดที่เมืองพัทธยา จังหวัดชลบุรี พ.ศ. ๒๕๓๗ บัญญัติว่า ให้จัดตั้งศาลจังหวัดพัทธยาขึ้นที่เมืองพัทธยาจังหวัดชลบุรี และจะเปิดทำการเมื่อใดให้ประกาศโดยพระราชกฤษฎีกา บัดนี้ พร้อมทั้งจะเปิดทำการศาลจังหวัดพัทธยาได้แล้ว จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้

พระราชกฤษฎีกา
เปลี่ยนแปลงเขตอำนาจศาลแขวงชลบุรี
พ.ศ. ๒๕๔๓

.....
ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๓
เป็นปีที่ ๔๕ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรเปลี่ยนแปลงเขตอำนาจศาลแขวงชลบุรี

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๒๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาคriminalความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๕๔๔ จึงทรงพระกรุณา โปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนแปลงเขตอำนาจศาลแขวงชลบุรี พ.ศ. ๒๕๔๓”

มาตรา ๒ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๓ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ศาลแขวงชลบุรีในจังหวัดชลบุรี ซึ่งมีเขตอำนาจในอำเภอทุกอำเภอมีเขตอำนาจใน อำเภอเมืองชลบุรี อำเภอบ่อทอง อำเภอบ้านบึง อำเภอพนสนธิคม อำเภอพานทอง อำเภอหนองใหญ่ ตำบลเขาคันทรง ตำบลบางพระ ตำบลศรีราชา ตำบลสุรศักดิ์ และตำบลหนองขาม อำเภอศรีราชา

มาตรา ๔ บรรดาคดีในเขตอำนาจของศาลจังหวัดพัทยาที่ค้างพิจารณาอยู่ในศาลแขวงชลบุรี ในวันเปิดทำการศาลจังหวัดพัทยา ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลจังหวัดพัทยา ให้คงพิจารณาพิพากษาในศาลแขวงชลบุรี

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ชวน หลีกภัย

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกานี้ คือ เนื่องจากได้มีการจัดตั้งศาลจังหวัดพัทยา ขึ้นตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลจังหวัดที่เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี พ.ศ. ๒๕๓๗ โดยมีเขตตลอดท้องที่อำเภอบางละมุง อำเภอสัตหีบ และอำเภอศรีราชา เฉพาะตำบลทุ่งสุขลา ตำบลบึง และตำบลอ่าวในจังหวัดชลบุรี และจะเปิดทำการในวันที่ ๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๓ แต่พระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนแปลงเขตอำนาจศาลแขวงขอนแก่น ศาลแขวงชลบุรี ศาลแขวงนครราชสีมา ศาลแขวงพระนครศรีอยุธยา ศาลแขวงลพบุรี ศาลแขวงสุรินทร์ ศาลแขวงอุดรธานี และศาลแขวงอุบลราชธานี พ.ศ. ๒๕๓๒ ได้กำหนดให้ศาลแขวงชลบุรีมีเขตอำนาจในท้องที่ที่อยู่ในเขตศาลจังหวัดพัทยาดูด้วย จึงทำให้ศาลทั้งสองมีเขตอำนาจซ้อนกัน ดังนั้น เพื่อมิให้เกิดความสับสนและเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องสมควรเปลี่ยนแปลงเขตอำนาจศาลแขวงชลบุรี ไม่ให้ซ้อนกับเขตอำนาจศาลจังหวัดพัทยา และให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้

สาร ประธานศาลฎีกา

การอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนเป็นหน้าที่สำคัญยิ่งของศาลยุติธรรม เพราะความยุติธรรมเปรียบเสมือนเสาหลักที่จรรโลงสังคมให้เป็นปึกแผ่น และอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข ปัจจุบันการขยายตัวของสังคมเมืองและอัตราประชากรเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เป็นเหตุให้มีปัญหาอาชญากรรม ปัญหาทางเศรษฐกิจ และปัญหาทางสังคม เพิ่มจำนวนมากขึ้น ซึ่งนำไปสู่ความขัดแย้งที่ต้องพึ่งพากระบวนการยุติธรรมและการพิจารณาพิพากษาคดีของศาล การจัดตั้งศาลจังหวัดพัตยา

จึงเป็นการสอดคล้องกับนโยบายการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ซึ่งนอกจากความเป็นธรรมแล้วยังมุ่งเน้นการให้บริการที่มีประสิทธิภาพ สะดวก รวดเร็ว และทั่วถึง การดำเนินงานของศาลจังหวัดพัตยาที่มีความพร้อมทั้งด้านอาคารสถานที่และบุคลากรย่อมสร้างความมั่นใจแก่ประชาชนในการอำนวยความสะดวก ขอให้ผู้แทนพิพากษา ข้าราชการศาลยุติธรรม และลูกจ้างทุกท่านยึดมั่น ในความซื่อสัตย์สุจริต และคุณธรรมในการปฏิบัติหน้าที่

ในโอกาสอันเป็นมงคลนี้ ขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสากลโลก โปรดดลบันดาลให้ศาลจังหวัดพัตยาอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนได้บรรลุผล สมความมุ่งหมายและขออำนวยความสะดวกให้คณะผู้พิพากษา ข้าราชการศาลยุติธรรม และลูกจ้างทุกท่านประสบความสุข ความเจริญ มีความก้าวหน้าในหน้าที่ราชการและส่วนตัว สมัคสมานสามัคคีร่วมกันปฏิบัติงานด้วยความวิริยะอุตสาหะและยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อให้ศาลจังหวัดพัตยาสถิตสถาพรเป็นที่พึ่งของประชาชนสืบไป

(นายรัชชัย พิทักษ์ผล)

ประธานศาลฎีกา

สาร

เลขธิการสำนักงานศาลยุติธรรม

ศาลจังหวัดพัทลุงเป็นศาลยุติธรรมที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลจังหวัดพัทลุง ที่เมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง พ.ศ. ๒๕๓๗ ผมขอแสดงความยินดีที่ได้มีการสร้างอาคารที่ทำการศาลจังหวัดพัทลุง เพราะอาคารสถานที่ที่เหมาะสม ย่อมทำให้การพิจารณาคดีและการให้บริการในด้านอื่น ๆ ภายในศาลมีประสิทธิภาพ น่าเคารพ เลื่อมใส การควบคุมดูแลการรักษาระเบียบภายในศาลทำได้โดยสะดวก อันเป็นประโยชน์แก่ประชาชนผู้มาติดต่อ หรือมีคดีความได้เป็นอย่างดี

ในโอกาสพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดพัทลุงนี้ ผมขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย จงปกป้องและอภิบาลให้อาคารศาลจังหวัดพัทลุงจงสถิตสถาพรเป็นสถาบันที่ประสิทธิ์ประสาทความยุติธรรมแก่ประชาชน ซึ่งยึดถือศาลเป็นที่พึ่งสุดท้ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ และขอให้คณะผู้พิพากษา ข้าราชการศาลยุติธรรม และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านประสบแต่ความสุข มีกำลังใจและมีพลังจิตอันเข้มแข็งในอันที่จะร่วมกันทำงาน เพื่ออำนวยความยุติธรรมให้แก่ประชาชนตลอดชั่วกาลนาน

(นายกรองเกียรติ คมสัน)

เลขธิการสำนักงานศาลยุติธรรม

สาร

อธิบดีผู้พิพากษภาค ๒

การอำนวยความสะดวกธรรมนับเป็นการสำคัญยิ่งของสำนักงานศาลยุติธรรม เมื่อศาลจังหวัดพญาเปิดทำการในวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๔๓ มีภาระหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ในอำเภอสตึก อำเภอางละมุง และตำบลทุ่งสุลา, ตำบลบึง, ตำบลบ่อวิน, อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี แทนศาลจังหวัดชลบุรี ศาลแขวงชลบุรี ซึ่งเคยมีเขตอำนาจศาลครอบคลุมพื้นที่ดังกล่าว การที่ศาลจังหวัดพญาเปิดทำการใกล้ สถานที่ดังกล่าวและมีอาคารมั่นคง แข็งแรง สง่างามสะดวกสบายย่อมทำให้การอำนวยความสะดวก

ความยุติธรรม สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นประโยชน์แก่ประชาชน ผู้พิพากษาและเจ้าหน้าที่ศาลสามารถปฏิบัติงานได้สะดวก ประชาชนย่อมได้รับการบริการที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นประโยชน์อันยิ่งใหญ่ของสำนักงานศาลยุติธรรม

ในโอกาสประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์และเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดพญา ผมขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายคุ้มครองให้ศาลจังหวัดพญา สถิตสถาพรสมกับเป็นสถานที่สำคัญ สำหรับประสิทธิ์ประสาทความยุติธรรมแก่ประชาชนทั่วไปอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน และขออวยพรให้ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล ผู้พิพากษา ข้าราชการ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ทุกท่าน จงประสบแต่ความสุข ความเจริญ เพื่อร่วมกันปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และยุติธรรมตลอดไป

(นายสำรจ อุดมทวี)

อธิบดีผู้พิพากษภาค ๒

สาร

รองอธิบดีผู้พิพากษภาค ๒

ศาลสถิตยุติธรรม เป็นองค์กรหนึ่งอันเป็นการยอมรับกันว่าเป็นองค์กรแห่งอำนาจตุลาการ ในระบอบประชาธิปไตย ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งบัญญัติให้อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทยพระมหากษัตริย์ ผู้ทรงเป็นประมุขทรงใช้อำนาจนั้นทางศาล

ศาลสถิตยุติธรรม จึงเป็นสถานที่ประสิทธิ์ประสาทความยุติธรรมให้แก่ปวงชน เป็นองค์กรตามกฎหมายที่สามารถคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามกฎหมาย

ศาลจังหวัดพัทธยา เป็นศาลในสังกัดศาลสถิตยุติธรรมที่ก่อตั้งขึ้นใหม่ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนตามระบอบประชาธิปไตย เป็นอาคารโอโถงกว้างขวาง สง่างาม สามารถก่อประโยชน์การใช้สอยเพื่อบริการประชาชนได้เต็มที่ ฉะนั้น ในการประสิทธิ์ประสาทความยุติธรรมให้แก่ปวงชนนั้น การมีอาคารศาลที่โอโถงสง่างาม พร้อมกับมีผู้พิพากษาที่ดีมีความรู้ความสามารถ มีอิสระในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีแล้วก็จะเป็นที่เลื่อมใสแก่ประชาชนผู้หวังพึ่งความยุติธรรมจากศาล

ในโอกาสสำคัญที่ศาลจังหวัดพัทธยาได้เปิดทำการเพิ่มขึ้นอีกศาลหนึ่ง กระผมขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัยและพระสยามเทวาธิราช จงดลบันดาลและคุ้มครองให้ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล, ผู้พิพากษา, ข้าราชการศาลยุติธรรมทุกคนในศาลนี้ มีสุขภาพพลานามัยสมบูรณ์ ประสบแต่ความสุขกาย สุขใจ สามารถประกอบการทำงานในหน้าที่ได้สัมฤทธิ์ผลสมความปรารถนา ในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนตลอดไปชั่วกาลนาน

(นายมงคล หวลถนอม)

รองอธิบดีผู้พิพากษภาค ๒

คณะผู้พิพากษาศาลจังหวัดพัตยา

นายไพบูลย์ ชูโชติ
ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดพัตยา

นายสาธิต เพ็ชรไชย
ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
ประจำสำนักงานศาลยุติธรรม

นายธงชัย ฉัตรเพิ่มพร
ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
ประจำสำนักงานศาลยุติธรรม

นางชาริยา เด่นนินนาท
ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
ประจำสำนักงานศาลยุติธรรม

นางสาววราภรณ์ สุจริตกุล
ผู้พิพากษา

นายกำพล สุทธิธรรม
ผู้พิพากษา

นายสงวน พรธิษยานนท์
ผู้พิพากษา

นายคิลก เสริมวิริยะกุล
ผู้พิพากษา

นายมหาชัย ศรีทองกลาง
ผู้พิพากษา

นายพชร พาณิชวรชาติ
ผู้พิพากษา

นายเจริญชัย อัสวพิริยอนันต์
ผู้พิพากษา

นายวิชญ์ธรรมนาถ สุวรรณโกตา
ผู้พิพากษา

นายบัว แก้วจิตร
ผู้พิพากษา

นายสุรัชย์ สือยรรยงศิริ
ผู้พิพากษา

นายสันทัศน์ นิภาวงศ์
ผู้พิพากษา

นายธีรวิทย์ ควรเสรี
ผู้พิพากษา

ข้าราชการศาลยุติธรรมประจำศาลจังหวัดพัทธยา

นายพิเชษฐ์ กฤษณะพันธ์

รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานประจำศาลจังหวัดพัทธยา

นางยุพิน รวงผึ้ง
นางอารยา ทองปัญญา
นางดารา สิบปรุ
นางสาวปารณีย์ บัวเล็ก
นางสาวกิตติมา สามารถ
นางสาวจุฑามาศ มณีเกิดศิริ
นางอรัญญา ใจยังยืน
(ลำดับแถวบน จากซ้าย-ขวา)

เจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรม ๔
เจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรม ๒
เจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรม ๔
เจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรม ๒
เจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรม ๕
เจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรม ๕
นิติกร ๔

นางสาวศิริจันทร์ ศรีบุบผา
นางสาวศศิธร ชูณช่วยเจริญ
นางสาวจินดา ทวีทรัพย์
นางเอื้ออารีย์ ชโลธร
นางปัทมพร ศุภพลทองโชติ
นางสาวธิดานาด อัครปัสสา
(ลำดับแถวล่าง จากซ้าย-ขวา)

นางสาวขวัญชนก มีวันดี
นางสาวจิราพร เทพทอง
นายพิเชษฐ์ กฤษณะพันธ์
นางทันสมัย บำรุงจิตร
นางสาวสุภาวดี จันทร์ศรี
(ลำดับแถวกลาง จากซ้าย-ขวา)

เจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรม 5
เจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรม 2
เจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรม 2
เจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรม 4
เจ้าพนักงานศาลยุติธรรม 6
เจ้าพนักงานการเงิน 2

เจ้าพนักงานการเงิน ๕
เจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรม ๒
เจ้าพนักงานศาลยุติธรรม ๑
เจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรม ๕
เจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรม ๒

1. นางสาวสุกญา วงศ์กิจเจริญสุข
2. นางสาวขวัญใจ เด่นสันติกุล
3. นายวรารุณ สุจริตจันทร์
4. นางสาวประภาพรณ ประคองพันธ์
5. นางสาวพรพิมล อินทวิเศษ

(ลำดับจากซ้าย-ขวา)

นิติกร
เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล
พนักงานขับรถยนต์
นักการภารโรง
เจ้าหน้าที่ธุรการ

ส.ต.ท.ชาติชาย สีสังข์
ส.ต.ต.ปัญญา พุโพ
ส.ต.ท.สมพงษ์ อัมมะไ
จ.ส.ต.สุชาติ สอนองคุณ
(ลำดับแถวบน จากซ้าย-ขวา)

ด.ต.กิตติคุณ ทองรอด
ส.ต.ท.ประนม แสงจินดา
ส.ต.ท.วิเวก อโนทัย
ส.ต.ท.เดชณรงค์ พันธุลี
จ.ส.ต.ชยานนท์ สุโมตะยะกุล
(ลำดับแถวกลาง จากซ้าย-ขวา)

พลฯ เชษฐา ทับสิงห์
นาวี ใจเย็น
นายสำเร็จ โดสันเทีย
พลฯ สุชาติ สอนธilag (หัวหน้า ร.ป.ภ.ศาลแพทยา)
นายคตพงษ์ บุตรสะ
พลฯ วินัย อุทัยรัมย์
(ลำดับจากซ้าย-ขวา)

ด.ต.อรรฐพล เทียงตรง (หัวหน้าตำรวจศาลจังหวัดพัตยา)
จ.ส.ต.สุพจน์ จิตรสม
จ.ส.ต.ประยัด ผากิม
(ลำดับแถวล่าง จากซ้าย-ขวา)

อาคารศาลจังหวัดพัทธยา

อาคารศาลจังหวัดพัทธยา
จากมุมมองด้านบน เป็นอาคาร
ศาลที่ตั้งอยู่เชิงเขาได้รับการ
ออกแบบ โดยผสมผสาน
สถาปัตยกรรมของไทยและ
ทางตะวันตก อย่างกลมกลืน

ทางเข้าศาลจังหวัดพัทธยา
กว้าง ๒๕ เมตร ๔ ช่องทางจราจร
มีเกาะกลางถนน สวนหย่อม
สองข้างทางซึ่งเป็นบาทวิถีมีต้นไม้
และสวนที่ร่มรื่น

ด้านหน้าอาคารศาลจังหวัดพัทธยา
หันหน้าออกสู่ทะเล มีพื้นที่สำหรับ
จอดรถทั้งด้านหน้าและด้านหลังอาคาร
สามารถจอดรถได้นับร้อยคัน

ด้านหน้าส่วนในของอาคารศาล
จังหวัดพญา มีสนามที่กว้างขวางสวยงาม
และมีทางเดินแยกเข้าสู่ตัวอาคารแต่ละส่วน

ห้องพิจารณาคดีที่สวยงามจำนวน ๑๒ ห้อง
มีทางเดินของผู้พิพากษา คู่ความ ประชาชน
และจำเลย แยกเป็นสัดส่วนต่างหากจากกันเพื่อ
ความปลอดภัย

ระเบียงด้านหน้าห้อง
พิจารณาคดี ด้านทิศตะวันออกมอง
เห็นเมืองพญา ด้านทิศตะวันตก
มองเห็นทะเล ลดความเครียดแก่
ผู้ที่มาศาลได้

ห้องโถงชั้น ๓ ประกอบด้วยเสาทรงกลม
ตั้งเรียงเป็นระยะ ประดับด้วยโคมไฟตามเสา
แต่ละต้นไว้อย่างงดงาม บนชั้น ๓ นี้แบ่งเป็นห้องผู้
พิพากษาหัวหน้าศาล ห้องผู้พิพากษา ห้องประชุม
ห้องสมุด และห้องอาหารสำหรับผู้พิพากษา

ห้องประชุมศาลจังหวัดพัทลุง
สามารถรองรับผู้เข้าร่วมประชุมได้จำนวน
มาก พร้อมอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก
สะดวกอันทันสมัย สำหรับการจัดประชุม
ผู้เข้าร่วมประชุมสามารถมองเห็น
ทัศนียภาพเมืองพัทลุงผ่านผนังกระจก
ด้านข้าง สร้างความประทับใจให้แก่ผู้เข้า
ร่วมประชุม

เมืองพัทยา

โดยนายสาธิต เพ็ชรไชย*
นางสาววรางคณา สุจริตกุล**

เมืองพัทยา อยู่ในท้องที่อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ ๑๕๐ กิโลเมตร มีประวัติเล่ากันมาว่า เมื่อ พ.ศ.๒๓๑๐ ก่อนที่จะเสียกรุงศรีอยุธยาแก่พม่า ๒ เดือน พระยาตาก (สิน) ซึ่งขณะนั้นเป็นพระยาวชิรปราการ เห็นว่าถ้าในกรุงศรีอยุธยาต่อสู้กับพม่าอ่อนแออย่างที่เป็นเช่นนี้ ก็จะต้องเสียกรุงเป็นมัน จึงคิดหนีไปตั้งตัวใหม่หาสมัครพรรคพวกได้ประมาณ ๕๐๐ คน ยกออกจากค่ายวัดพิชัยสงคราม มุ่งไปทางตะวันออกเฉียงใต้ และได้รับกับพม่าที่ยกติดตามไปถึง ๔ ครั้ง จนกระทั่งได้เดินทัพล่วงหน้าไปแขวงเมืองชลบุรี พระยาตากไปพักทัพที่บริเวณหน้าวัดใหญ่อินทาราม (ปัจจุบัน) และจึงเคลื่อนทัพมุ่งไปยังจันทบุรี ระหว่างทางได้พักทัพที่บ้านหนองไผ่ (ซึ่งอยู่ด้านหลังสถานีตำรวจภูธรตำบลพัทยา ริมถนนสุขุมวิทปัจจุบัน) ตำบลนาเกลือ แขวงเมืองบางละมุง พระราชพงศาวดารฉบับพระราชหัตถเลขา เล่ม ๒ กล่าวไว้ว่า "ขณะนี้นายกลมเป็นนายชุมนุมคุมไพร่พลอยู่ที่นั่น คอยสกัดจะต่อรองและพระยาวชิรปราการขึ้นขี่ช้างพลาย ถือปิ่นนกสับรางแดง พร้อมด้วยพลทหารแห่แวดล้อมหน้าหลังตรงเข้าไปในระหว่างพวกพลนายกลม ซึ่งมาสังกัดอยู่ด้วยเดชบารมีบันดาลให้นายกลมเกรงกลัวเดชาบุภาพวางอาวุธเสียสิ้น พวกพลทัพเข้าอ่อนน้อมเป็นข้า แล้วนำทัพไปหยุดประทับ ณ ที่มีหนองน้ำ...ครั้นรุ่งขึ้น วันอังคาร แรม ๖ ค่ำ เดือนยี่ นายกลมจึงนำไพร่พล หมื่นหนึ่งนำทัพไปถึงตำบลแห่งหนึ่ง หยุดพักแรมเสีย คืนหนึ่ง

รุ่งขึ้นเดินทัพมาถึงจอมเทียนและทุ่งไก่อเตี้ย สัตหีบ หยุดพักแรมแห่งละคืน" ต่อมาตำบลแห่งนั้นชาวบ้านเรียกว่า "ทัพพระยา" และต่อมาเรียกเป็น พัทยา" เนื่องจากเห็นว่าตรงที่บริเวณพระยาตากมาตั้งทัพนั้นทำเลดี มีลมทะเล ชื่อลมพัทยา คือลมที่พัดจากทิศตะวันตกเฉียงใต้ ไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ในต้นฤดูฝนจึงเรียกสถานที่แห่งนั้นว่า "หมู่บ้านพัทยา" ต่อมาได้เรียกเปลี่ยนไปเป็น "พัทยา"

พัทยา เริ่มเป็นที่รู้จักของคนทั่วไปนับตั้งแต่สงครามเวียดนามเป็นต้นมา คือ เมื่อวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๐๒ เมื่อมีรถบรรทุกขนาดใหญ่ของทหารอเมริกันประมาณ ๔ ถึง ๕ คัน ได้บรรทุกทหารเต็มคันรถประมาณคันละ ๑๐๐ คน จากจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งมีฐานทัพของทหารอเมริกันอยู่ที่นั่นมาที่หาดพัทยา และเข้าบ้านตากอากาศของพระยาสุนทร พักอยู่เป็นประจำ บ้านดังกล่าวอยู่ทางตอนใต้ของหาดพัทยา โดยผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันมาพักผ่อนทุกสัปดาห์ และพักอยู่ที่บ้านพักหลังดังกล่าว จึงเป็นจุดเริ่มต้นของการมาท่องเที่ยวพัทยา และต่อมาพัทยาได้เปลี่ยนจากหมู่บ้านประมงเล็ก ๆ ชายทะเลที่เงียบสงบกลายมาเป็นสถานที่ท่องเที่ยวตากอากาศที่มีชื่อเสียงระดับโลก

เดิมพัทยานิยามีฐานะเป็นสุขาภิบาลนาเกลือ ซึ่งตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ.๒๔๙๙ มีพื้นที่เฉพาะตำบลนาเกลือ ต่อมาได้ขยายเขตไปถึงพัทยาได้ เมื่อปี ๒๕๐๗ มีพื้นที่ในการปกครองดูแล ประมาณ ๒๒.๒ ตารางกิโลเมตร เนื่องจากพัทยาได้เจริญเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว กลายเป็น

* ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำสำนักงานศาลยุติธรรม ช่วยทำงานในตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดพัทยา

**ผู้พิพากษาศาลจังหวัดชลบุรี ช่วยทำงานในตำแหน่งผู้พิพากษาศาลจังหวัดพัทยา

สถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมมากทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ หน่วยการปกครองที่เป็นสุขาภิบาลอยู่เดิมไม่อาจจะบริหารงานและให้บริการได้ทันกับความเจริญอย่างรวดเร็วของพัทยาได้ รัฐบาลจึงได้ตราพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ.๒๕๒๑ ขึ้น ด้วยผลแห่งพระราชบัญญัตินี้ จึงได้ยุบสุขาภิบาลมาเกลื้อ และได้จัดตั้งเมืองพัทยา เมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๒๑ เป็นรูปการปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษมีผู้จัดการเมือง (City Manager) และให้เมืองพัทยามีฐานะเทียบเท่าเทศบาลนคร จนกระทั่งรัฐธรรมนูญราชแห่งอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๔๐ มีผลบังคับใช้ โดยกำหนดให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้งจึงยกเลิกพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ.๒๕๒๑ และตราพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ.๒๕๔๒ บังคับใช้ มีผลตั้งแต่วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๔๒

ปัจจุบันเมืองพัทยามีอาณาเขต ทิศเหนือเริ่มจากแนวคลองกระทิงลาย ทิศตะวันออกขนานกับถนนสุขุมวิท (ห่างจากถนนสุขุมวิทไปทางตะวันออก ๙๐๐ เมตร) ทิศใต้จดเขตพื้นที่ตำบลห้วยใหญ่ ทิศตะวันตกขนานกับแนวฝั่งทะเล มี

พื้นที่ทั้งหมด	๒๐๘.๑๐ ตารางกิโลเมตร
เป็นพื้นดิน	๕๓.๔๔ ตารางกิโลเมตร
เป็นพื้นน้ำ	๑๕๔.๖๖ ตารางกิโลเมตร
และเกาะล้าน	๔.๐๗ ตารางกิโลเมตร

มีชายหาดยาวประมาณ ๑๕ กิโลเมตร
แยกเป็นพื้นที่ ๔ ตำบล คือ

๑. ตำบลนาเกลื้อ หมู่ที่ ๑ ถึงหมู่ที่ ๖ และหมู่ที่ ๗ (เกาะล้าน)

๒. ตำบลหนองปรือ หมู่ที่ ๕ และหมู่ที่ ๖ หมู่ที่ ๙ ถึงหมู่ที่ ๑๓
๓. ตำบลห้วยใหญ่ หมู่ที่ ๔
๔. ตำบลหนองปลาไหล หมู่ที่ ๖ ถึงหมู่ที่ ๘

ปัจจุบันเมืองพัทยามีประชากรในเขตเมืองพัทยาตามทะเบียนราษฎร ณ วันที่ ๑ กันยายน ๒๕๔๔ รวม ๘๔,๕๒๗ คน เป็นชาย ๔๑,๒๑๖ คน เป็นหญิง ๔๓,๓๑๑ คน จำนวนครัวเรือน ๑๔,๕๔๖ ครัวเรือน และบ้าน ๗๕,๓๙๑ หลัง* แต่ในความเป็นจริงแล้วในเขตเมืองพัทยามีประชากรแฝงมากกว่าจำนวนตามทะเบียนราษฎร ๓ ถึง ๔ เท่า เนื่องจากเมืองพัทยาเป็นเมืองท่องเที่ยวที่สำคัญของโลก จึงมีการอพยพแรงงานจากถิ่นอื่นเข้ามาประกอบอาชีพให้บริการแก่นักท่องเที่ยว

การประกอบอาชีพของประชากรในเมืองพัทยาแบ่งเป็น

๑. ประกอบอุตสาหกรรมท่องเที่ยวร้อยละ ๘๓
๒. พาณิชยกรรมร้อยละ ๔
๓. การประมงร้อยละ ๓
๔. อุตสาหกรรมร้อยละ ๓
๕. เกษตรกรรมร้อยละ ๓

สถานที่ท่องเที่ยวในเมืองพัทยาและบริเวณใกล้เคียงได้แก่ หาดพัทยา หาดนาจอมเทียน เกาะล้าน เกาะครกและเกาะสาก เขาพัทยา (เขาพระพุทธรบาท) วัดญาณสังวรารามวรมหาวิหาร สวนเฉลิมพระเกียรติสวนนงนุช เมืองจำลอง อุทยานหินล้านปีและฟาร์มจระเข้ เป็นต้น

*ข้อมูล : งานทะเบียนราษฎร เมืองพัทยา

ศาลจังหวัดพัทธยา

โดยนายธงชัย อัครเพิ่มพร*
นางสาววรางคณา สุจริตกุล**

จังหวัดชลบุรี เป็นจังหวัดหนึ่งที่ตั้งอยู่ริมทะเลด้านตะวันออกของอ่าวไทย อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครตามถนนสายบางนา - ตราด เป็นระยะทางประมาณ ๘๑ กิโลเมตร มีเนื้อที่รวมประมาณ ๔,๓๖๓ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๒,๗๒๖,๘๙๕ ไร่ ประชากร ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๓ รวม ๑,๐๗๘,๕๘๘ คน

การปกครองแบ่งออกเป็น ๑๐ อำเภอ และ ๑ กิ่ง อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองชลบุรี อำเภอบ้านบึง อำเภอพนัสนิคม อำเภอพานทอง อำเภอบ่อทอง อำเภอหนองใหญ่ อำเภอศรีราชา อำเภอบางละมุง อำเภอสัตหีบ อำเภอเกาะสีชัง และกิ่งอำเภอเกาะจันทร์

สภาพทางเศรษฐกิจเดิมประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ปลูกอ้อย มันสำปะหลัง และสับปะรด การประมง และการปศุสัตว์

เนื่องจากความได้เปรียบทางภูมิศาสตร์ของจังหวัดชลบุรี มีทรัพยากรที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวจำนวนมากมีชายหาดที่สวยงามและธรรมชาติที่เหมาะสมสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยว ให้มาเที่ยวได้จำนวนมากโดยเฉพาะหาดพัทยายเป็นแหล่งท่องเที่ยวตากอากาศที่สำคัญแห่งหนึ่งของโลก มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวและพักผ่อนปีละเป็นจำนวนมาก และในขณะเดียวกันก็มีผู้เข้ามาประกอบธุรกิจด้านบริการให้นักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากเช่นกัน ทำให้มีการเดินสะพัดทางการเงินสูงมาก สร้างรายได้ให้แก่จังหวัดชลบุรี และประเทศเป็นจำนวนมากมหาศาล

เมื่อสภาพเศรษฐกิจได้เปลี่ยนแปลงไปดังกล่าวอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวกลายเป็นเศรษฐกิจที่สำคัญสามารถสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนของจังหวัดชลบุรี และของประเทศเป็นจำนวนมากมหาศาล ทำให้มีการเคลื่อนย้ายของประชากรเข้ามาเพื่อประกอบอาชีพต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะบริเวณพัทยาจึงก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามขึ้นมาตามการขยายตัวของเมือง ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านสาธารณูปโภค ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และการฉ้อโกงนักท่องเที่ยว และนับวันจะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นเป็นผลกระทบต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และเศรษฐกิจโดยรวม รัฐบาลจึงต้องออกพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ.๒๕๒๑ เพื่อจัดการบริหารราชการท้องถิ่นในรูปแบบพิเศษ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของเมืองพัทยา ซึ่งเป็นมาตรการด้านหนึ่งในการแก้ปัญหาในเชิงบริหารและจัดการ แต่ปัญหาด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การฉ้อโกงนักท่องเที่ยว การบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ การขาดความสะอาดและรวดเร็วของนักท่องเที่ยว เมื่อมีคดีเกิดขึ้นการพิจารณาคดีในชั้นศาลที่ต้องใช้เวลานาน และต้องเดินทางไปศาลจังหวัดชลบุรีหรือศาลแขวงชลบุรี ซึ่งตั้งอยู่ที่อำเภอมือเมืองชลบุรี ทำให้นักท่องเที่ยวไม่สะดวก และไม่สามารถรออยู่จนการพิจารณาคดีเสร็จสิ้น ได้เป็นการกระทบต่อผลของคดี ไม่เป็นธรรมแก่นักท่องเที่ยว ทำให้เสียภาพ

* ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำสำนักงานศาลยุติธรรม ช่วยทำงานในตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดพัทลุง

**ผู้พิพากษาศาลจังหวัดชลบุรี ช่วยทำงานในตำแหน่งผู้พิพากษาศาลจังหวัดพัทลุง

ลักษณะของเมืองพญา และของประเทศ เป็นการทำลาย
อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวอันจะ
มีผลเป็นการ ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยวเมือง
พญามากยิ่งขึ้น ดังนั้นเมืองพญาจึงได้มีหนังสือที่ ขบ
๖๔/๐๓๘๐ ลงวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๒๕ ถึงรัฐมนตรี
ว่าการกระทรวง ยุติธรรมขอให้มีศาลสำหรับพิจารณา
คดีท่องเที่ยวที่เมือง พญาเพื่อพิจารณาคดีเกี่ยวกับ
การท่องเที่ยวที่เมือง พญาโดยเฉพาะ

ต่อมากระทรวงยุติธรรมได้มีหนังสือที่ ยธ ๐๔๐๔/
๑๔๐๒ ลงวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๒๕ ถึงสำนักงานอธิบดี
ผู้พิพากษาศาล ๒ ขอรทราบข้อมูลเกี่ยวกับสถิติคดีของ
เมืองพญา อำเภอบางละมุง และอำเภอใกล้เคียงที่ขึ้นมา
สู่ศาลแขวงชลบุรีและศาลจังหวัดชลบุรี ย้อนหลัง ๓ ปี
โดยแยกเป็นสถิติคดีที่เกี่ยวกับนักท่องเที่ยวส่วนหนึ่ง
และสถิติคดีที่เกิดขึ้นกับบุคคล ที่มีนักท่องเที่ยวส่วนหนึ่ง
ระยะเวลาในการดำเนินคดีในส่วนที่เกี่ยวข้องกับนัก
ท่องเที่ยว ตลอดจนข้อเท็จจริงอื่นอันจะใช้ประกอบการ
พิจารณาเกี่ยวกับการจัดตั้งศาลที่เมืองพญา
สำนักงานอธิบดีผู้พิพากษาศาล ๒ มีหนังสือที่ ๔๑๑/
๒๕๒๒ ลงวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๒๕ ถึงกระทรวง
ยุติธรรม รายงานข้อมูลเกี่ยวกับสถิติคดีของเมืองพญา
อำเภอบางละมุง และอำเภอใกล้เคียงที่ขึ้นมาสู่ศาล
แขวงชลบุรีและศาลจังหวัดชลบุรี และให้ความเห็นว่า
การขอจัดตั้งศาลขึ้นที่เมืองพญาดังกล่าวนั้นก็เพื่อประ
โยชน์แก่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เข้ามาท่องเที่ยว
ในเมืองพญาในระยะเวลาจำกัด และมีคดีเกิดขึ้นโดย
เฉพาะ ถ้ามิได้มีการแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการพิจารณา
คดี ก็ไม่สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยการจัดตั้งศาลขึ้น
ได้แต่อย่างใด ในการแก้ปัญหาดังกล่าวนี้นี้ควรจะมีการ
แก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาให้มี
อำนาจสืบพยานได้ก่อนที่จะมีคดีมาสู่ศาลในกรณีที่
ศาลเห็นเป็นการสมควรและจำเป็นเพื่อประโยชน์แก่
ความยุติธรรมเสียก่อน หากเห็นเป็นการสมควรที่จะ
จัดตั้งศาลขึ้นที่เมืองพญาแล้ว ก็สมควรจัดตั้งเป็น

ศาลจังหวัดโดยมีเขตอำนาจครอบคลุมเมืองพญา
อำเภอบางละมุง อำเภอสัตหีบ อำเภอสัตหีบ และกิ่ง
อำเภอเกาะสีชัง

ต่อมากระทรวงยุติธรรมมีหนังสือที่ ยธ ๐๔๐๔/
๑๔๗๙๙ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๒๖ ถึงสำนักงาน
อธิบดีผู้พิพากษาศาล ๒ ว่าได้รับแจ้งจากสำนักเลขาธิการ
นายกรัฐมนตรีว่าสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา ได้ส่งร่าง
พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลจังหวัดบางละมุง จังหวัดชลบุรี
พ.ศ....(นายเจริญ งามพิเชษฐ์ กับคณะเป็นผู้เสนอ)
โดยให้ศาลจังหวัดบางละมุงมีเขตท้องที่อำเภอบางละมุง
อำเภอสัตหีบ อำเภอสัตหีบ และกิ่งอำเภอเกาะสีชัง
ซึ่งประธานสภาผู้แทนราษฎรได้วินิจฉัยว่าเป็นร่างพระราช
บัญญัติเกี่ยวกับการเงิน และสำนักเลขาธิการนายก
รัฐมนตรีพิจารณาเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว
เกี่ยวข้องกับกระทรวงยุติธรรมจึงขอให้กระทรวงยุติธรรม
พิจารณาเรื่องนี้โดยด่วนเพื่อเสนอความเห็นประกอบ
การพิจารณาของคณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทน
ราษฎรต่อไป จึงขอให้สำนักงานอธิบดีผู้พิพากษาศาล ๒
พิจารณาให้ความเห็นว่าจะเป็นการเหมาะสมที่จะจัดตั้ง
ศาลเพิ่มขึ้นในจังหวัดชลบุรีตามที่ได้มีสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎรกับคณะเสนอดังกล่าวหรือไม่ สำนักงานอธิบดี
ผู้พิพากษาศาล ๒ มีหนังสือที่ ยธ ๐๒๐๐.๒๐๐/๑๔๙๒
ลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๒๖ เสนอความเห็นว่ามี
พิจารณาจำนวนประชากร และสถิติคดีที่ขึ้นสู่ศาลจังหวัด
ชลบุรี ศาลแขวงชลบุรี ที่เพิ่มขึ้นทุกปี และเมื่อพิจารณา
สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจประกอบด้วยแล้ว อำเภอ
สัตหีบจะมีนิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง ท่าเทียบเรือ
น้ำลึกแหลมฉบัง อำเภอสัตหีบ มีท่าเรือน้ำลึกสัตหีบ
และอำเภอบางละมุง มีเมืองพญาเป็นเมืองท่องเที่ยว
เห็นสมควรอย่างยิ่งที่จะตั้งศาลจังหวัดบางละมุงตามร่าง
พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลจังหวัดบางละมุง จังหวัดชลบุรี
พ.ศ....ที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอ

เมื่อ ปี ๒๕๒๗ ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวล

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยเพิ่มมาตรา ๒๓๗ ทวิ เพื่อเป็นการแก้ไขข้อขัดข้องในการสืบพยานบุคคล ซึ่งจะต้องเดินทางออกไปนอกราชอาณาจักร โดยให้มีการสืบพยานบุคคลนั้นไว้ล่วงหน้าได้นับว่าเป็นมาตรการใหม่ที่เป็นประโยชน์แก่ทุกฝ่าย

ต่อมาเมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๒๘ สภาผู้แทนราษฎรได้ถูกยุบ เป็นผลให้พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลจังหวัดบางละมุงดังกล่าวเป็นอันตกไป

ต่อมาเป็นเวลาอีกประมาณ ๖ ปี กระทรวงยุติธรรมได้มีหนังสือที่ ยธ ๐๔๐๔/๒๓๔๔๙ ลงวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๓๔ ถึงสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษภาค ๒ แจ้งว่านายโอสถ โกศิน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้เสนอให้กระทรวงยุติธรรมพิจารณาจัดตั้งศาลจังหวัดที่เมืองพญา จังหวัดชลบุรี ขอรบความเห็นว่าสมควรจัดตั้งศาลจังหวัดดังกล่าวหรือไม่เพื่อประกอบการพิจารณาต่อไป สำนักงานอธิบดีผู้พิพากษภาค ๒ ได้ให้ความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาตามหนังสือที่ ยธ ๐๒๐๐.๒๐๐/๒๔๔๕ ลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๓๔

ต่อมากระทรวงยุติธรรมได้เสนอร่างพระราชบัญญัติศาลจังหวัดที่เมืองพญา จังหวัดชลบุรี พ.ศ..... ต่อคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๓๕ คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการแล้วได้ส่งเรื่องให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณา และต่อมามีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลใหม่กระทรวงยุติธรรมยังยืนยันร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว แต่เนื่องจากพื้นที่ด้านทิศเหนือของอำเภอศรีราชาอยู่ใกล้กับอำเภอเมืองชลบุรี มากกว่าเมืองพญา กระทรวงยุติธรรมจึงเห็นสมควรทบทวนเพื่อพิจารณาว่าควรให้พื้นที่ดังกล่าวรวมอยู่ในเขตอำเภอศาลจังหวัดที่จัดตั้งขึ้นที่เมืองพญา หรือให้อยู่ในเขตอำนาจศาลจังหวัดชลบุรี และศาลแขวงชลบุรี ตามเดิม กระทรวงยุติธรรมจึงจัดประชุมร่วมกับผู้แทนจากสำนักงานอัยการสูงสุด กรมการปกครอง กรมตำรวจ กรมราชทัณฑ์ และสภานายความแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๓๕ เพื่อขอทราบความคิดเห็น

เห็น โดยมีเลขาธิการส่งเสริมงานตุลาการเป็นผู้แทนฝ่ายกระทรวงยุติธรรม และอธิบดีผู้พิพากษภาค ๒ เข้าร่วมประชุม ซึ่งที่ประชุมได้ร่วมกันพิจารณาแล้วมีมติเห็นชอบให้พื้นที่ในอำเภอศรีราชาที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลจังหวัดพญาได้แก่ ตำบลทางทิศใต้ของอำเภอศรีราชาคือตำบลทุ่งสุขลา ตำบลบึง และตำบลบ่อวิน ส่วนตำบลอื่นและกิ่งอำเภอเกาะสีชังนั้นให้ไปขึ้นอยู่กับศาลจังหวัดชลบุรี และศาลแขวงชลบุรี ตามเดิมซึ่งเป็นไปตามความประสงค์ของราษฎรที่ได้กรอกแบบสอบถามโดยนายอาวุท วิวัฒน์วานิช นายอำเภอศรีราชา ผู้แทนกรมการปกครองได้ให้ข้อคิดเห็นว่า การเดินทางจากตำบลเขาคันทรงมายังเมืองพญามีเส้นทางหลวงที่ดีแต่ไม่สะดวกเพราะไม่มีรถประจำทาง ในอนาคตเมื่อการเดินทางสะดวกน่าจะกำหนดให้ตำบลเขาคันทรงขึ้นอยู่กับศาลจังหวัดพญาด้วย

ต่อมารัฐสภาได้ผ่านร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลจังหวัดที่เมืองพญา จังหวัดชลบุรี พ.ศ....และได้ประกาศราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๑๑ ตอน ๒๖ ก ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๓๗ เรียกว่า พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลจังหวัดที่เมืองพญา จังหวัดชลบุรี พ.ศ.๒๕๓๗ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป โดยให้จัดตั้งศาลจังหวัดขึ้นที่เมืองพญา จังหวัดชลบุรี เรียกว่า "ศาลจังหวัดพญา" และจะเปิดทำการเมื่อใดให้ประกาศโดยพระราชกฤษฎีกา ให้ศาลจังหวัดพญามีเขตตลอดท้องที่อำเภอบางละมุง อำเภอสัตหีบ และอำเภอศรีราชา เฉพาะตำบลทุ่งสุขลา ตำบลบึง ตำบลบ่อวิน ในจังหวัดชลบุรี และต่อมาได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดวันเปิดทำการศาลจังหวัดพญา พ.ศ.๒๕๔๓ ประกาศราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๗ ตอนที่ ๔๔ ก ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๔๓ ให้เปิดทำการศาลจังหวัดพญา ตั้งแต่วันที่ ๑ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๔๓ เป็นต้นไป

อาคารศาลจังหวัดพัทธยา

โดยนายธงชัย ฉัตรเพิ่มพร*

๑. ความเป็นมาของการขอใช้ที่ดินในการก่อสร้าง

ภายหลังที่กระทรวงยุติธรรม มีนโยบายที่จะจัดตั้งศาลจังหวัดขึ้นที่เมืองพัทธยาจังหวัดชลบุรี และได้เสนอร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลจังหวัดที่เมืองพัทธยา จังหวัดชลบุรี พ.ศ..... ต่อคณะรัฐมนตรี และคณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการแล้วนั้น ต่อมาศาลจังหวัดชลบุรีได้มีหนังสือที่ ยธ ๐๒๐๐.๒๐๑/๔๕๒๒ ลงวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๓๖ ถึงสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษภาค ๒ รายงานว่าศาลจังหวัดชลบุรีได้ติดต่อราชพัสดุจังหวัดชลบุรีขอความร่วมมือในการตรวจสอบที่ดินราชพัสดุในท้องที่อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรีที่มีเนื้อที่เพียงพอที่จะใช้ก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลจังหวัดพัทธยา พร้อมบ้านพัก และสิ่งก่อสร้างประกอบอื่น ซึ่งราชพัสดุจังหวัดชลบุรีได้ ตรวจสอบและแจ้งว่ามีที่ดินบริเวณสถานสงเคราะห์เด็กชายบางละมุง เป็นที่ดินราชพัสดุอยู่ในความดูแลของกรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย ด้านหน้าติดถนนสุขุมวิท ด้านหลังติดทะเล มีเนื้อที่ทั้งหมด ประมาณ ๔๓๕ ไร่ บริเวณด้านหน้ายังมีที่ดินว่างเปล่าอยู่หลาย ๑๐ ไร่ หากจะขอแบ่งที่ดินแปลงดังกล่าว ส่วนที่ติดกับศูนย์ฝึกอาชีพเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ เป็นความกว้างในด้านทิศเหนือและทิศใต้ด้านละ ๒๒๑ เมตร ความยาวด้านทิศตะวันออกและทิศตะวันตกด้านละ ๓๘๐ เมตร ได้เนื้อที่ ๕๒ ไร่ ๑ งาน ๔๕ ตารางวา เหมาะสมที่จะใช้ในการก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลจังหวัดพัทธยา หากเห็นว่าเหมาะสม ขอให้กระทรวงยุติธรรมดำเนิน

การติดต่อกับกระทรวงมหาดไทยขอใช้ที่ดินดังกล่าว

สำนักงานอธิบดีผู้พิพากษภาค ๒ ได้มีหนังสือที่ ยธ ๐๒๐๐.๒๐๐/๑๔๕๕ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๓๖ รายงานกระทรวงยุติธรรมเพื่อพิจารณา กระทรวงยุติธรรมมีหนังสือที่ ยธ ๐๒๐๓/๒๐๔๐๓ ลงวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๓๖ ถึงกระทรวงมหาดไทยเพื่อขอใช้ที่ดินดังกล่าวในการก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลจังหวัดพัทธยา กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ซึ่งแยกออกจากกระทรวงมหาดไทยในขณะนั้นแล้ว มีหนังสือตอบกลับมาตามหนังสือที่ รส ๐๔๑๐/๓๕๔ ลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๓๖ ว่าที่ดินพื้นที่บริเวณดังกล่าวมีโครงการต่อเนื่อง และได้รับการจัดสรรงบประมาณมาดำเนินการแล้วตั้งแต่ปี ๒๕๓๕ ถึง ๒๕๓๗ เพื่อก่อสร้างอาคารอเนกประสงค์ ค่ายพักแรมเยาวชน พร้อมสาธารณูปโภคต่าง ๆ ไม่สามารถอนุญาตให้กระทรวงยุติธรรมใช้พื้นที่บริเวณดังกล่าวตามที่ขอมาได้

เมื่อผู้เขียนมารับตำแหน่งเลขานุการสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษภาค ๒ เมื่อวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๓๗ และรับมอบงานจากท่านวันชัย จีรทรง เลขานุการสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษภาค ๒ ท่านเดิม ได้สอบถามเรื่องการจัดตั้งศาลจังหวัดพัทธยา และสถานที่ที่จะใช้ในการก่อสร้างอาคารที่ทำการ ท่านได้บอกแก่ผู้เขียนว่ามีปัญหาในเชิงนโยบายของสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษภาค ๒ ซึ่งท่านไม่สามารถที่จะดำเนินการติดต่อประสานงานเพื่อหาที่ดินมาก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลจังหวัดพัทธยาต่อไปได้ และฝากให้ผู้เขียนหาทางดำเนินการต่อไป

* ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำสำนักงานศาลยุติธรรม ช่วยทำงานในตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดพัทธยา

เมื่อผู้เขียนได้รับตำแหน่งเลขานุการสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษภาค ๒ แล้ว ได้ตรวจสอบเรื่องการขอใช้ที่ดินเพื่อก่อสร้างที่ทำการอาคารศาลจังหวัดพิจา และได้ไปพบกับคุณสดศรี ขวัญมงคล ราชพัสดุจังหวัดชลบุรี ในขณะนั้น เพื่อขอให้ช่วยหาที่ดินราชพัสดุที่จะใช้ในการก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลจังหวัดพิจา ท่านได้บอกผู้เขียนว่าที่ดินราชพัสดุในอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ที่เหมาะสมจะใช้ในการก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลจังหวัดพิจามีเหลืออยู่เพียงแห่งเดียว คือ ที่ดินราชพัสดุในความดูแลของกรมประมงสงเคราะห์ บริเวณสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านบางละมุงและท่านได้กรุณาพาผู้เขียนเดินทางไปดูที่ดินดังกล่าวและได้แนะนำผู้เขียนให้ดำเนินการด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามระเบียบของกรมธนารักษ์ เพื่อขอใช้ที่ดินดังกล่าวเนื่องจากกรมประมงสงเคราะห์ครอบครองที่ดินดังกล่าวเกินความจำเป็น เมื่อผู้เขียนกลับมาและนำเสนอปรากฏว่ามีปัญหาเชิงนโยบายของสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษภาค ๒ ที่ไม่อาจดำเนินการขอใช้ที่ดินดังกล่าวต่อไป ผู้เขียนจึงได้นำเสนอให้มีหนังสือถึงเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดชลบุรี สาขาบางละมุง ขอให้จัดหาที่ดินราชพัสดุหรือที่ดินสาธารณประโยชน์แปลงอื่นในเขตอำเภอบางละมุงที่เหมาะสมในการใช้เป็นที่ก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลจังหวัดพิจา สำนักงานอธิบดีผู้พิพากษภาค ๒ จึงมีหนังสือที่ ยธ ๐๒๐๐.๒๐๐/๑๕๗๕ ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๓๗ ไปสอบถาม ต่อมาสำนักงานที่ดินจังหวัดชลบุรี สาขา บางละมุง มีหนังสือที่ ขบ ๐๐๒๐/๖๔๙๙ ลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๓๗ ขอให้สอบถามไปยังนายอำเภอบางละมุงเกี่ยวกับที่ดินสาธารณประโยชน์ในเขตท้องที่อำเภอบางละมุง สำนักงานอธิบดีผู้พิพากษภาค ๒ จึงมีหนังสือที่ ยธ ๐๒๐๐.๒๐๐/๒๑๖๒ ลงวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๓๗ สอบถามไปยังนายอำเภอบางละมุง แต่ทางอำเภอบางละมุงไม่ได้มีหนังสือตอบกลับมา

๒. การแสวงหาที่ดินเพื่อก่อสร้างอาคารศาลจังหวัดพิจาอย่างจริงจัง

ต่อมาเมื่อเดือนตุลาคม ๒๕๓๗ ท่านวิรัตน์ ลัทธพิตร มารับตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษภาค ๒ และท่านพิรพล จันทร์สว่าง มารับตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษภาค ๒ ท่านพิรพลได้บอกแก่ผู้เขียนว่าท่านอธิบดีผู้พิพากษภาค ๒ และผู้บังคับบัญชาระดับสูงในส่วนกลางได้มอบหมายให้ท่านดำเนินการจัดหาที่ดินที่ใช้ในการก่อสร้างที่ทำการศาลจังหวัดพิจาโดยเร็ว เนื่องจากได้รับงบประมาณรายจ่ายประจำปี ๒๕๓๘ แล้ว ทั้งนี้เนื่องจากท่านเคยดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดชลบุรีมาก่อน และท่านยังได้บอกแก่ผู้เขียนอีกว่าท่านจะทำทุกวิถีทาง เพื่อจัดหาที่ดินที่จะใช้ในการก่อสร้างโดยเร็วที่สุดเพื่อมิให้งบประมาณตกไป ผู้เขียนจึงได้นำเสนอในเรื่องดังกล่าวที่สำนักงานอธิบดีผู้พิพากษภาค ๒ ได้ดำเนินการมาตั้งแต่ต้นทั้งหมด

หลังจากนั้นท่านพิรพล จันทร์สว่าง ซึ่งเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพที่มีมนุษยสัมพันธ์ดีเยี่ยม ได้ดำเนินการติดต่อประสานงานไปยังหน่วยราชการและภาคเอกชน เพื่อให้ได้มาซึ่งที่ดินที่ใช้ในการก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลจังหวัดพิจา ซึ่งเมืองพิจาก็ได้เสนอให้ใช้อาคารส่วนหนึ่งของศาลว่าการเมืองพิจาเป็นที่ทำการชั่วคราว ก่อน โดยจัดให้มีห้องพิจารณาคดี ๒ ห้อง ห้องผู้พิพากษา ๑ ห้อง ห้องธุรการ ๑ ห้อง และห้องเก็บสำนวน เทศบาลตำบลแหลมฉบังได้เสนอให้ใช้ที่ดินจำนวน ๑๐ ไร่ ซึ่งอยู่ด้านหลังของอาคารที่ทำการเทศบาลตำบลแหลมฉบัง และภาคเอกชนรายหนึ่งได้เสนอให้ที่ดิน จำนวน ๑๐ ไร่ ซึ่งอยู่ในซอยเขาตาโล แต่ที่หน่วยราชการและภาคเอกชนเสนอให้ดังกล่าวก็ติดปัญหาต่าง ๆ เช่นของเมืองพิจานั้น ศาลต้องการที่ดินที่ใช้ในการก่อสร้างที่ทำการถาวร ไม่ใช่ชั่วคราว ส่วนที่ดินที่เทศบาลตำบลแหลมฉบังและที่เอกชนเสนอให้เมื่อมาตรวจสอบกับพระราช

บัญญัติจัดตั้งศาลจังหวัดที่เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี พ.ศ. ๒๕๓๑ แล้ว ปรากฏว่าตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว กำหนดให้จัดตั้งศาลจังหวัดขึ้นที่เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ที่ดินทั้งสองแปลงแม้จะอยู่ในท้องที่ในอำนาจศาลจังหวัดพัทยาก็ตาม แต่อยู่นอกเมืองพัทยา

ต่อมาเมื่อต้นปี ๒๕๓๘ ท่านพิรพล จันทรสว่าง กับท่านภูษงค์ รุ่งโรจน์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดชลบุรี ในขณะนั้น (ปัจจุบันผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี) ซึ่งเป็นเพื่อนนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ศิลปศาสตร์ รุ่น ๑) ได้เดินทางไปทำการอำเภอบางละมุง เพื่อตรวจสอบหาที่ดินสาธารณะประโยชน์ในเขตเมืองพัทยาเพื่อใช้ในการ ก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลจังหวัดพัทยาซึ่งผู้เขียนได้ติดตามไปในฐานะเลขานุการสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษามา ๒ ท่านภูษงค์ได้พาท่านพิรพล และผู้เขียนไปแวะเลี้ยงอาหารกลางวันที่บ้านริมทะเลแห่งหนึ่งในอำเภอสรีราชาด้วยน้ำใจที่ดียิ่ง เมื่อเดินทางไปถึงที่ทำการอำเภอบางละมุงและไปที่ห้องนายอำเภอบางละมุง ท่านภูษงค์ได้เรียกเจ้าหน้าที่ที่ดินอำเภอบางละมุง ให้นำสมุดทะเบียนที่ดินสาธารณะประโยชน์ทั้งหมดมาให้ตรวจสอบ ซึ่งเจ้าหน้าที่ที่ดินคือคุณจงกล มายรรยงค์ ได้นำสมุดทะเบียนที่ดินสาธารณะประโยชน์ทั้งหมดมาให้ท่านภูษงค์ ซึ่งท่านได้กรุณาเปิดตรวจสอบให้ทีละรายการ ปรากฏว่าในเขตเมืองพัทยานี้มีที่ดินสาธารณะประโยชน์อยู่ ๒ แปลง ที่ยังไม่มีหน่วยงานราชการขอไปใช้ประโยชน์ที่ดินแปลงแรกตั้งอยู่ตรงข้ามศาลมิตรชัย บัญชา หลังโค้งถนนทางจะไปหาดจอมเทียน มีเนื้อที่ประมาณ ๓ ไร่ ๓ งาน ๘๐ ตารางวา ส่วนที่ดินอีกแปลงหนึ่งอยู่ริมถนนหาดจอมเทียนติดกับวัดใหม่หาดกระหิงทอง มีเนื้อที่ ๑๐ กว่าไร่ แต่คุณจงกลบอกว่าที่ดินแปลงหลังนี้อยู่ในความครอบครองของวัดใหม่หาดกระหิงทอง ซึ่งกำลังขออนุมัติให้เป็นที่ดินสงฆ์ และอยู่ในระหว่างส่งเรื่องไปให้ทางจังหวัดชลบุรีพิจารณาอยู่ จึงเหลือที่ดินแปลงแรกอยู่เพียง ๑ แปลง ดังนั้น

ท่านพิรพล ท่านภูษงค์ และผู้เขียนพร้อมด้วยคุณจงกล ได้เดินทางไปดูที่ดินแปลงดังกล่าวซึ่งเป็นที่ดิน ว่างเปล่า อยู่ติดกับทางสาธารณะ ซึ่งแยกจากถนนที่พระยาเข้าไปอีก มีเนื้อที่พอที่จะก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลจังหวัดพัทยาได้ภายใต้ข้อจำกัดเรื่องที่ดินในขณะนั้น จึงได้เดินทางกลับ และท่านพิรพลได้รายงานให้ท่านอธิบดีผู้พิพากษามา ๒ หลังจากนั้นท่านอธิบดีผู้พิพากษามา ๒ ได้เดินทางไปดูที่ดินดังกล่าว และรายงานให้กระทรวงยุติธรรมทราบ และหลังจากนั้นคณะของท่าน ปลัดกระทรวงยุติธรรม ได้เดินทางมาดูที่ดินดังกล่าว และตกลงที่จะขอใช้ที่ดินแปลงดังกล่าวในการก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลจังหวัดพัทยา เนื่องจากไม่มีที่ดินสาธารณะประโยชน์แปลงอื่นอีกแล้ว ผู้เขียนจึงได้ติดต่อคุณจงกลขอสำเนาหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงของที่ดินแปลงดังกล่าวมาเพื่อดำเนินการขอใช้และสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษามา ๒ มีหนังสือที่ ยธ ๐๒๐๐.๒๐๐/๑๓๔๐ ลงวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๓๘ ถึงกระทรวงยุติธรรม พร้อมทั้งส่งสำเนาหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงของที่ดินแปลงดังกล่าวไป เพื่อให้กระทรวงยุติธรรมพิจารณาดำเนินการขอใช้ต่อไป กระทรวงยุติธรรมได้มีหนังสือที่ ยธ ๐๒๐๓/๐๙๑๒๘ ลงวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๓๘ ถึงสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษามา ๒ แจ้งว่าได้มีหนังสือขอใช้ที่ดินดังกล่าวจากนายอำเภอบางละมุง และกรมที่ดินแล้ว ท่านอธิบดีผู้พิพากษามา ๒ ได้สั่งการให้ท่านพิรพลและผู้เขียนประสานงานกับนายอำเภอบางละมุง และเนื่องจากการขอใช้ที่ดินสาธารณะประโยชน์ตามระเบียบของกระทรวงมหาดไทย ต้องขอความเห็นจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการพิจารณาด้วย เมืองพัทยาจึงได้จัดประชุมสภาเมืองพัทยา เพื่อพิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับการขอใช้ที่ดินแปลงดังกล่าว และสมาชิกในที่ประชุมบางส่วนเห็นว่าบริเวณ ที่ดินแปลงดังกล่าวอยู่ในซอยทางสาธารณะซึ่งแยกจากถนนที่พระยาเข้าไป และทาง

สาธารณะดังกล่าวค่อนข้างแคบ หากก่อสร้างอาคาร ที่ทำการศาลจังหวัดพญา และเปิดทำการแล้วจะก่อให้เกิดปัญหาสภาพการจราจรติดขัดอย่างมาก ทั้งบริเวณดังกล่าวก็ไม่มีที่จอดรถเพียงพอจะก่อให้เกิดปัญหาดังกล่าวในภายหลังและเสนอว่ามีที่ดินอยู่อีกแปลงหนึ่งบริเวณเขาน้อย มีเนื้อที่ประมาณ ๒๐ ไร่ มีความกว้างขวางเหมาะสมที่จะสร้างอาคารที่ทำการศาลจังหวัดพญา

๓. การขอใช้ที่ดินก่อสร้างอาคารศาลจังหวัดพญา

สำนักงานอธิบดีผู้พิพากษภาค ๒ จึงได้ทำการตรวจสอบถึงที่ดินแปลงดังกล่าว ปรากฏว่าเป็นที่ดินรกร้าง ราว ๕๓ ๓ ๑๕ ฏ ยังไม่มีหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง จึงไม่ปรากฏในสมุดทะเบียนที่สาธารณประโยชน์ของอำเภอบางละมุง ที่ดินดังกล่าวอยู่เยื้องทางเข้าโรงแรมพญาปาร์ค และอยู่ติดกับโรงแรมชูการ์ฮัท ห่างจากถนนท้าวพระยาประมาณ ๑๐๐ เมตร ที่ดินแปลงดังกล่าวนี้เคยมีหน่วยราชการหลายหน่วยพยายามที่จะขอใช้ แต่ติดขัดปัญหาต่าง ๆ โดยเฉพาะที่ดินแปลงดังกล่าวเป็นที่ดินตาบอดไม่มีทางออกสู่ทางสาธารณะที่ดินแปลงดังกล่าวสภาพเป็นเนินดินหรือลูกเขาเล็ก ๆ เรียกว่า “เขาน้อย” มีความกว้างขวางเหมาะสมที่จะใช้เป็นที่ยกก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลจังหวัดพญา และจะทำให้อาคารที่ทำการศาลจังหวัดพญา มีความสว่างมากกว่าที่ดินแปลงเดิม สำหรับที่ดินทางออกสู่ถนนท้าวพระยานั้น สำนักงานอธิบดีผู้พิพากษภาค ๒ เชื่อว่าอยู่ในวิสัยที่จะเจรจากับเจ้าของที่ดินที่ล้อมอยู่เพื่อให้อุทิศที่ดินเป็นทางออกสู่ถนนท้าวพระยาได้ ดังนั้นจึงตัดสินใจเปลี่ยนที่ดินที่จะใช้ในการก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลจังหวัดพญาจากแปลงเดิมมาเป็นที่ดินแปลงใหม่นี้ และได้มีหนังสือด่วนมาก ที่ ยธ ๐๒๐๐.๒๐๐/๓๑๗๘ ลงวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๓๘ ถึงกระทรวงยุติธรรมเพื่อเปลี่ยนแปลงที่ดินดังกล่าว ต่อมาคณะของท่านปลัดกระทรวงยุติธรรมได้มาดูที่ดินแปลงดังกล่าวและเห็นชอบกับสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษภาค ๒ กระทรวงยุติธรรม

จึงได้มีหนังสือที่ ยธ ๐๒๐๓/๑๗๘๖๘ ลงวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๓๘ ขอใช้ที่ดินแปลงดังกล่าวเพื่อก่อสร้างที่ทำการศาลจังหวัดพญา และมีหนังสือที่ ยธ ๐๒๐๑/๑๘๘๗๙ ลงวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๓๘ ถึงกรมที่ดินขอยกเลิกการใช้ที่ดินสาธารณประโยชน์ บริเวณโค้งหนูมาน และขอใช้ที่ดินบริเวณเขาน้อยแทน ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๓๘ สภาเมืองพญาได้นำเรื่องการขอใช้ที่ดินแปลงดังกล่าว เข้าพิจารณาเพื่อให้ความเห็นในเรื่องดังกล่าวและเห็นว่า ควรให้ที่ดินเพียงจำนวน ๕ ไร่ ในการก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลจังหวัดพญา ท่านอธิบดีผู้พิพากษภาค ๒ และรองอธิบดีผู้พิพากษภาค ๒ เข้าร่วมสังเกตการณ์การประชุม และได้พยายามโต้แย้งแล้ว ดังนั้น สำนักงานอธิบดีผู้พิพากษาจึงได้มีหนังสือที่ ยธ ๐๒๐๐.๒๐๐/๕๐๗๑ ลงวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๓๘ ถึงนายอำเภอบางละมุง เพื่อยืนยันขอใช้ที่ดินดังกล่าวทั้งแปลง เนื่องจากการออกแบบต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมและทัศนียภาพต่าง ๆ และต้องมีพื้นที่ที่เพียงพอแก่การให้บริการประชาชน

๔. การดำเนินการหาที่ดินเพื่อเป็นทางเข้าออกของที่ดินที่จะใช้ก่อสร้างศาลจังหวัดพญา

ในช่วงเวลาดังกล่าวสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษภาค ๒ ได้ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ที่ดินอำเภอบางละมุง เนื่องจากที่ดินที่ขอใช้เป็นที่ดินรกร้างว่างเปล่าต้องยกเลิกการหวงห้ามตามประกาศกระทรวงมหาดไทย จึงต้องทำการรังวัดและจัดทำแผนที่ และอำเภอบางละมุงได้นัดทำการรังวัดแจ้งให้เจ้าของที่ดินข้างเคียงมาระวังแนวเขตในการรังวัดดังกล่าวท่านพิรพลและผู้เขียนได้ร่วมไปทำการสำรวจและดูการรังวัด ของเจ้าหน้าที่ที่ดินอำเภอบางละมุง ท่านพิรพลได้บอกผู้เขียนว่าให้สอบถามว่าเจ้าของที่ดินข้างเคียงบริเวณด้านติดกับถนนท้าวพระยามาระวังแนวเขตที่ดินหรือไม่ โดยเฉพาะเจ้าของที่ดินของโรงแรมชูการ์ฮัท คือ นายแพทย์สัญญา

วีระไวทยะ เพื่อจะได้ขอเจรจาขอที่ดินเพื่อเป็นทางออกสู่ถนนท้าวพระยา ผู้เขียนได้สอบถามปรากฏว่ามีคุณฐิติ อยู่ญาติมาก ผู้แทนของนายแพทย์สัญญาได้มาระวังแนวเขตแทน ผู้เขียนบอกแก่คุณฐิติว่าขอให้นัดนายแพทย์สัญญาพบกับท่านอธิบดีผู้พิพากษาศาล ๒ เพื่อจะได้เจรจาขอที่ดินเพื่อเป็นทางออกสู่ถนนท้าวพระยา ซึ่งคุณฐิติได้รับปากผู้เขียนว่า จะนัดหมายให้ในวันดังกล่าววันวัดที่ดินบริเวณเขาน้อย ได้เมื่อที่ ๒๕ ไร่ ๑ งาน ๕๑ ตารางวา

ต่อมาวันรุ่งขึ้นคุณฐิติได้โทรศัพท์หาผู้เขียนและแจ้งว่า นายแพทย์สัญญาขอนัดท่านอธิบดีผู้พิพากษาศาล ๒ และคณะร่วมรับประทานอาหารกลางวัน ณ โรงแรมชูการ์ฮิลเพื่อเจรจาเรื่องที่ดินดังกล่าว เมื่อถึงวันเวลานัดคณะของท่านอธิบดีผู้พิพากษาศาล ๒ ประกอบด้วยท่านอธิบดีผู้พิพากษาศาล ๒ ท่านพิรพล ท่านภูษงค์ ท่านผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดชลบุรี ท่านผู้พิพากษาหัวหน้าศาลแขวงชลบุรี และผู้เขียน ในฐานะเลขานุการสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษาศาล ๒ ได้ไปตามนัด เมื่อถึงห้องอาหารของโรงแรมชูการ์ฮิล คณะของท่านอธิบดีผู้พิพากษาศาล ๒ ต้องแปลกใจเป็นอย่างมาก เนื่องจากในห้องอาหารดังกล่าวมีคณะนายทหารจากกองพลทหารราบที่ ๒ รักษาพระองค์ และกรมทหารราบที่ ๒๑ รักษาพระองค์ ประกอบด้วย พลตรี นิพนธ์ ภารัณนิตย์ ผู้บัญชาการกองพลทหารราบที่ ๒ รักษาพระองค์ ในขณะที่ (ปัจจุบันยศพลเอก ตำแหน่งผู้ช่วยผู้บัญชาทหารบก และได้รับพระราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองผู้บัญชาการทหารบก ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๔) และพันเอก เดชศักดิ์ ศิริกุล ผู้บังคับการกรมทหารราบที่ ๒๑ รักษาพระองค์ ในขณะที่ และนายทหารอื่น ๆ ซึ่งผู้เขียนจำชื่อไม่ได้แล้ว บรรยายภาคในการเจรจาก่อนข้างจะเคร่งเครียด เนื่องจากนายแพทย์สัญญาเห็นว่าไม่ควรจะสร้างอาคารที่ทำการศาลในบริเวณดังกล่าว เพราะอาจ

กระทบต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งท่านอธิบดีผู้พิพากษาศาล ๒ ได้อธิบายเหตุผลความจำเป็นที่จะต้องใช้สร้างในบริเวณดังกล่าวและจะรักษาสีสิ่งแวดล้อมให้ดีที่สุด การเจรจาในวันดังกล่าวยังหาข้อยุติไม่ได้ คณะของท่านอธิบดีผู้พิพากษาศาล ๒ ได้เดินทางกลับ โดยนายแพทย์สัญญาและพลตรี นิพนธ์ได้เดินออกมาส่งที่บริเวณที่จอดรถ ขณะนั้นผู้เขียนยืนอยู่กับท่านพิรพลอีกมุมหนึ่งและมีพลตรี นิพนธ์อยู่ด้วย ท่านพิรพลได้ทักพลตรี นิพนธ์ว่า "พี่จำผมได้หรือไม่" และท่านได้แนะนำตัวท่าน พลตรี นิพนธ์ นึกอยู่เพียงครู่เดียวจึงบอกว่า "จำได้" ท่านพิรพลบอกว่า "พี่ผมต้องการที่ดินของคุณหมอสัญญา ผมต้องทำทุกวิถีทางเพื่อให้ได้มา" พลตรี นิพนธ์ บอกว่า "ให้ใจเย็น ๆ เดี่ยวพี่จะพูดให้" ท่านพิรพลบอกว่าผมไม่มีเวลาจะต้องไปเรียนที่วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร พลตรี นิพนธ์ ก็บอกว่าจะไปเรียนในรุ่นนี้ด้วยเช่นกัน หลังจากนั้นคณะของท่านอธิบดีผู้พิพากษาศาล ๒ ได้เดินทางกลับ

ในระหว่างนั้นทางสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษาศาล ๒ ได้พยายามติดต่อกับเจ้าของที่ดินอีกแปลงหนึ่งซึ่งอยู่ทางด้านทิศใต้ ซึ่งเป็นของบริษัทรอยัลฮิลริสอร์ท จำกัด และได้มีการเจรจาในเบื้องต้นยินดีที่จะบริจาคที่ดินให้เป็นทางเข้าออกมีความกว้าง ๑๒ เมตร แต่ขอปรึกษาหารือผู้ถือ หุ่นกันก่อน

๕.ความสำเร็จของการประสานงานเพื่อให้ได้มาซึ่งที่ดินในการก่อสร้างอาคาร

หลังจากสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษาศาล ๒ มีหนังสือถึงนายอำเภอบางละมุง เพื่อยืนยันขอใช้ที่ดินบริเวณเขาน้อยทั้งแปลงแล้ว ต่อมาอำเภอบางละมุงได้มีหนังสือด่วนที่สุด ที่ ๐๖๒๕/๕๔๘๘ ลงวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๓๘ แจ้งให้เมืองพัทยาพิจารณาทบทวนใหม่ สภาเมืองพัทยาได้พิจารณาทบทวนใหม่ และเห็นควรให้ที่ดินจำนวน ๗ ไร่ ท่านอธิบดีผู้พิพากษาศาล ๒ ซึ่งเข้าร่วมสังเกตการณ์การประชุมได้พยายามชี้แจง

เหตุผลความจำเป็นที่จะต้องใช้ที่ดินทั้งแปลงแล้ว

เนื่องจากการขอใช้ประโยชน์ในที่ดินบริเวณเขาน้อยดังกล่าวมีระเบียบของทางราชการ และขั้นตอนมากเช่นต้องประสานงานกับจังหวัดชลบุรี สำนักงานที่ดินจังหวัดชลบุรี มณฑลทหารบกที่ ๑๔ เพื่อทำการตรวจสอบว่าบริเวณที่ดินที่ขออนุญาตดังกล่าวอยู่ในเขตที่มีความสำคัญทางด้านยุทธศาสตร์หรือไม่ เป็นต้น เพื่อประกอบการพิจารณา ดังนั้นกระทรวงยุติธรรมจึงมีหนังสือที่ ยธ ๐๒๐๑/๒๗๕๙๗ ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๓๘ มอบหมายให้ผู้เขียนเป็นผู้แทนกระทรวงยุติธรรมในการประสานงานกับทางจังหวัดชลบุรี ซึ่งผู้เขียนได้ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานแทนกระทรวงยุติธรรมอย่างเป็นทางการตั้งแต่นั้น และในการประสานงานดังกล่าวได้ใช้วิธีการเชิงรุกตามนโยบายของสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษาศาล ๒ เป็นหลัก เช่นได้นำรถไปปรับพื้นที่ สิ่งของหมิ่นทอน นายทหารประจำมณฑลทหารบกที่ ๑๔ เพื่อไปตรวจดูบริเวณที่ดินเขาน้อยในทันที ซึ่งท่านอธิบดีผู้พิพากษาศาล ๒ ได้ติดต่อนัดหมายกับพลตรี พรชัย เดชาติวงศ์ ณ อยุธยา ผู้บัญชาการมณฑลทหารบกที่ ๑๔ ที่มีความสนิทสนมคุ้นเคยกัน ทำให้ระยะเวลาขั้นตอนต่าง ๆ เร็วขึ้น หรือการประสานงานกับสำนักงานที่ดินจังหวัดชลบุรี ทำให้มีความสนิทสนมกับคุณสาโรจน์ สลิลสิริ เจ้าหน้าที่ฝ่ายประสานงาน จนนำสำเนาหนังสือสำคัญสำหรับที่ดินหลวงอีกจำนวน ๒ แปลง มาให้ผู้เขียนดู แปลงแรกอยู่ข้างวัดนาจอมเทียน ติดถนนสุขุมวิท เนื้อที่ประมาณ ๒๕ ไร่ แปลงที่ ๒ ถัดเข้าไปติดทะเลเนื้อที่ ๔๐ กว่าไร่ เป็นต้น และต่อมาจังหวัดชลบุรี ได้มี หนังสือที่ ชบ ๐๐๒๐/๓๑๐๓๗ ลงวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๓๘ ถึงอธิบดีกรมที่ดิน เสนอความเห็นว่าการกระทรวงยุติธรรมมีความจำเป็นที่จะต้องใช้ประโยชน์ในที่ดินแปลงดังกล่าวทั้งแปลงเพื่อจัดตั้งศาลจังหวัดพัทธยาและไม่อาจหาที่ดินแปลงอื่นสำหรับจัดตั้งศาลจังหวัดพัทธยาได้อีก

ตลอดจนสภาพภูมิประเทศในบริเวณที่ดินที่ขอใช้ประโยชน์มิได้ตั้งอยู่ในชุมชนใจกลางเมืองพัทธยา ไม่ก่อให้เกิดปัญหาจราจรติดขัดในอนาคต พื้นที่ที่ขอใช้ประโยชน์เหมาะสม จำเป็นและเพียงพอแก่การใช้ประโยชน์ เห็นควรอนุญาตให้กระทรวงยุติธรรมใช้ประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวได้ทั้งแปลง สำนักงานอธิบดีผู้พิพากษาศาลได้มีหนังสือที่ ยธ ๐๒๐๐.๒๐๐/ ๕๗๒๓ ลงวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๓๘ ถึงกระทรวงยุติธรรม รายงานให้ทราบถึงหนังสือของจังหวัดชลบุรีดังกล่าว

๖.ความสำเร็จของการประสานงานเพื่อขอให้เจ้าของที่ดินอุทิศที่ดินเป็นทางเข้าออก

ในระหว่างที่ท่านพิรพลเข้าไปรับการอบรมที่วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร หลักสูตร วปรอ. รุ่น ๓๘๘ ร่วมกับพลตรี นิพนธ์ ท่านได้ใช้ช่วงเวลาดังกล่าวให้เป็นประโยชน์แก่ทางราชการอีกทางหนึ่งโดยประสานงานกับพลตรี นิพนธ์ ซึ่งผู้เขียนทราบมาว่าพลตรี นิพนธ์ได้เจรจากับนายแพทย์สัญญาถึงเหตุผลความจำเป็นที่สำนักงานอธิบดีผู้พิพากษาศาล ๒ ต้องใช้ที่ดินบริเวณเขาน้อยก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลจังหวัดพัทธยา และจะรักษาสภาพแวดล้อมให้ดีที่สุด ในที่สุดนายแพทย์สัญญาก็เข้าใจความจำเป็นดังกล่าว

ต่อมาพลตรี นิพนธ์ได้นัดคณะของท่านอธิบดีผู้พิพากษาศาล ๒ ให้พบกับนายแพทย์สัญญาอีกครั้งหนึ่งเมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๒๘ ณ กรมทหารราบที่ ๒๑ รักษาพระองค์ เพื่อร่วมเจรจาเกี่ยวกับที่ดินทางเข้าออก ซึ่งมีท่านวิรัตน์ อธิบดีผู้พิพากษาศาล ๒ ท่านพิรพล รองอธิบดีผู้พิพากษาศาล ๒ พลตรี นิพนธ์ รองแม่ทัพภาคที่ ๑ (ตำแหน่งในขณะนั้น) นายแพทย์สัญญา พันเอก เดชศักดิ์ ผู้บังคับการกรมทหารราบที่ ๒๑ รักษาพระองค์ และผู้เขียน ในการเจรจาดังกล่าวบรรยากาศเป็นไปอย่างดียิ่งเกินความคาดหมาย ทั้งนี้ เนื่องจากการประสานงานที่ดียิ่งเต็มไปด้วยน้ำใจและความจริงใจของพลตรี นิพนธ์ ซึ่งนายแพทย์สัญญา

ได้เสนออุทิศที่ดินของท่าน เพื่อเป็นทางเข้าออกจากถนนที่พระยาเข้าสู่บริเวณศาลจังหวัดพิทยามีความกว้างถึง ๒๕ เมตร เหนือความคาดหมายของท่าน อธิบดีผู้พิพากษภาค ๒ เนื่องจากท่านอธิบดีผู้พิพากษภาค ๒ และคณะตั้งใจจะขอเพียง ๑๒ เมตรเท่านั้น ทั้งนายแพทย์สัญญายังให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการก่อสร้างถนนทางเข้าซึ่งเป็นประโยชน์อย่างมาก เช่นการทำเกาะกลางถนนและปลูกต้นไม้ การฝังท่อสายไฟฟ้าแทนการตั้งเสาไฟฟ้าเพื่อความสวยงามเป็นต้น

ต่อมาเมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๓๘ ผู้บริหารของบริษัทออลลิส ริสอร์ท จำกัด ได้มาพบท่านอธิบดีผู้พิพากษภาค ๒ ณ สำนักงานอธิบดีผู้พิพากษภาค ๒ เพื่อเสนออุทิศที่ดินเป็นทางเข้าออกศาลจังหวัดพิทยา กว้าง ๑๒ เมตร

สำนักงานอธิบดีผู้พิพากษภาค ๒ มีหนังสือด่วนมากที่ ยธ ๐๒๐๐.๒๐๐/๖๔๓๖ ลงวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๓๘ ถึงกระทรวงยุติธรรม รายงานให้ทราบถึงเรื่องที่นายแพทย์สัญญาและบริษัทออลลิส ริสอร์ท จำกัด เสนออุทิศที่ดินเพื่อเป็นทางเข้าออกบริเวณศาลจังหวัดพิทยา หลังจากนั้นผู้เขียนได้โทรศัพท์ติดต่อประสานงานกับท่านจิระพัฒน์ พันธุ์ทวี เพื่อนผู้พิพากษา รุ่นเดียวกับผู้เขียนซึ่งไปช่วยทำงานชั่วคราวในตำแหน่งผู้ช่วยปลัดกระทรวงยุติธรรม มีหน้าที่ช่วยท่านชัช ชลวร รองปลัดกระทรวงยุติธรรม (ฝ่ายบริหาร) ดูแลงบประมาณ และการก่อสร้าง ผู้เขียนได้แจ้งให้ทราบถึงความเป็นมาในการขอที่ดินดังกล่าวทั้งสองแปลงและความเหมาะสมของที่ดินแต่ละแปลง

ต่อมากระทรวงยุติธรรมได้มีหนังสือที่ ยธ ๐๒๐๓/๓๕๓๐ ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๓๘ ถึงสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษภาค ๒ เห็นสมควรรับข้อเสนอนายแพทย์สัญญาที่อุทิศที่ดินให้สำหรับใช้เป็นทางเข้าออกของศาลจังหวัดพิทยา กว้างประมาณ ๒๕ เมตร และต่อมานายแพทย์สัญญาได้ทำหนังสือลงวันที่ ๑๖

มกราคม ๒๕๓๙ รับรองว่าสิ่งปลูกสร้างที่จะเกิดขึ้นในอนาคตตลอดแนวนอนนี้จะคงไว้ซึ่งธรรมชาติและจะแจ้งให้คณะผู้พิพากษาทราบก่อน หลังจากนั้นได้ส่งมอบกรรมสิทธิ์ที่ดินดังกล่าวให้กระทรวงยุติธรรม เป็นเนื้อที่รวม ๑ ไร่ ๑ งาน ๑ ตารางวา ศาลจังหวัดพิทยา ได้ติดตั้งป้ายชื่อทางเข้าออกดังกล่าว เพื่อเป็นเกียรติแก่วงศ์ตระกูลของนายแพทย์สัญญาว่า "ถนนวีระไวทยะ"

๗. อุปสรรคที่ต้องฝ่าฟันเพื่อให้ได้มาซึ่งที่ดินทั้งแปลง

การดำเนินการของสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษภาค ๒ ในการขอใช้ที่ดินบริเวณเขาน้อยเพื่อก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลจังหวัดพิทยา และการเจรจาขอให้เจ้าของที่ดินด้านติดกับถนนที่พระยาอุทิศที่ดินให้เพื่อเป็นการเข้าออกเป็นไปด้วยความยากลำบากหลายประการที่ไม่อาจจะบรรยายได้ ซึ่งคณะผู้บริหารของสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษภาค ๒ เข้าใจว่าน่าจะสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีเนื่องจากทางผู้บังคับบัญชาาระดับสูงในส่วนกลางก็ได้ประสานงานกับหน่วยราชการในส่วนกลางที่เกี่ยวข้อง แต่แล้วก็เกิดอุปสรรคขึ้นอีกเนื่องจากสำนักงานอัยการสูงสุด ทราบว่าศาลได้ขอใช้ที่ดินจนใกล้สำเร็จลุล่วงแล้ว จึงมีหนังสือถึงจังหวัดชลบุรีขอให้ที่ดินแปลงดังกล่าวด้วย เนื้อที่ประมาณ ๑ ไร่ เพื่อใช้ก่อสร้างอาคารสำนักงานอัยการประจำศาลจังหวัดพิทยา พร้อมบ้านพัก ต่อมากรมที่ดินพิจารณาข้อเท็จจริงแล้ว เห็นควรอนุมัติในหลักการให้กระทรวงยุติธรรมใช้ที่ดินบริเวณเขาน้อย เนื้อที่ประมาณ ๒๔ ไร่ ๑ งาน ๕๑ ตารางวา เพื่อก่อสร้าง อาคารที่ทำการศาลจังหวัดพิทยา พร้อมสิ่งปลูกสร้างประกอบอื่น ๆ แต่กระทรวงมหาดไทยเห็นควรให้ จังหวัดชลบุรีและเมืองพิทยาเชิญผู้แทนทั้งสองหน่วยงานเจรจาหาข้อยุติ

ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๓๙ ได้มีการเจรจากันเบื้องต้น ณ ห้องท่านอธิบดีผู้พิพากษภาค ๒ ท่านอธิบดีผู้พิพากษภาค ๒ ได้แจ้งถึงความจำเป็นที่ศาลต้องขอใช้ที่ดินทั้งแปลงจำนวน ๒๔ ไร่เศษ

ซึ่งได้วางผังการใช้ไว้ทั้งแปลงตามงบประมาณที่ได้รับ มีรายการก่อสร้างจำนวน ๑๓ รายการ ที่ดินบางส่วนเป็น ที่ลาดชันมีต้นไม้ใช้ไม่ได้เฉพาะส่วนที่เป็นพื้นราบไม่สามารถ ใช้เต็มพื้นที่ได้เพราะจะต้องอนุรักษ์สภาพแวดล้อมไว้ด้วย ที่ดินที่เหลือก็ไม่เพียงพอที่จะใช้ในการก่อสร้างอยู่แล้ว จึงแนะนำให้ฝ่ายอัยการไปขอใช้ที่ดินสาธารณะประโยชน์ บริเวณโค้งหมอนเนื้อที่ ๓ ไร่ ๓ งาน ๘๐ ตารางวา ซึ่งศาลเคยขอใช้ไว้ก่อนอยู่ห่างไม่ไกลจากบริเวณเขาน้อย (ปัจจุบันเป็นที่ตั้งอาคารสำนักงานสรรพากรจังหวัดชลบุรี สาขาบางละมุง) และยังแจ้งให้ทราบถึงปัญหาอุปสรรค ต่าง ๆ ที่สำนักงานอธิบดีผู้พิพากษาศาล ๒ ต้องติดต่อประสานงานและทำข้อตกลงและทำความเข้าใจ กับหน่วยงานต่าง ๆ และเอกชนเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาเกี่ยวกับที่ดินที่ใช้เป็นทางเข้าออก ซึ่งมีข้อตกลงต่าง ๆ ทั้งลายลักษณ์อักษรและวาจาอยู่มาก หากฝ่ายอัยการเข้ามาขอใช้ที่ดินดังกล่าวอีกจะทำให้ มีปัญหาเกี่ยวกับข้อตกลงต่าง ๆ โดยเฉพาะการ อุทิศที่ดินเพื่อเป็นทางเข้าออก ซึ่งผู้แทนฝ่ายอัยการ แถลงว่าไม่ทราบว่าที่ดินแปลงดังกล่าวมีปัญหามากมา ก่อนตามที่ท่านอธิบดีผู้พิพากษาศาล ๒ แจ้งให้ทราบ จะนำข้อมูลทั้งหมดไปเสนอให้ผู้บังคับบัญชาทราบ เพื่อตัดสินใจต่อไป

ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๓๙ ได้มีการ จัดประชุมร่วมระหว่างกระทรวงยุติธรรม กระทรวงมหาดไทย สำนักงานอัยการสูงสุด ณ ศาลว่าการ เมืองพัทยา เพื่อหารือเกี่ยวกับที่ดินบริเวณเขาน้อย ดังกล่าว ซึ่งในการประชุมดังกล่าวมีท่านชัช ชลวร รองปลัดกระทรวงยุติธรรม (ฝ่ายบริหาร) เป็นผู้แทน กระทรวงยุติธรรม ร้อยตรีเบญจกุล มะกระระธิ รองปลัด กระทรวงมหาดไทย เป็นผู้แทนกระทรวงมหาดไทย มีท่านอธิบดีผู้พิพากษาศาล ๒ ท่านอธิบดีกรมที่ดิน นายกเมืองพัทยา และสมาชิกสภาเมืองพัทยาเข้าร่วม ประชุม ผู้ที่อภิปรายคนแรกคือท่านวิรัตน์ ลัทธวิมล

อธิบดีผู้พิพากษาศาล ๒ ได้อภิปรายถึงความเป็นมา ในการขอใช้ที่ดินแปลงดังกล่าวด้วยความยากลำบากและมี ข้อตกลงต่าง ๆ กับผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหน่วยราชการและ เอกชนในการรักษาสภาพแวดล้อม เหตุผลความจำเป็น ที่จะต้องใช้ที่ดินทั้งแปลง จำนวน ๒๔ ไร่เศษ ซึ่งการ อภิปรายดังกล่าวมีทั้งเหตุและผล เสมือนหนึ่งสุนทรพจน์ ที่สะกดใจให้มีผู้ที่ร่วมเข้าร่วมประชุมทั้งหมดนั่งนิ่งฟัง ด้วยความตั้งใจ เมื่ออภิปรายเสร็จทำให้ผู้แทนฝ่ายอื่น ไม่สามารถอภิปรายหาเหตุผลหักล้างได้ และท่านอธิบดี กรมที่ดินได้เสนอให้ฝ่ายอัยการขอใช้ที่ดินอีกแปลงหนึ่ง ซึ่งคือที่ดินที่ผู้เขียนได้รับสำเนาหนังสือสำคัญสำหรับ ที่หลวงติดกับวัดนาจอมเทียน เนื้อที่ประมาณ ๒๕ ไร่ ติดถนนสุขุมวิท ตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัด ชลบุรี อยู่นอกเขตเมืองพัทยาเพียงเล็กน้อย และได้ พาฝ่ายอัยการไปดูที่ดินดังกล่าว ซึ่งฝ่ายอัยการเมื่อดู ที่ดินดังกล่าวแล้ว มีความพอใจและต่อมาได้ขอใช้ที่ดิน ดังกล่าวเป็นที่ตั้งที่ทำการอัยการประจำศาลจังหวัดพัทลุง

ต่อมากระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือด่วนมากที่ มท ๐๖๑๘/๖๔๓๓ ลงวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๓๙ ถึงกระทรวงยุติธรรม อนุมัติในหลักการให้กระทรวง ยุติธรรมใช้ที่ดินสาธารณะสมบัติของแผ่นดินบริเวณ เขาน้อย เนื้อที่ประมาณ ๒๔ ไร่ ๑ งาน ๕๐ ตารางวา เพื่อก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลจังหวัดพัทลุง และให้ ประสานงานกับจังหวัดชลบุรีต่อไป

๔. การก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลจังหวัดพัทลุง

สำหรับในการก่อสร้างที่ทำการศาลจังหวัด พัทลุงนั้น ในระหว่างที่สำนักงานอธิบดีผู้พิพากษาศาล ๒ และกระทรวงยุติธรรมดำเนินการประสานงานเพื่อขอ ใช้ที่ดินดังกล่าวอยู่ กระทรวงยุติธรรมได้มีประกาศ ณ วันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๓๙ ว่าจ้างออกแบบอาคาร ที่ทำการศาลจังหวัดพัทลุง และสิ่งก่อสร้างประกอบอื่น ๆ โดยวิธีคัดเลือกแบบจำกัดข้อกำหนดบนที่ดินบริเวณ เขาน้อย ปรากฏว่าห้างหุ้นส่วนจำกัดแพด ดีไซน์

เป็นผู้ได้รับคัดเลือกให้เป็นผู้ออกแบบในราคา ค่าจ้าง ๒,๑๐๐,๐๐๐ บาท และออกแบบอาคารเสร็จและส่งมอบให้แก่กระทรวงยุติธรรมเมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๓๙ กระทรวงยุติธรรมจึงได้ประกาศ ณ วันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๔๓ ประกวดราคาจ้างเหมาก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลจังหวัดพัทธยา พร้อมสิ่งก่อสร้างประกอบอื่น ๆ ปรากฏว่าห้างหุ้นส่วนจำกัดบางแสนมหานคร เป็นผู้ประกวดราคาได้ในวงเงิน ๑๗๓,๔๐๐,๐๐๐ บาท ห้างหุ้นส่วนจำกัดบางแสนมหานคร ได้ทำสัญญากับกระทรวงยุติธรรมก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลจังหวัดพัทธยาในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๓๙ และกระทรวงยุติธรรมได้ประกาศ ณ วันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๓๙ จ้างผู้ควบคุมงานก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลจังหวัดพัทธยา พร้อมสิ่งก่อสร้างประกอบ โดยวิธีคัดเลือกแบบ จำกัดข้อกำหนด ปรากฏว่าห้างหุ้นส่วนจำกัดแพค ดีไซน์ เป็นผู้ได้รับการว่าจ้างให้เป็นผู้ควบคุมงานก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลจังหวัดพัทธยา พร้อมสิ่งก่อสร้างประกอบอื่น ๆ

เนื่องจากมีปัญหาเกี่ยวกับการรังวัดและการวางผังที่ดินและปัญหาอื่น ๆ เกี่ยวกับการเข้าไปดำเนินการก่อสร้าง ซึ่งสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษาศาล ๒ ต้องประสานงานแก้ปัญหาต่าง ๆ ทำให้การส่งมอบ

ที่ดินล่าช้าไปบ้าง จึงทำให้การก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลจังหวัดพัทธยาจึงล่าช้าไปบ้างตามกัน และต่อมากกระทรวงยุติธรรมได้ทำสัญญาจ้างห้างหุ้นส่วนจำกัดบางแสนมหานคร เป็นผู้ดำเนินการก่อสร้างสิ่งก่อสร้างประกอบอาคารที่ทำการศาลจังหวัดพัทธยาเพิ่มเติมระยะที่ ๒ เป็นเงิน ๖,๙๓๕,๐๐๐ บาท รวมค่าก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลจังหวัดพัทธยาพร้อมสิ่งปลูกสร้างประกอบอื่น ๆ เป็นเงินทั้งสิ้น ๑๘๐,๓๓๕,๐๐๐ บาท และอาคารที่ทำการศาลจังหวัดพัทธยาได้ก่อสร้างแล้วเสร็จเมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๓ และเปิดทำการเมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๔๓ เป็นต้นมา

อาคารที่ทำการศาลจังหวัดพัทธยาประกอบไปด้วย ๓ ส่วน ส่วนแรกคืออาคารตรงกลาง เป็นอาคาร ๔ ชั้น รวมชั้นใต้ดินซึ่งเป็นที่จอดรถ ห้องซัง และห้องอาหารประชาชน ชั้นที่ ๑ เป็นห้องธุรการ ชั้นที่ ๒ เป็นห้องพิจารณาดี มีทั้งหมด ๑๒ ห้อง และชั้นที่ ๓ เป็นห้องพักผู้พิพากษา ห้องประชุม ห้องสมุดและห้องอาหารผู้พิพากษา ส่วนที่ ๒ อาคารปีกด้านข้างทิศเหนือ กันไว้เป็นที่ทำการศาลแขวง และส่วนที่ ๓ อาคารปีกทางด้านทิศใต้ กันไว้เป็นที่ทำการศาลเยาวชนและครอบครัว

อาคารที่ทำการศาลจังหวัดพัทธยา นับได้ว่าเป็นอาคารที่ทำการศาลที่สวยงามที่สุดของประเทศ

ยุติธรรมคู่ลัทธิธรรม

โดยนายพร พานิชวรार्ท *

ร่างกายเป็นสิ่งที่ปรุงแต่ง (กายสังขาร) ขึ้นตามธรรมชาติ และโดยธรรมชาติสุดแล้วแต่เหตุและปัจจัยจะให้เป็นอย่างใด งามมีผู้ใดบงการให้เป็นอย่างนั้นอย่างนี้ได้ไม่ เพราะทุกสิ่งเป็นอนัตตา (สัพเพ ธัมมา อนัตตา) มิใช่อดีตหรือตัวตนของผู้ใดจึงไม่อยู่ในบังคับบัญชาของผู้ใดทั้งสิ้น

ร่างกายเป็นทรัพยากรธรรมชาติอย่างหนึ่ง เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและอยู่ภายใต้กฎของธรรมชาติอันเฉียบขาดคือ

๑. ความไม่เที่ยง (อนิจจัง , อนิจจตา)

๒. ความทนได้ยาก หรือความไม่สามารถคงทนคงที่อยู่ได้ และเมื่อพิจารณาด้วยปัญญาอันแยบคายย่อมเห็นว่ากายนั้นมีแต่ความน่าซัง (ทุกขัง , ทุกขตา)

๓. ความมิใช่ตัวตนของผู้ใดจริง จึงมิอาจบังคับบัญชาเอาตามใจชอบได้ (อนัตตา, อนัตตตา)

ไม่มีพ่อแม่ผู้ใดสามารถให้กำเนิดบุตรตามใจปรารถนาได้ ไม่ว่าจะเป็นรูปร่าง หน้าตา ผิวพรรณ เพศ หรือความเฉลียวฉลาด ฯลฯ เพราะทุกสิ่งเป็นอนัตตา

เราไม่มีสิทธิ์ที่จะยึดมั่นเอาร่างกายนี้ มาเป็นของเราได้เลย บางครั้งบางเวลาที่เราหลงไปเกิดโมหะหรือมีอวิชชาปรุงแต่งจิตอยู่ (จิตสังขาร) ร่างกายนี้ดูเหมือนมันเป็นของเราจริง ๆ แต่มันไม่ใช่ดอก ถ้าใช่เราคงบังคับมันมิให้เจ็บไข้ได้ป่วย มิให้ทรุดโทรม แก่เฒ่าหรือตายได้

ส่วนจิตใจซึ่งเป็นนามธรรมไม่สามารถจับต้องมองเห็นได้ ยิ่งละเอียดประณีตและสลับซับซ้อนกว่ารูปธรรมหรือร่างกายหลายเท่าตัว ไม่มีผู้ใดนำมาศึกษาได้อย่างถูกต้องโดยละเอียดและชัดเจนเท่าพระพุทธองค์ พระพุทธองค์กล่าวถึงธรรมชาติของจิตไว้ว่า

จิตเป็นใหญ่เป็นประธาน นำกายให้พูด และกระทำไปตามที่จิตสั่ง ทุกสิ่งทุกอย่างจึงสำเร็จได้ด้วยจิต การกระทำทางใจ (มโนกรรม) ก่อให้เกิดการกระทำทางวาจา (วจีกรรม) และทางกาย (กายกรรม) ดังนั้นจะพูดดี พูดชั่ว กระทำดี กระทำชั่ว ล้วนมาจากจิตที่คิดนึกปรุงแต่งไปในทางที่ดีหรือชั่วทั้งสิ้น

เรากล่าวเจตนา (ความจงใจ) ส่งเป็นกรรม เพราะคนจงใจคือมีใจมุ่งแล้ว จึงกระทำทางกายบ้าง ทางวาจาบ้าง ทางใจบ้าง ฉะนั้น กรรมจึงคือ กิจที่กระทำด้วยเจตนา

จิตใจโดยธรรมชาติเป็นกลาง ไม่ดีไม่ชั่ว ไม่สูงไม่ต่ำ ไม่เป็นบุญ ไม่เป็นบาป เป็นธรรมชาติที่แจ่มใส ผุดผ่องปราศจากโรค (ประภัสสร) แต่มนุษย์เราเป็นสัตว์เมือง อยู่ร่วมกันเป็นสังคม มีสื่อต่าง ๆ ทั้งรูปธรรมและนามธรรม แวดล้อมเกี่ยวข้องอยู่มากมาย

ฝ่ายรูปธรรมได้แก่ ผุ่ณชน สัตว์ต่าง ๆ ต้นไม้ ภูเขา ทะเล ดิกรามบ้านช่อง ยานพาหนะ สินค้าต่าง ๆ ข้าวของเงินทองทั้งปวง แสง สี เสียง กลิ่น รส ฯลฯ

*ผู้พิพากษาศาลจังหวัดพัทธยา

ซึ่งทั้งหมดนี้ ก็คือสิ่งที่มองเห็นได้ด้วยตา (รูป) สิ่ง
ลิ้มรู้ด้วยลิ้น (รส) สิ่งที่ได้ดมได้ด้วยจมูก (กลิ่น) สิ่ง
ได้ยินด้วย หู (เสียง) และสิ่งที่รู้ได้ด้วยผิวกายและ
เยื่อหุ้มที่ขึ้นอยู่กับช่องทวารต่าง ๆ เป็นต้น (สัมผัส)

ฝ่ายนามธรรมได้แก่

๑. ความสามารถรับรู้ รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส
ธรรมารมณ์ได้ทางตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ (วิญญาณ)

๒. สมบัติ ทำให้จำได้หมายรู้ต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ
ว่าสิ่งเหล่านั้นคืออะไร (สัญญา)

๓. ความรู้สึกต่อสิ่งเร้า (เวทนา) มี ๓ แบบถ้า
ทนง่ายเรียกโสมนัสหรือสุขเวทนา ถ้าทนยากเรียกโทม
นัสหรือทุกข์เวทนา ถ้าเฉย ๆ ไม่ทุกข์ไม่สุข เรียกอุเบกขา
หรืออทุกขมสุขเวทนา

๔. การคิดนึกปรุงแต่ง เป็นเหตุให้รู้เป็นเรื่องเป็น
ราวขึ้นมาต่าง ๆ (สังขาร)

๕. ความเมตตา กรุณา ความกตัญญูคุณเวที
ความใคร่ ความอยาก ความอิจฉาริษยา ความพยาบาท
อาฆาต ความอาย ฯลฯ ซึ่งทั้งหมดนี้ก็คือสิ่งที่รู้ได้ด้วยใจ
(ธรรมารมณ์)

ดังนั้นคราวใดที่จิตตั้งไว้ผิด มีโมหะ อวิชชา มิจฉา
ทิฎฐิ หรือความไม่รู้เท่าทัน ทุกสิ่งตามที่เป็นจริงปรุง
แต่งจิตอยู่ ย่อมง่ายที่จะเกิดจิตสังขาร (เจตสิกสังขาร) คิด
นึกปรุงแต่งไปในทางชวนให้เกิดกิเลสตัณหา จิตจึงมัว
หมองอยู่ด้วย ความหลง (โมหะ) ความอยาก (โลภะ)
ความไม่อยาก หรืออยากไม่ให้ (โทสะ)

ถ้าเป็นความอยากดังดูสิ่งต่างๆ เข้ามาเรียก
กามตัณหา (อยากได้อะไรก็มีกามคุณ ๕ คือ รูปสวย เสียง
เพราะ กลิ่นหอม รสอร่อย สัมผัสถูกใจ ทั้งปวง) และ
ภวตัณหา (อยากในเกียรติยศ ชื่อเสียง สรรเสริญฯ
คือความอยากเป็น) เช่นอยากมีเงินมาก ๆ เพื่อจะได้เป็น
เศรษฐี อยากมียศ มีปริญญาดูสูง ๆ เพื่อจะได้เป็นคน
มีเกียรติ เป็นต้น ฯลฯ

ถ้าเป็นความไม่อยาก หรืออยากไม่ให้มี อยากไม่
ให้เป็น อยากผลักไสสิ่งต่าง ๆ ออกไปจากตัวเรียกวิภ
วตัณหา เช่นอยากไม่ให้ขี้ริ้ว อยากไม่ให้เจ็บอยากไม่ให้แก่
อยากไม่ให้ตาย อยากไม่ให้เหนียวอยากลำบากกาย
ไม่อยากเห็นคนอื่นได้ดี ไม่อยากพลัดพรากจากสิ่งอัน
เป็นที่รัก ที่ชอบใจ ไม่อยากไร้ทรัพย์ ไร้เกียรติ ไร้ยศ
 เป็นต้น

เมื่อจิตมัวหมองง่าย ๆ ก็จะเกิดความเคยชิน
ที่จะมัวหมองได้โดยง่ายและรวดเร็ว ยิ่งกว่าสายฟ้าแลบ
จนดู คล้ายกับว่าจิตนี้มัวหมองอยู่ตลอดเวลา พาให้เข้าใจ
ผิดไปว่าที่พระพุทธองค์ตรัสว่าจิตนี้ประภัสสรแต่จะมัว
หมองด้วยอำนาจของกิเลสที่ผลักดันจนเข้ามาเยื่อนเป็น
ครั้งคราวดูจางคั่นตุนั้นไม่เป็นความจริง พวกนี้ทอดลอย
คิดว่าการดับทุกข์ (นิโรธ) เป็นเรื่องสุดวิสัยที่มนุษย์จะพบ
ได้ในปัจจุบัน พวกนี้ยอมจำนนตกจมเวียนว่ายอยู่ใน
กองทุกข์ หรือทะเลตัณหาเบียดเบียนจิตใจตนเอง
อยู่ด้วยไฟหลง ไฟโลภ และไฟโกรธเสมอ ๆ

ทั้งนี้เพราะไม่ศึกษาให้รู้เท่าทันทุกสิ่งตามที่เป็น
จริง (ยถาภูตญาณทัศนะ) มีชีวิตอยู่ด้วยความมืดบอด
(อวิชชา) ไม่เกิดขึ้นสัมมาทิฎฐิ สัมมาสังกัปปะชาตสติสัมป
ชัญญะ (สัมมาสติ) ระลึกชอบไม่ทันจิตขาดความตั้งมั่น
(สัมมาสมาธิ) เมื่อตากระทบกับสิ่งที่ได้เห็น เมื่อหูกระทบ
กับสิ่งที่ได้ยิน เมื่อจมูกกระทบกับกลิ่น ลิ้นกระทบกับรส
ผิวกายกระทบกับสัมผัส ใจกระทบกับอารมณ์ทั้งปวง
ก็เกิดความชอบนึกอยากได้ หรือเกิดความชัง นึกไม่อยาก
ได้หรืออยากหนีไป (เวทนาและตัณหา) พร้อมกับเกิด
ความสำคัญมั่นหมายผิด ยึดมั่นถือมั่น (อุปาทาน) เอา
ธรรมชาติทั้งปวงมาเป็นตัวเรา มาเป็นของของเราจริง ๆ
และรู้สึกว่า “ตัวเรา” มีอยู่เป็นอยู่จริง (ภพ) พวกนี้ลืม
เสียสิ้นว่าการที่ธรรมชาติกลุ่มนี้ (ตัวเรา) เป็นปรากฏการณ์
ชั่วคราวเหมือนเรามาเล่นละครกันเพียงชั่วคราวชั่วยาม
แล้วฉากต่าง ๆ ก็ผ่านพ้นล่วงเลยไปตามกาล หากผู้ใด

ไม่หยิ่งความคิดลงไปให้ลึกซึ้ง เข้าใจเอาต้น ๆ ว่าเกิดมาแล้วก็กิน ถ่าย นอน สืบพันธุ์ เทียว เรียน ทำงาน ฯลฯ ไปตามแต่สัญชาตญาณของสัตว์* ย่อมมีความเห็นแก่ตัวจัด เพราะไม่รู้ว่าเราคืออะไร ทำไมจึงเกิดมา พากันหลงตัวเอง หลงสิ่งแวดล้อมตัวอยู่ เกิดความโลภจัด หรือโกรธจัดบ่อย ๆ ปลอ่ยให้จิตว้าวเหว หวาดวิตก เคร่งเครียด กังวล หงุดหงิด เหนงหงอย หดหู่ ท้อแท้ เศร้าสลด ว้าวุ่น คับข้อง เคียดแค้น ซิงซัง อิจฉา ริษยา อาฆาต พยาบาท ฯลฯ ไปตามยถากรรม ลืมไปว่ามนุษย์เป็นสัตว์ประเสริฐ เป็นสัตว์ฉลาด มีเหตุ มีผล พากันไม่รู้คุณค่าของความเป็นมนุษย์ พากันไม่ศึกษาให้รู้เท่าทันทุกซ์สาเหตุแห่งทุกซ์ การดับทุกซ์ และวิถีทางดับทุกซ์ อันชอบให้กับที่มีนสมองของมนุษย์ได้วิวัฒนาการเจริญไกลกว่า มนสมองของสัตว์เดรัจฉานมากมายหลายเท่านัก โดยที่สัตว์เดรัจฉานยังไม่ต้องเป็นทุกซ์ทรมานอย่างหนัก เช่นนี้เลย มนุษย์ที่มีติดบอดด้วยอวิชชา จึงต้องระทมทุกซ์ใจแล้วมีอาการแสดงออกทางกายด้วยอาการต่าง ๆ

ทำอย่างไรจึงจะทุเลา ทำอย่างไรจึงจะพ้นไปจากภาวะแห่งทุกซ์นี้ได้

ไม่มีผู้ใดช่วยผู้ใดได้เลย แม้พระพุทธเจ้า หรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย

ตนแลเป็นที่พึ่งแห่งตน นี่คือพุทธพจน์

ก่อนที่จะทำตนให้เป็นที่พึ่งแห่งตนได้ จำเป็น

อย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาหรือปรัยัติธรรม จนเกิดความเห็น (ทฤษฎี, ทฤษฎี, THEORY) ที่ถูกต้องเป็นต้น สัมมาทฤษฎีเสียก่อน

ทำไมจึงต้องศึกษาธรรมหรือธรรมชาติทั้งปวง อันได้แก่รูปธรรม นามธรรมทั้งสิ้นด้วย

เพราะเราไม่มีปัญญาพอที่จะตรัสรู้ หรือรู้แจ้งโลก หรือรู้เท่าทันสิ่งทั้งหลายทั้งปวงตามที่เป็นอย่างพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าได้

เราจึงต้องอาศัยการสดับตรับฟัง หรือศึกษาพระปัญญาคุณของพระพุทธเจ้าจากพระโอษฐ์หรือตัวหนังสือ ที่พูดและเขียนต่อ ๆ กันมา โดยอาศัยหลักกาลามสูตร ที่พระพุทธองค์ ได้ตรัสแนะนำหลักแห่งความเชื่อในสิ่งทั้งหลายทั้งปวงแก่ชาวกาลามะครั้งพุทธกาลว่า อย่าด่วนเชื่อเพียงเพราะเหตุ ๑๐ ประการ โดยมีได้นำมาใคร่ครวญด้วยเหตุ ด้วยผลอย่างละเอียดถี่ถ้วน แล้วทดลองปฏิบัติดู สังเกตจนประจักษ์แจ้ง แก่ใจตนเองไว้ข้อใดแย้งเสียก่อนแล้วจึงปลงใจเชื่อ

เหตุ ๑๐ ประการนั้น โดยย่อ ๆ มีดังนี้

๑. อย่าด่วนเชื่อ เพียงเพราะเหตุ เขา บอกต่อ ๆ กันมา
๒. อย่าด่วนเชื่อ เพียงเพราะเหตุ เขา ทำตาม ๆ กันมา
๓. อย่าด่วนเชื่อ เพียงเพราะเหตุ เขา ร่ำลือกันทั่วเมือง
๔. อย่าด่วนเชื่อ เพียงเพราะเหตุ เขา เขียนไว้ในตำรา
๕. อย่าด่วนเชื่อ เพียงเพราะเหตุ เขา พูดหรือเขียน

* คน คือสัตว์ชนิดหนึ่ง เราเรียกตัวเองว่าสัตว์ประเสริฐหรือมนุษย์ (มน = ใจ + อุษย์ = สูง) ถ้าปราศจากมนุษยธรรมเสียแล้ว คนและสัตว์เดรัจฉานจะไม่แตกต่างกันเลย เพราะมี ความรู้สึกตัวมาแต่กำเนิดไม่ต้องมาเรียนเอาในภายหลังที่เรียกว่า สัญชาตเวก (สัญชาตญาณ) เหมือนกันคือ

๑. สัญชาตเวก ในการหาอาหาร
๒. สัญชาตเวก ในการสืบพันธุ์
๓. สัญชาตเวก ในการเลี้ยงลูก
๔. สัญชาตเวก ในการอยากใหญ่ อยากดัง อยากเด่น อยากเป็นจำเริญ
๕. สัญชาตเวก ในการกลัวอันตราย
๖. สัญชาตเวก ในการเอาตัวรอด
๗. สัญชาตเวก ในการอยากรู้อยากเห็น ฯลฯ

เมื่อมีพลังขึ้นแห่งสัญชาตเวก (INSTINCT DRIVE หรือ ID) ความเห็นว่าเป็นตัวกู (EGO) ย่อมตามมา สัตว์เดรัจฉานจะทำทุกสิ่ง โดยปราศจากความยับยั้งชั่งใจ แต่สัตว์ประเสริฐจะมีมนุษยธรรม (SUPPER EGO) ช่วยเหนี่ยวรั้ง ชั่งใจเอาไว้ได้ (พญ.บุษกร สวัสดิ์-ชูโต “โรคนามรูป” (๒๕๒๑) หน้า ๗)

ตรงกับใจเรา

๖. อย่าด่วนเชื่อ เพียงเพราะเหตุ เรา เดาเอา
๗. อย่าด่วนเชื่อ เพียงเพราะเหตุ เรา นึกคิดเอาเอง
๘. อย่าด่วนเชื่อ เพียงเพราะเหตุ เรา คาดคะเนเองด้วยเหตุผลของเรา
๙. อย่าด่วนเชื่อ เพียงเพราะเหตุ เรา เห็นว่าผู้พูดเป็นผู้น่าเชื่อถือ
๑๐. อย่าด่วนเชื่อ เพียงเพราะเหตุ เรา เห็นว่าผู้พูดเป็นครูของเรา

เมื่อศึกษา (ปริยัติธรรม) จนเข้าใจแจ่มแจ้งหมดข้อสงสัยสงสัย (วิจิกิจฉา) แล้วการ "ปฏิบัติธรรม" ย่อมเกิดขึ้นเองเป็นอัตโนมัติ และผลแห่งการปฏิบัติ หรือ "ปฏิเวธธรรม" ย่อมประจักษ์แจ้งแก่ใจขึ้นเป็นเงาตามตัว ไม่ต้องคอยกาลเวลา (อกาลโก) อาการแห่งทุกข์ย่อมจะเริ่มทุเลา นับตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นไป แต่จะทุเลามากน้อยเท่าใด หรือถึงกับหายขาดโดยสิ้นเชิงนั้น ย่อมเป็นเรื่องของแต่ละบุคคล เพราะเป็นสิ่งที่รู้ได้เฉพาะตน (ปัจเจกัตตัง เวทิตัพโพ วิญญูหิ)

ดังนั้นสิ่งทั้งหลายทั้งปวงจึงไม่ควรยึดมั่นถือมั่น (สัพเพหัมมานาลัง อภินิเวสายะ) หากผู้ใดหลงผิดแล้วเข้าไปยึดมั่นถือมั่น ตั้งคนออกไปสู่มหาปลา แล้วได้งูพิษมาแทน แต่หารู้จักว่าเป็นงูพิษไหม เฝ้าหลงชมเชยว่างูเป็นปลาอยู่ จึงถูกงูพิษนั้นฉกเอาให้เจ็บปวดแล้วเจ็บปวดอีก ผู้ที่ย่อมไม่สามารถพ้นไปจากทุกข์ได้เลย

ถ้าไม่ใส่ใจต่อพระสัทธรรม กล่าวคือไม่ศึกษา (ปริยัติธรรม)* ไม่นำไปปฏิบัติ (ปฏิบัติธรรม) ผล (ปฏิเวธธรรม) ย่อมบังเกิดขึ้นไม่ได้

ผู้ใดไม่ปริยัติธรรมไม่ปฏิบัติธรรม ย่อมไม่ได้รับประโยชน์ที่มนุษย์พึงได้คือ ปฏิเวธธรรม คงตายไป

อย่างสัตว์โลกตัวหนึ่งเท่านั้นเอง ต้องวนเวียนเกิด-ตาย วนไปในสังสารวัฏ นักรอบหรือนับภพชาติไม่ถ้วนต่อไป และต่อไป (สังสาร หรือสงสาร แปลว่า ท่องเที่ยว, วัฏ หรือจักร แปลว่า วงกลมที่วนเวียนเป็นเหตุเป็นปัจจัยกันเรื่อยไป)

ผู้ปราศจากธรรมประจำใจและประจำใจตลอดจนการกระทำย่อมปราศจากธรรมะตามคุ้มครองรักษา ดังพุทธดำรัสที่ว่า ธรรมย่อมตามคุ้มครองรักษา ผู้ประพฤติธรรม จึงต้องทรมานอยู่จนอาจถึงกับวิกลจริตหรือฆ่าตัวตายได้ ธรรมะจึงจำเป็นจะต้องได้หมั่นเพียรศึกษาอยู่เสมอ ๆ ตลอดไป จนกว่าจะพบนามรูปหรือดับทุกข์ได้สิ้นเชิง กล่าวคือ บรรลุอรหัตผล จิตพ้นไปจากความโศกและรูลีคือกิเลสทั้งปวง มีความเชมมบริสุทธิ์ผุดผ่องเป็นธาตุที่๗ หรือ อมตะธาตุ นิพพานธาตุอยู่เช่นนั้นนิรันดร์

ปลุชน แม้โสดาบัน สกทาคามีและอนาคามี ยังไม่สิ้นอวิชชา คือโมหะหรือมิถยาทิฏฐิ มักเผละตัวขาดสติสัมปชัญญะ คิดนึกปรุงแต่งมีสังขาร ทางจิตไปต่าง ๆ ทำให้เกิด ตัณหา อุปาทาน สร้างภพ สร้างชาติเกิดความทุกข์ทางใจขึ้นได้

มนุษย์เป็นสัตว์สังคม ต้องอยู่ร่วมกันนับตั้งแต่ในครอบครัว ในหมู่บ้าน ในตำบล ในอำเภอ ในจังหวัด ในประเทศ และในโลก จึงมีทั้งสิ่งที่มีชีวิต (รูปธรรมนามธรรม) และไร้ชีวิต (รูปธรรม) ที่เป็นอายตนะ* ภายนอก ๖ อันได้แก่ รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส ธรรมารมณ์ คอยสัมผัสกับอายตนะภายใน ๖ เป็นคู่กันไป คือ ตาคู่กับรูป หูคู่กับเสียง จมูกคู่กับกลิ่น ลิ้นคู่กับรส ผิวกายคู่กับสัมผัส ใจคู่กับอารมณ์

เมื่อสัมผัส (ผัสสะ) กัน และคนนั้นยังมีชีวิตอยู่

* ปริยัติธรรม คือ การศึกษาธรรมชาติทั้งปวง ใ้เข้าถึงสิ่งจะ หรือความเป็นจริง, ปริ แปลว่า โดยรอบ ยุติ แปลว่า เรื่องราว, ธรรม แปลว่า ธรรมชาติทั้งหลายทั้งปวงทั้งหมดทั้งสิ้น จนสามารถนำมาปฏิบัติทาง ใจ กาย วาจา เกิดเป็นปฏิเวธธรรม คือ ผล นำ สันติสุข มาสู่จิตของผู้ปฏิบัติ พร้อมสันติภาพ ขึ้นในสังคมทุกระดับ

* อายตนะ แปลว่า เครื่องเชื่อมติดต่อกัน มีอยู่ในตัวเราเป็นอายตนะภายในหรือสฬายตนะ คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย และจิตใจ ที่อยู่นอกตัวเราเป็นอายตนะภายนอก คือ รูป, เสียง, กลิ่น, รส, สัมผัส, และธรรมารมณ์

(วิญญาน) เขาย่อมเกิดความรู้สึก (เวทนา) ต่ออายตนะภายนอกเหล่านั้น พร้อมการคิดนึกปรุงแต่ง (สังขาร) ไปต่าง ๆ พร้อมความมืดบอด (อวิชชา) พาให้เกิดความอยากหรือไม่อยาก (ตัณหา) ต่อสิ่งที่แวดล้อมอยู่ มีผลให้สภาพจิตหวั่นไหวเสียสมดุลเพราะความยึดมั่นสำคัญผิดรู้สึกว่าคุณตนของตนมีอยู่ เป็นอยู่จริง (อุปาทาน) รู้สึกมีตัวกูเกิดขึ้น (ชาติ) กำลังเป็นนั่นเป็นนี่อยู่ (ภพ) จึงเอาจริงเอาจังกับทุกสิ่งอย่างโง่เขลาเบาปัญญา หารู้เท่าทันไม่ว่า ทุกสิ่งล้วนเป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา ยึดมั่นถือมั่นเอาไม่ได้เลยรวมทั้งร่างกายจิตใจนี้ ที่หลงว่าเป็นตัวกู-ของกูด้วย

ทุกคนจึงควรแสวงหาปัญญาไว้เพื่อคอยคุ้มกันสภาพจิตให้เป็นปกติอยู่ กล่าวคือ มีจิตเป็นสมาธิตั้งมั่นไม่หวั่นไหวไปตามโลกธรรมแต่โดยง่าย เรียกว่า สัมมาสมาธิ พร้อมมีสติ คอยตามระลึกรู้สึกตัวไว้เสมอเป็นสัมมาสติ และ สัมมาวายามะ รู้เท่าทันทุกสิ่งตามที่เป็นจริง รู้เท่าทันโลกธรรม หรือความเป็นธรรมดาของโลก ๘ อย่าง ได้แก่ ลาภ-เสื่อมลาภ ยศ-เสื่อมยศ สรรเสริญ-นินทา สุข-ทุกข์ และปรากฏการณ์โลกที่ล้วนตรงข้ามกันทั้งสิ้น เช่น ได้มา-เสียไป สะดวกสบาย-ยากลำบาก ฯลฯ จนจิต เริ่มปลดปล่อยอุปาทานทั้งปวงสามารถปล่อยวางสิ่งทั้งหลาย ให้เป็นไปตามที่มันจะต้องเป็นไป คือ อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา นั่นเอง ไม่ยึดมั่นในสิ่งทั้งหลายทั้งปวง แต่ทำหน้าที่ต่างๆ เช่นหน้าที่ลูก หน้าที่นักเรียน หน้าที่พ่อ หน้าที่แม่ หน้าที่ครู หน้าที่ข้าราชการ หน้าที่ทหาร หน้าที่ตำรวจ หน้าที่พ่อค้า หน้าที่พลเมืองดี ฯลฯ ไปตามหน้าที่ ทำงานเพื่อหน้าที่ ทำหน้าที่เพื่องาน ซึ่งเป็นอุดมคติที่ ตรงเป้าหมายอย่างยิ่ง มีใช้ทำงานเพื่อเงิน เพื่อลาภยศ สรรเสริญ สุข หากผู้ใดตั้งเป้าหมายไว้ผิดดังกล่าวเข้า ไม่อาจพ้นไปจากความทุกข์ทรมานใจแล้วสะเทือนไปทางกายได้เลย เพราะเป็นการทำงานด้วยความยึดมั่นถือมั่น ด้วยจิตที่คิดจะเอา จิตจึงเสียสมดุลย์ หวั่นไหว และเศร้า

หมองไปด้วยความหลง ความโลภ และความโกรธ เป็นการให้ทุกข์ให้โทษแก่สุขภาพจิตของตนเอง โดยไม่ทันได้รู้ตัวและไม่ได้ตั้งใจเลย !

อายุมนุษย์อย่างมากมีไม่เกินร้อยปี ส่วนมากเพียงแค่หลักสิบเท่านั้น เมื่อเทียบกันกับอายุของโลก ซึ่งมีมาประมาณ ๔,๕๐๐ ล้านปีแล้วก็จะเห็นว่าชีวิตมนุษย์เป็นเพียงธุลีน้อย ๆ ที่อุบัติขึ้นมาบนพื้นพิภพนี้เพียงแวบเดียว สั้นยิ่งกว่าประกายฟ้าแลบเสียอีก ชีวิตทั้งปวงต่างก็เป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติ ชีวิตทุกชีวิตทั้งพืชและสัตว์ จึงเป็นธรรมชาติประเภทเดียวกัน ต้องกินอาหาร เจริญเติบโต สืบพันธุ์ แต่ละชีวิตเกิดขึ้น ตั้งอยู่แล้วก็ดับไปในที่สุด เป็นเช่นนี้ชั่ววันรันดร์

ชีวิตทุกชีวิตเป็นธรรมชาติ เป็นของธรรมชาติ และดำเนินไปตามกฎของธรรมชาติ อย่างไม่มีทางหลีกเลี่ยงได้เลย

สัตว์ต่าง ๆ ไม่สามารถรู้แจ้งโลก หรือรู้เท่าทันธรรมชาติได้อย่างพระพุทธเจ้าทั้งหลาย สำหรับสัตว์เดรัจฉานหมดโอกาสที่จะศึกษาให้เกิดปัญญาตามพระองค์ได้ แต่มนุษย์ซึ่งเรียกตนเองว่าสัตว์ประเสริฐ ได้เจริญรอยตามหนทางอันประเสริฐนั้นแล้วหรือ ?

หากผู้ใดเพิกเฉยต่อโอกาสอันวิเศษที่ได้เกิดมาเป็นมนุษย์ มีภาษาพูดกันรู้เรื่อง สามารถฟังได้ เข้าใจได้ คิดได้ แต่กลับไม่สนใจในสิ่งที่ควรสนใจที่สุดสำหรับชีวิต เขาย่อมเป็นบุคคลผู้มืดบอดที่น่าสงสารและน่าสมเพชยิ่ง เพราะเขาจะต้องเป็นทุกข์อย่างทรมานที่สัตว์เดรัจฉานไม่เคยต้องเป็นทุกข์เลย มันไม่เคยกลุ้มใจ จนต้องฟุ้งสรวลเสพลิต ไม่เคยนอนไม่หลับ ไม่เคยเครียดจนต้องฟุ้งงูเห่า ไม่เคยคับแค้นแน่นในหัวใจจนต้องสะอื้นอีก ไม่เคยเป็นโรคจิตโรคประสาท ไม่เคยฆ่าตัวตาย !

บางคนคิดว่าจะพ้นทุกข์ได้ ก็ด้วยการได้ทุกสิ่ง มาสมปรารถนา แต่ไม่เคยมีแก้วสารพัดนึกตกอยู่ในมือของผู้ใดเลย แม้จักรพรรดิผู้เกรียงไกร ทุกคนเกิดมาตัวเปล่า แล้วก็จากไปตัวเปล่า ลูกเศรษฐีต้องปลูกปลำ

เพื่อรักษาความเป็นเศรษฐีไว้ให้ได้เหมือนเดิมหรือยิ่งกว่า ลูกยาจกต้องปลุกปล้ำเพื่อให้พ้นไปจากความยากจน ตกลงจะเกิดเป็นลูกใคร ก็ต้องปลุกปล้ำด้วยกันทั้งสิ้น นี่แหละเพื่อนร่วมทุกข์ ! ทุกคนต้องปลุกปล้ำหามาซึ่ง ลากยศ สรรเสริญ สุข ยิ่งปลุกปล้ำมาก ยิ่งลืมหืม ลืมตาย ยิ่งหลงมาก ยิ่งโลภมาก ยิ่งโกรธมาก ยิ่งเสียสุขภาพจิต และสุขภาพกายมาก ยิ่งทุกข์มาก ครั้นได้มาสมอยากแล้ว ความทุกข์ในเรื่องนั้นหายไปก็จริง แต่หากยังไม่ฉลาด อย่างพระอริย*เจ้าขึ้นมา ความอยากในเรื่องอื่น ๆ ย่อมผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนเสนอนำกันเข้ามาไม่รู้จบ ไม่รู้สิ้นตราบนานวันตาย ชีวิตทั้งชีวิตก็จะเป็นโมฆะไป คือ เสียชาติเกิดมาเป็นสัตว์ที่ฉลาดที่สุด แต่กลับเบียดเบียน จิตใจตนเอง ปลอ่ยให้ความทุกข์หรือกิเลสตัณหาที่มีอำนาจ เหนือสามารถถูกรุกเข้าทำอันตรายสุขภาพจิตตนอยู่ เสมอ ๆ ในขณะที่สัตว์เดรัจฉานไม่เคยต้องเป็นทุกข์ ถึงเพียงนั้นเลย

สาระที่แท้จริงของชีวิตประเสริฐมิได้อยู่ที่ร่างกาย หรือรูปธรรมความประเสริฐอยู่ที่จิตใจหรือนามธรรม ต่างหาก จิตใจที่อึดเต็มสัมผัสอยู่กับความพอตามลำดับ ขั้นตอน ตามขีดความสามารถแห่งตน (สันโดษ) ย่อมมี สุขภาพจิตดี เพราะไม่ขาดพร่องหิวโหย ไม่คิดหมกมุ่น อยู่แต่เรื่องได้เรื่องเสียจนเกินหน้าที่ แต่พร้อมเสมอ ที่จะสละออกไป และสิ่งที่เราสามารถสละให้ได้ทุกกาล โอกาส โดยไม่ต้องซื้อหาเพราะมันเป็นนามธรรมนั้นก็คือ "อภัยทาน" นั่นเอง

จิตที่คิดจะ “ให้” จึงอยู่เป็นสุข ส่วนจิตที่คิดจะ “เอา” ย่อมอยู่เป็นทุกข์โดยแน่นอน

เมื่อมาถึง คำว่า สุข และ ทุกข์ ซึ่งมีอิทธิพล ต่อจิตใจของมนุษย์มาก สมควรศึกษาคำสองคำนี้ให้เข้าใจ อย่างชัดเจนแจ่มแจ้งกันเสียที เพื่อจะได้ประสบสุข และดับทุกข์ให้ได้ทันปัจจุบันนี้ แม้ไม่ทั้งหมดเพียงหนึ่งในร้อย ก็นับว่ามีได้เสียชาติเกิดมาเป็นมนุษย์ที่โชคดี

ได้พบพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นศาสนาเดียวที่ชี้ทางออก ให้สามารถดับทุกข์ทางใจได้ทุกขณะจิตที่เรามีสติสัมป- ชัญญะพร้อมปัญญา ระลึกรู้สีกตัวและรู้เท่าทันทุกสิ่งตาม ที่เป็นจริงว่าอะไรเป็นอะไร

เรื่องการดับทุกข์ (นิโรธ,นิพพาน) ในอนาคตอีก ก็ร้อยชาตินั้นเป็นเรื่องของอนาคตเราควรลงมือพากเพียร เสียในขณะจิตนี้ ในปัจจุบันนี้ให้เร็วที่สุดที่จะเร็วได้ เพราะเหตุดี ผลย่อมดี หากปัจจุบันนี้ปฏิบัติเพื่อไปสู่ความ ดับทุกข์ อนาคตอันไกลหรือไกลย้อมเทลาดลงสู่ความ ดับทุกข์โดยแน่นอน ถ้ามีผลดีวันประกันพรุ่งอยู่ก็จะ พลาดโอกาสอันอุดม ที่ได้มาพบพระพุทธศาสนาไป อย่างน่าเสียดาย เพราะความตายนั้นไม่มีกำหนดเวลา ให้ผู้ใดได้รู้ล่วงหน้าเลย ทุกคนจึงไม่ควรประมาทอยู่!

การดับทุกข์ หรือนิพพานนั้น เป็นเรื่องทาง นามธรรมหรือทางจิตใจล้วน ๆ ทางรูปธรรมหรือร่างกาย นั้นไม่มีผู้ใดสามารถดับทุกข์ให้มันได้ นับตั้งแต่พระราช าลอดไปจนถึงยาจก

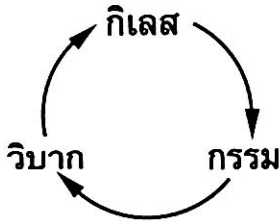
ธรรมชาติหรือธรรมชาติที่มนุษย์ต้องปฏิบัติ, ปฏิบัติ, ปฏิเวธ

เมื่อมีโอกาสได้เกิดมาเป็นคน ได้พบพระพุทธ ศาสนา ทุกคนพึงแสวงหาประโยชน์สูงสุดที่มนุษย์พึงได้ รับคือ พระนิพพาน อันเป็นสภาวะของจิตที่เป็นอิสระ จากกิเลสตลอดกาลนิรันดร์ หยุดดวงเวียนเกิด-ดับ ๆ ไปในวัฏจักรแห่ง ทุกข์ ทุกข์ ทุกข์ อันมี กิเลส เป็นเหตุให้สร้าง กรรม ติดตามมาด้วย วิบาก อยู่เนิบ รอบไม่ถ่วงเสียที

ร่างกาย คือ ธาตุดิน น้ำ ลม ไฟ หรือของแข็ง ของเหลว ก๊าซ อุณหภูมิ ที่มาสังขารกันเป็นอวัยวะ ต่าง ๆ บรรจุลงในธาตุว่าง คือ ช่องสุญญากาศของร่างกาย เดินทางไปในวัฏจักรแห่ง อิทัปปัจจยตา ระหว่างเอกภพ กับ ดาราจักร ดังแสดงไว้ในหน้าถัดไป

* อริ=ศัตรู ย=ไปไกล อริย แปลว่า ไปไกลจากศัตรู คือกิเลสตัณหาที่ถูกรุกเข้าทำอันตรายจิตใจให้ชุ่มมัวเศร้าหมองไป

จิตใจ คือธาตุรู้ หรือวิญญาณ ถ้ายังดำเนินไป
ในทางปุถุชน ย่อมวนเวียนเกิด-ดับ ๆ ไปตามพลัง
ผลักดันของกิเลส กรรม วิบาก อยู่รอบแล้วรอบเล่า
ดังแสดงไว้ในซีกขวาของหน้าถัดไป

ผู้ใดหันใจกลับ จากทาง ปุถุชน มาสู่ทาง อริยชน
ระดับต้นคือ พระโสดาบัน แม้จิตยังส่งออกไปรับอารมณ์
จากภายนอกอยู่บ้าง แต่ก็ไม่มีลัทธิธำรงจิตอยู่บนฐาน แห่งสติ
พร้อมปัญญาที่เรียกว่า สติปัฏฐาน ๔ เพียรหนีไกล
กิเลสออกไปยิ่ง ๆ โดยตามดูชีวิตตนทั้งร่างกาย และจิตใจ
ไปพร้อมกัน ที่เรียกว่า กายานุปัสสนาสติปัฏฐาน กับ
เวทนานุปัสสนาสติปัฏฐาน คู่หนึ่งจิตตานุปัสสนาสติ
ปัฏฐาน กับ ธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน อีกคู่หนึ่งตามรู้
เท่าทันว่า กาย เวทนา จิต ธรรม (ธรรมชาติที่เกิดดับ

พร้อมจิตเรียกว่า เจตสิก) ล้วนเป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา
ทั้งสิ้น

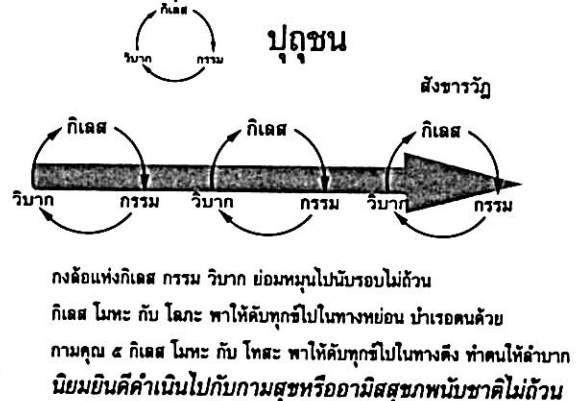
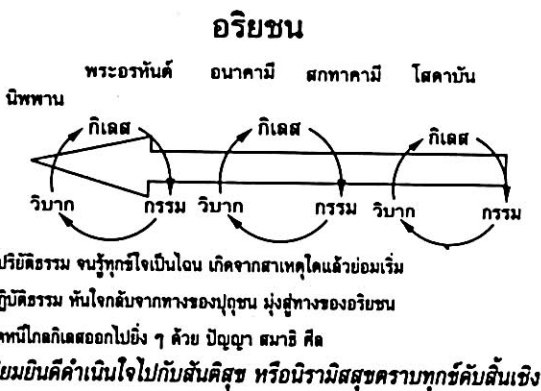
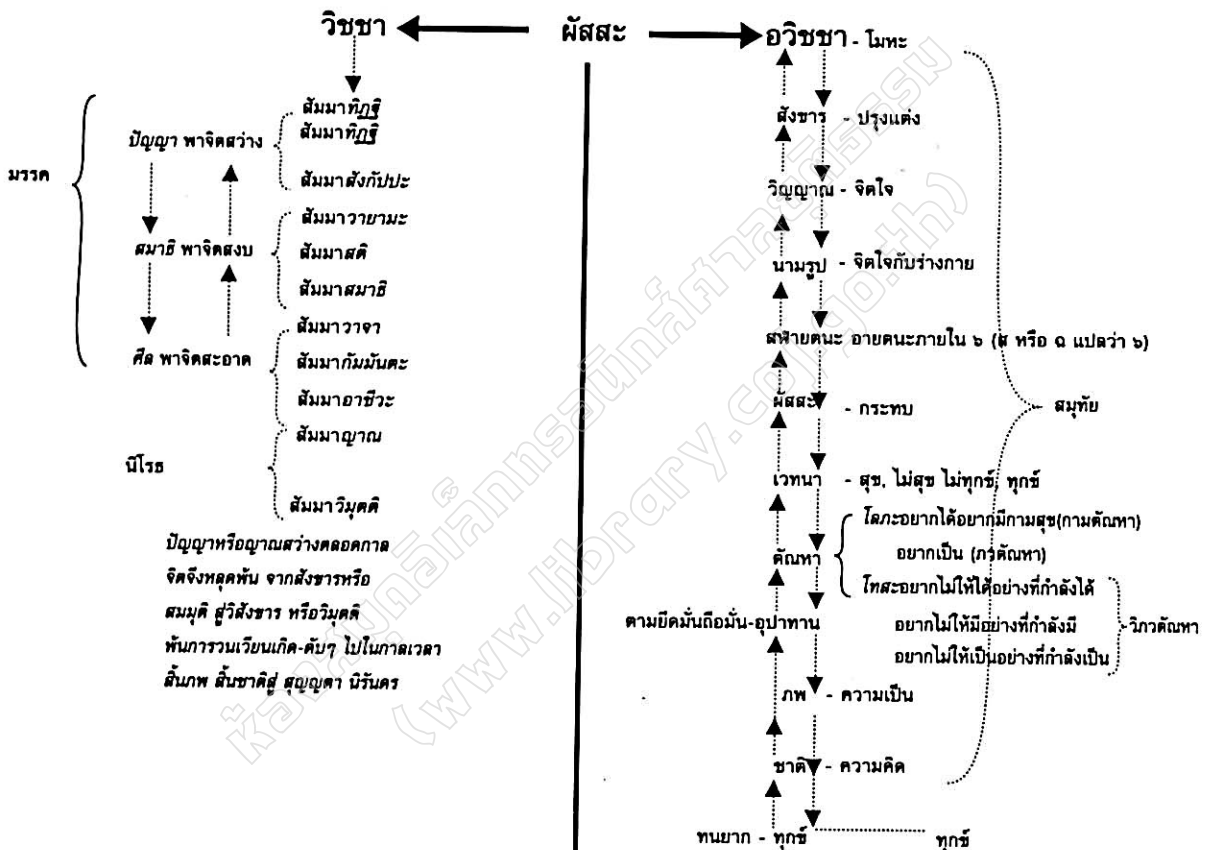
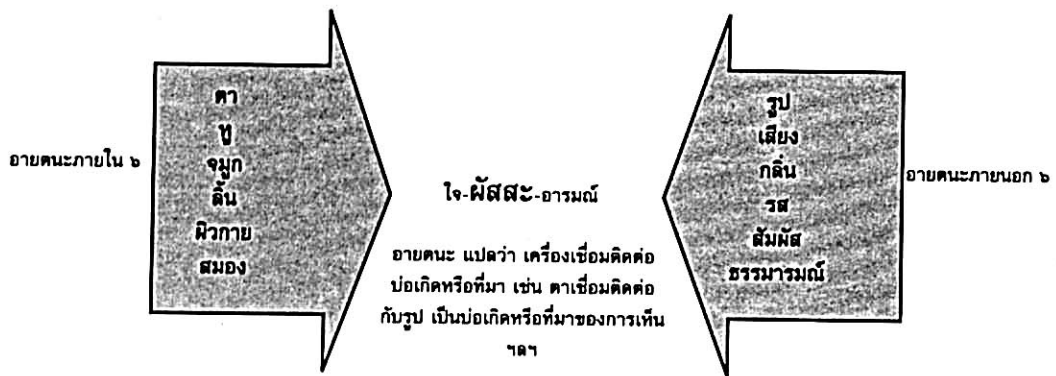
ปัฏฐาน แปลว่า หลักอันเป็นประธาน หรือจุดยืน
สติ แปลว่า ความระลึกได้ ปัสสนา แปลว่า เห็นแจ้ง
ย่อมมา จากวิปัสสนา วิ แปลว่า แจ้ง ปัสสนา แปลว่า
เห็น นุ แปลว่า ตาม ย่อมมาจาก อนุ

สัพเพ ธัมมา อนัตตา ธรรมชาติทั้งปวงหาใช่
ตัวตนหรือสมบัติของใครไม่ จึงไม่มีผู้ใดสามารถบังคับ
บัญชาทุกสิ่งให้เป็นไปตามใจปรารถนาของตนได้

สุทธิ ธัมมา ปวัตตันติ ทุกสิ่งเป็นเพียงกระแสธาร
ของธรรมชาติล้วน ๆ ที่ไหลเรื่อยไป just nature that
flows

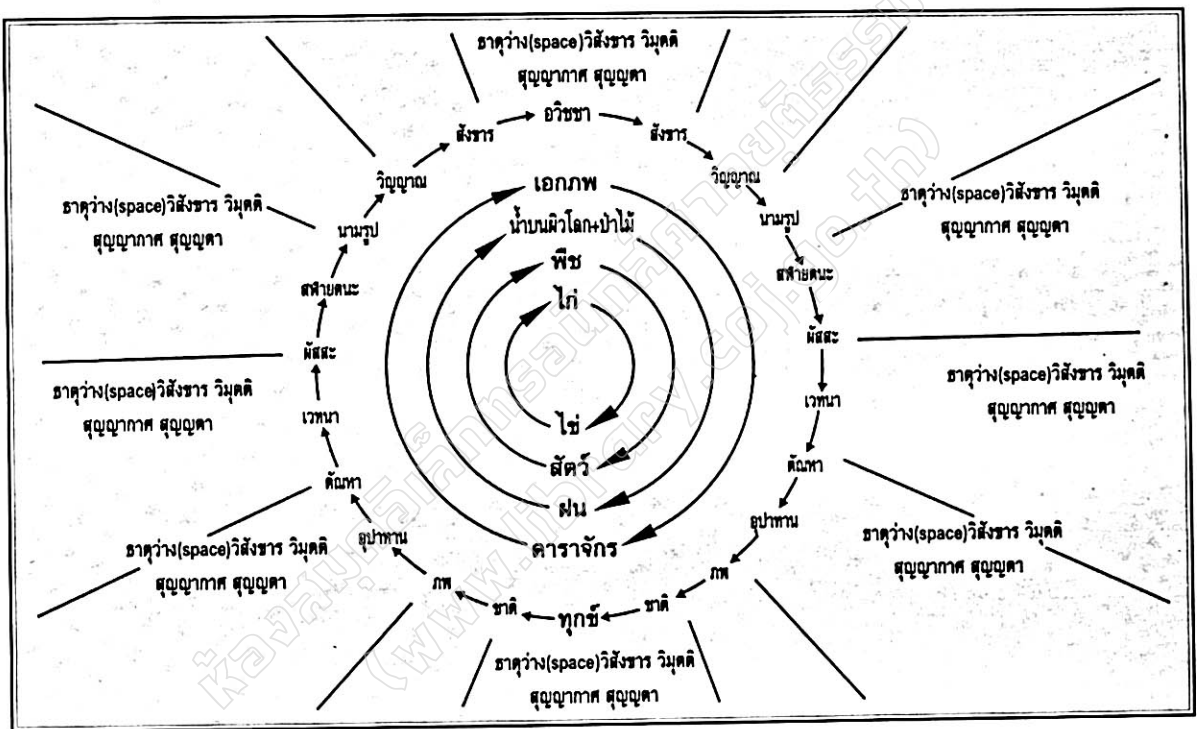
สัพเพ ธัมมา นาลัง อภินิเวสายะ ธรรมชาติ
ทั้งหลาย ทั้งปวง ทั้งหมด ทั้งสิ้น จึงไม่พึงเข้าไปยึดมั่น
ถือมั่น

สัพพปาพาทักขยา นัตถิ ทุกข์สละ สัมภโว
เพราะละความยึดมั่นถือมั่นได้ทั้งหมด ทั้งสิ้น ทุกข์
จึงไม่เกิด

ความว่าง คือสุญญากาศ หรืออวกาศ (Space) อันหาที่ตั้งต้นและสิ้นสุดมิได้ กับจิตพระอรหันต์ คือธาตุรู้ที่ไร้เหตุไร้ปัจจัยปรุงแต่ง เป็นวิสังขารธรรม ไม่เกิด-ดับ พ้นสมมุติ พ้นกาลเวลา(time) ที่พาให้วนเวียนเกิด-ดับ ๆ ๆ อยู่กับภพกับชาติไม่ถ้วน สู่วิมุตติ หยุดกาลเวลา กลืนกิน ดังพุทธพจน์ที่ว่ากาลเวลาย่อมกลืนกินสรรพสัตว์ และตัวกาลเวลาเองอยู่เรื่อยไป เพราะรู้ทันทุกขณะจิต ที่มีผัสสะกับอารมณ์ จึงปฏิบัติทันด้วย สัมมัตตะ ๑๐ โดยดำเนินใจอยู่ในอริยมรรคมองค์ ๘ และหลุดพ้นจาก

time สู่ Space จากสังขารธรรมสู่ วิสังขารธรรม นิรันดร์ ด้วย สัมมาญาณ กับ สัมมาวิมุตติ สันอวิชชา พาเห็น ผิดด้วยมิจลาทิฎฐิแล้วยึดมั่นถือมั่นมีอุปาทานเอาจริงกาย จิตใจนี้ว่าเป็นตัวกู เอาจริงกายจิตใจนั้น วัตถุนั้น ฯลฯ ว่าเป็นของกู สันอวิชชาขณะจิตใด ขณะจิตนั้นย่อมไม่มี ตัวกู-ของกูจึงอยู่เหนือกาลเวลา ไม่ถูกกาลเวลากลิ่นกิน! เพราะเห็นแจ้งว่ามีแต่ธรรมชาติล้วน ๆ เท่านั้นที่ไหล เรื่อยไปสุทธิ รัmma ปวัตตันติ

วงนอกสุดคือ อิทัปปัจจยตา ปฏิจสุมุบาท ธรรม ๑๒ (อิทั แปลว่า สิ่งนี้, ปัจจย แปลว่า สาเหตุ, ตา แปลว่า ความ) หรือพระธรรมที่ทำให้เจ้าชาย สิทธัตถะตรัสรู้เป็นพระอรหันต์สัมมาสัมพุทธเจ้าเพราะ ทรงจับได้ไฉนว่า จิตหรือวิญญาน เป็นทุกข์ไป โดยอาศัยธรรมชาติ ๑๒ ตัวเป็นสมุทัย ซึ่งก็คือ ระบบนิเวศของธรรมชาติที่เป็นจิตใจกับร่างกาย หรือนามรูป อันเป็นธาตุรู้ กับธาตุ ดิน น้ำ ลม ไฟ ที่วน เวียนเกิด-ดับ ๆ ไปตามเหตุ ตามปัจจัยท่องเที่ยว

เรื่อยไปในกาลเวลา เรียกว่าวัฏสังสาร (วัฏ แปลว่า วงจร, สงสารหรือสังสาร แปลว่า ท่องเที่ยว) เป็นกระแสน้ำของ สังขารธรรม ที่เกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป ๆ ๆ เพราะ จิต หรือ วิญญาน ไม่วิมุตติหลุดพ้น เต็ดขาดจากการถูกสังขาร ปรุงแต่งด้วย อวิชชา ตัณหา อุปาทาน จึงหลงเล่นละคร ที่ล้วนเป็นสมมุติ เป็นเรื่องไม่จริง ไปตาม ภพ ตาม ชาติ ที่ตนสร้างขึ้นมาจากความมืดบอดและยึดมั่นถือมั่น ในสังขารธรรมต่าง ๆ เป็นเหตุให้ถูกตัณหาเล่นงานให้ต้อง เป็นทุกข์ใจรำไป ไม่สามารถรอดพ้นไปจากอิทัปปัจจยตา

ยุติธรรมคู่สัจธรรม

ปฏิจสมเด็จพระบาทธรรม ๑๒ ได้

สำหรับวงจร ๔ วงใน แสดงอิทัปปัจจยตาของ
รูปธรรม เพราะไคมี เป็นเหตุเป็นปัจจัยไคจึงมี เพราะไค
มีเป็นเหตุเป็นปัจจัยไคจึงมี ฯลฯ

เพื่อเกิดสติ-สมาธิ-ปัญญา ทันทใด ท่านพุทธทาส
แนะนำให้วิปัสสนา (วิ แปลว่า แจ้ง, วิปัสสนา แปลว่า เห็น
ด้วยธรรมะ ๔ ตา ตา แปลว่า ความ)

ก่อนจิตใจจะตกลงสู่ภายใต้อำนาจวิชา ตัณหา

อุปาทาน เกิดทุกข์ทางใจขึ้นตามความยึดมั่นถือมั่น
(อุปาทาน) ตามความเป็น (ภพ) ตามความเกิด (ชาติ)
ทุกคนพึงวิปัสสนา ณ ขณะจิตนั้น อันเป็นทั้งนักรบที่กำลัง
เผชิญหน้าข้าศึกในสนามรบ ว่าจิตสามารถชนะอริศัตรู
หรือเชื้อโรคของจิตใจได้ด้วยความเห็นแจ้งแห่งธรรมชาติ
ทั้งปวง ๔ อย่าง ดังนี้

อัมมัญญิตตา	ความที่ธรรมชาติทั้งปวงมันตั้งอยู่อย่างนั้น
ปริยัตติธรรม อัมมนิยามตา	ความที่ธรรมชาติทั้งปวงมันคืออย่างนั้น
ตถตา	ความที่ธรรมชาติทั้งปวงมันเป็นเช่นนั้นเอง
อนิจจตา	ความที่ธรรมชาติซึ่งมีเหตุปัจจัยปรุงแต่ง (สังขารธรรม) ล้วนไม่เที่ยง
สัพเพ สังขารา อนิจจา	
ปริยัตติธรรม ทุกขตา	ความที่ธรรมชาติซึ่งมีเหตุปัจจัยปรุงแต่ง (สังขารธรรม) ล้วนทนอยู่ในสภาพเดิมได้ยาก
สัพเพ สังขารา ทุกขา	
อนัตตา	ความที่ธรรมชาติ ทั้งสังขารธรรมและวิสังขารธรรม (คือสุญญากาศกับพระนิพพาน) ล้วนมิใช่สมบัติของผู้ใด จึงไม่มีใครสามารถบังคับบัญชา ธรรมชาติทั้งหลายทั้งปวง ให้เป็นไปตามใจปรารถนาของตนได้
สัพเพ อัมมา อนัตตา	
ปริยัตติธรรม	{ อิตทัปปัจจยตา ปฏิจสมเด็จพระบาทธรรม ๑๒ ความรู้เท่าทันต่อวิชาที่เข้ามาสังขาร ปฏิบัติธรรม ปรุงแต่ง จิตวิญญาณ ให้เป็นทุกข์ไปโดยมีธรรมชาติอีก ๘ อย่าง ร่วมเป็นเหตุ เป็นปัจจัยให้ทุกข์ใจ ปรากฏขึ้นพร้อมกันทันใด ณ ขณะจิตหนึ่ง
ปฏิบัติธรรม	
อดัมมยตา	ความที่จิตสามารถหลุดพ้นจากความยึดมั่นถือมั่นไม่วนเวียน เกิด-ดับ ๆ ไปตาม อิทัปปัจจยตา ปฏิจสมเด็จพระบาทธรรม ๑๒
ปฏิเวธธรรม สุนฺณุตตา	ความที่จิตหลุดวนเวียนเกิด-ดับ ๆ ไปตามพลังผลักดันแห่ง กิเลส กรรม วิบาก อันเป็น สังขารธรรม เป็นสมมุติ สู่สังขารธรรม หรือวิมุตติ ลีลา ลีลาชาติ ธารงอยู่เป็น อดมธาดู อสังขตธาดู นิโรธธาดู นิพพานธาดู นิรันดร์

วิปัสสนาญาณ ๑๖

(วิ แปลว่า แจ้ง, ปัสสนา แปลว่า เห็น, ญาณ แปลว่า ปัญญา, E.Q.)

๑. นามรูปปริจเฉทญาณ	รู้แยกนาม-รูปออกจากกัน (ขั้นที่ ๕, ธาตุ ๖, นาม- รูป)
๒. ปัจจยปริคคหญาณ	รู้ว่านามกับรูปอยู่ร่วมกันเป็นปัจจัยแก่กันและกัน
๓. สัมมสนญาณ	รู้ว่าทั้งหมดล้วนเป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา
๔. อุทยัพพญาณ	รู้เห็นการเกิด-ดับ, วนเวียนไม่สิ้นสุด
๕. กังคญาณ	รู้เห็นความพินาศฉิบหายแห่งการเกิด-ดับของสังขารธรรม
๖. ภยญาณ	รู้เห็นความเป็นภัยอันตราย
๗. อาทีนวะญาณ	รู้เห็นความเป็นโทษอันตราย
๘. นิพพิทาญาณ	รู้เบื่อหน่ายคลายกำหนัด ในวิภวสงสาร (วิภวแปลว่าว่างจร, สงสาร แปลว่า ท่องเที่ยว)
๙. มุญจิตุกัมมยตาญาณ	รู้ดีนรรนให้พ้น ภพ-ชาติ
๑๐. ปฏิสังขารญาณ	รู้ว่าชีวิตมีแต่ทุกข์
๑๑. สังขารุเบกขาญาณ	รู้ปฏิบัติธรรม หลุดพ้นจากทุกข์
๑๒. อนุโลมญาณ	รู้อิทัปปัจจยตา ปฏิจสงมุปบาทธรรม ๑๒
๑๓. โคตรภูญาณ	รู้เปลี่ยนทางเดินของใจจากปุถุชน มาสู่ทางอริยชน
๑๔. มรรคญาณ	รู้ว่าจิตกำลังดำเนินไปในทางอริยมรรคมีองค์ ๘
๑๕. ผลญาณ	รู้ว่าจิตบรรลุอริยชนระดับไหน
๑๖. ปัจจเวกขณญาณ	รู้ว่าไกลกิเลสไปเพียงใดแล้ว

ข้อพิจารณาบางประการของสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศ ในเทอม FOB (Free on Board)

นายเจริญชัย อัสวพิริยอนันต์ *

ลักษณะสำคัญประการหนึ่งของสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศ คือ เป็นสัญญาซึ่งผู้ซื้อและผู้ขายอยู่คนละประเทศ และมาทำความเข้าใจในเรื่องการซื้อขายสินค้าว่าจะต้องชำระราคากันอย่างไร ในจำนวนเท่าใด ค่าใช้จ่ายในการส่งสินค้าจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่งนั้น คู่สัญญาฝ่ายใดจะเป็นผู้รับผิดชอบ ตลอดจนการรับรองว่าผู้ซื้อจะได้รับสินค้าตามที่ตกลงกัน ซึ่งหากเกิดการสูญหายหรือเสียหายอย่างไรแล้ว ผู้ซื้อจะได้รับการเยียวยาจากผู้รับประกันภัยสินค้า (ในกรณีที่ราคาสินค้าได้รวมกับค่าเบี้ยประกันภัย) ดังนั้นจึงอาจอธิบายถึงลักษณะเฉพาะของสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศได้ดังต่อไปนี้

1. มีสัญญาซื้อขายเป็นแม่บท ซึ่งระบุถึงตัวทรัพย์สินที่มีการซื้อขาย วิธีการและสถานที่ในการส่งมอบสินค้า วิธีการชำระเงิน ฯลฯ

2. ประกอบด้วยสัญญาขนส่งสินค้า เพื่อให้สินค้าตามที่ตกลงซื้อขายกันดังกล่าวสามารถไปถึงมือผู้ซื้อได้ ส่วนผู้ใดจะต้องเป็นผู้ทำสัญญากับผู้ขนส่งนั้นต้องเป็นไปตามที่ระบุไว้ในสัญญาซื้อขายหรือเป็นไปตามประเภทของสัญญาซื้อขายที่คู่สัญญาตกลงกัน

3. ประกอบด้วยสัญญารับประกันภัยสินค้า ในระหว่างที่มีการขนส่งสินค้าจากผู้ขายไปยังผู้ซื้อ ส่วนผู้ใดจะเป็นคู่สัญญาหรือต้องเป็นผู้จัดการการประกันภัยสินค้านั้นต้องเป็นไปตามที่ระบุไว้ในสัญญาซื้อขายหรือเป็นไปตามประเภทของสัญญาซื้อขายที่คู่สัญญาตกลงกัน

4. คู่สัญญาจะต้องมีหน้าที่เกี่ยวกับงานพิธีการศุลกากรหรือต้องจัดหาเอกสารที่จำเป็น เพื่อให้สามารถส่งสินค้าออกหรือนำสินค้าเข้าได้โดยไม่ผิดกฎหมายภายในของประเทศของคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง

จากลักษณะสำคัญประการดังกล่าวข้างต้น ทำให้เห็นว่าการซื้อขายสินค้านี้ระหว่างประเทศ แท้จริงแล้วคู่สัญญาต้องมีการดำเนินการเกี่ยวกับเอกสารมากกว่าตัวสินค้าอันเป็นวัตถุแห่งนิติกรรม ดังจะเห็นได้จาก การขนส่งสินค้าระหว่างประเทศนั้นจะมีใบตราส่ง (Bill of lading) ทำหน้าที่เสมือนหนึ่งเป็นตัวสินค้าอันผู้รับตราส่งสามารถสลักหลังและโอนไปยังบุคคลอื่นได้ หรือการชำระราคาสินค้า ซึ่งส่วนใหญ่ในทางปฏิบัติแล้วผู้ซื้อมักจะเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิตกับธนาคาร อันเป็นตราสารทางการเงิน ซึ่งเป็นที่ยอมรับและเป็นหลักประกันว่าผู้ขายย่อมได้รับการชำระหนี้จากธนาคาร หากผู้ขายส่งสินค้าและเอกสารที่จำเป็นในการออกสินค้าให้แก่ผู้ซื้อครบถ้วนเรียบร้อยแล้ว

ตลอดระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมา แนวคิดและวิธีปฏิบัติของบรรดาพ่อค้าในการซื้อขายสินค้านี้ระหว่างประเทศได้กลายเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป ทั้งนี้รวมถึงคำเฉพาะทางการค้าที่ปกติมักนิยมใช้กัน ซึ่งเป็นความพยายามของนักนิติศาสตร์และพ่อค้าที่จะกำหนดความหมายของคำเฉพาะทางการค้า เพื่อให้มีความเข้าใจอันตรงกันในเรื่องหน้าที่ของผู้ซื้อผู้ขาย และความเสียหายในสินค้า ดังนั้นสภาพการค้านานาชาติ (Internationa -

Chamber of Commerce : ICC) จึงได้จัดทำ Incoterms เพื่อกำหนดความหมายของคำเฉพาะทางการค้าขึ้นใช้ในสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศ เพื่อให้คู่สัญญาสามารถกำหนดไว้ในสัญญาตามความประสงค์ของตนคำเฉพาะทางการค้าซึ่งเป็นที่ยอมรับและใช้กันอย่างแพร่หลาย ในสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศที่สำคัญ คือ สัญญาซื้อขาย ในเทอม FOB (Free on Board) และสัญญาซื้อขายในเทอม CIF (Cost Insurance and Freight) โดย Incoterms ได้กำหนดแบ่งแยกหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ซื้อและผู้ขายในสัญญาซื้อขายทั้งสองประเภทนี้ไว้อย่างชัดเจน มีการจัดหมวดหมู่หน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ซื้อและผู้ขาย เพื่อสะดวกต่อการอ่านและอ้างอิง ทั้งนี้จะขอพิจารณาเฉพาะสัญญาซื้อขายในเทอม FOB (Free on Board)¹ ดังนี้

สัญญาซื้อขายในเทอม FOB (Free on Board)

เมื่อพิจารณาลักษณะสำคัญของสัญญาประเภทนี้ตามที่กำหนดใน Incoterms แล้วจะเห็นได้ว่าเป็นสัญญาซื้อขายที่มีการกำหนดราคาสินค้ารวมค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการขนส่งสินค้าขึ้นเรือ โดยค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ดังกล่าวก่อนที่จะมีการขนส่งสินค้าขึ้นเรือนั้นเป็นหน้าที่ ของผู้ขาย ต้องเป็นผู้รับภาระอันรวมถึงค่าใช้จ่ายสำหรับพิธีการทางศุลกากรที่จำเป็นสำหรับการส่งออก ส่วนค่าใช้จ่ายทั้งปวงหลังจากนั้นเป็นของผู้ซื้อ นอกจากนี้ Incoterms ยังได้กำหนดหน้าที่ที่สำคัญของผู้ขายและผู้ซื้อดังต่อไปนี้

ก. หน้าที่ของผู้ขาย

1. บรรจุสินค้าขึ้นเรือที่ผู้ซื้อเป็นผู้จัดหา ณ ท่าเรือที่กำหนด ตามวันหรือภายในระยะเวลาที่กำหนด และตามวิธีประเพณีปฏิบัติแห่งท่าเรือนั้น (ข้อ ก. 4)
2. ผู้ขายต้องรับภาระความเสี่ยงภัยในความสูญหายหรือเสียหายของสินค้า จนกระทั่งสินค้าผ่านกัปเรือ (Ship's rail) ณ ท่าเรือที่กำหนด (ข้อ ก. 5)

3. หน้าที่บอกกล่าวให้ผู้ซื้อทราบถึงการขนส่งสินค้าขึ้นเรือเรียบร้อยแล้วในเวลาอันควร (ข้อ ก.7)
4. จัดส่งเอกสารหลักฐานการส่งสินค้าให้แก่ผู้ซื้อด้วย ค่าใช้จ่ายของผู้ขาย (ข้อ ก.8)
5. ต้องช่วยเหลือผู้ซื้อ เพื่อให้ผู้ซื้อได้รับเอกสารที่จำเป็น ที่ผู้ซื้อต้องใช้ในการนำสินค้าเข้า (ข้อ ก. 10)

ข. หน้าที่ของผู้ซื้อ

1. ชำระราคาสินค้าตามที่ตกลง (ข้อ ข. 1)
2. จัดหาใบอนุญาตเพื่อนำสินค้าเข้าอันรวมถึงพิธีการทางศุลกากร (ข้อ ข. 2)
3. ทำสัญญาประกันภัยและการประกันภัย (ข้อ ข. 3)
4. รับมอบสินค้า เมื่อสินค้าได้ถูกส่งมอบตามที่กำหนด ไว้ในข้อ ก. 4 (ข้อ ข. 4)
5. รับผิดชอบเสี่ยงภัย ในความสูญหายหรือเสียหายของสินค้า เมื่อสินค้านั้นได้ผ่านกัปเรือ ณ ท่าเรือที่กำหนด รวมถึงความสูญหายหรือเสียหายอันเนื่องมาจากการ ที่ผู้ซื้อไม่ได้ส่งคำบอกกล่าวตามข้อ ข. 7 หรือ เนื่องจากเรือที่จัดหาโดยผู้ซื้อ มิได้มาถึงตามกำหนดเวลาหรือไม่สามารถบรรทุกสินค้าหรือปิดรับสินค้าก่อนเวลาที่ ได้บอกกล่าวไว้ ในข้อ ข. 7 ภายในเงื่อนไขว่าสินค้านั้นได้มีการกำหนดไว้แน่นอนให้เป็นสินค้าตามสัญญาแล้ว (ข้อ ข. 5)
6. บอกกล่าวให้ผู้ขายทราบถึงชื่อของเรือ จุดขนถ่ายสินค้าและกำหนดเวลาส่งมอบสินค้า (ข้อ ข. 7)
7. ยอมรับหลักฐานการส่งมอบสินค้าตามข้อ ก. 8 (ข้อ ข.8)
8. รับภาระค่าใช้จ่ายอันเกิดขึ้นจากการยอมรับเอกสารตามข้อ ก.10 (ข้อ ข.10)

¹ สำหรับสัญญาซื้อขายในเทอม CIF นั้น เนื่องจากมีเนื้อหาและรายละเอียดค่อนข้างมาก ผู้เขียนใคร่ขอนำเสนอในโอกาสต่อไป

เมื่อพิจารณาถึงภาระหน้าที่ของผู้ซื้อและผู้ขาย ดังกล่าวข้างต้นแล้ว มีข้อพิจารณา ดังนี้

1. ค่าใช้จ่ายในการขนสินค้าขึ้นระวางเรือ

ในกรณีที่คู่สัญญาในสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศตกลงกันให้ใช้ Incoterms เป็นหลักในการตีความหน้าที่ความรับผิดชอบของคู่สัญญา ค่าใช้จ่ายในการขนสินค้าขึ้นระวางเรือ ย่อมตกเป็นของผู้ขาย จนกว่าสินค้าพ้นจากเรือ (Ship's rail) ส่วนค่าใช้จ่ายหลังจากนั้นย่อมตกเป็นของผู้ซื้อ การแบ่งภาระค่าใช้จ่ายโดยอาศัยเส้นแบ่งของกาบเรือดังกล่าวอาจทำให้เกิดปัญหาต้องตีความว่า ค่าใช้จ่ายในการหีบห่อสินค้าก่อนมีการยกสินค้า ขึ้นเรือตกเป็นของผู้ขายแต่เมื่อสินค้าพ้นจากเรือ แล้วค่าใช้จ่ายในการจัดวางสินค้าเมื่อลงเรือจะต้องตกเป็นของผู้ซื้อ ซึ่งหากมีการแบ่งค่าใช้จ่ายในลักษณะดังกล่าวอย่างเคร่งครัดย่อมทำให้เกิดอุปสรรคในการคิดคำนวณค่าใช้จ่าย ดังนั้นในทางปฏิบัติคู่สัญญาอาจตกลงให้คู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นผู้รับภาระค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ทั้งหมดก็ได้ ไม่ถือว่าเป็นการขัดต่อกฎหมาย เพราะ Incoterms มิใช่มีสถานะเป็นกฎหมาย แต่เป็นเพียงรายการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ซื้อและผู้ขาย เสมือนหนึ่งเป็นข้อตรวจสอบ(Checklist) หน้าที่ของคู่สัญญาแต่ละฝ่ายว่าต้องทำอะไรก่อนหลังบ้าง ซึ่งคู่สัญญาสามารถตกลงเปลี่ยนแปลงแก้ไขให้แตกต่างออกไปได้

ค่าใช้จ่ายบางประเภทอาจเกิดขึ้นโดยคู่สัญญา มิได้คาดคิดมาก่อนและหากจะใช้หลักเกณฑ์ กำหนดความรับผิดชอบตามที่กำหนดใน Incoterms อาจก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมขึ้นได้ ดังจะเห็นได้จากในกรณีที่เรือซึ่งผู้ซื้อเป็นผู้ติดต่อเพื่อมารับขนสินค้าจากผู้ขายไม่สามารถจอดเทียบท่าเรือตามที่กำหนดได้ อันเนื่อง

มาจากขนาดของระวางเรือไม่พอดีกับขนาดของท่าเรือ ทำให้เกิดค่าใช้จ่ายต้องขนถ่ายสินค้าลงเรือลำเล็กก่อนเพื่อนำสินค้าไปขึ้นเรือลำใหญ่ที่จอดอยู่ห่างออกไป เพราะไม่สามารถเข้ามาเทียบท่าได้ (lightering) หากใช้หลักเกณฑ์ตามที่กำหนดใน Incoterms แล้ว ผู้ขายต้องเป็นผู้ออกภาระค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ เพราะสินค้ายังมิได้ถูกขนส่งพ้นจากเรือที่จะมารับสินค้า (เรือลำใหญ่) แต่เมื่อ พิจารณาถึงหน้าที่ของผู้ซื้อซึ่งต้องติดต่อกับผู้ขนส่ง และเป็นผู้ที่ถูกคาดหวังว่าจะต้องเป็นผู้ล่วงรู้ถึงท่าเรือ ที่จะมีการขนถ่ายสินค้าแล้วจึงกล่าวได้ว่าเป็นหน้าที่ของผู้ซื้อที่จะต้องติดต่อหาเรือ ซึ่งมีขนาดระวางเรือเหมาะสมกับขนาดของท่าเรือด้วย ดังนั้นผู้ซื้อจะต้องเป็นผู้รับภาระค่าใช้จ่ายในการจัดหาเรือลำเล็ก เพื่อขนถ่ายสินค้าขึ้นเรือลำใหญ่ดังกล่าว

อาจมีข้อโต้แย้งว่าในทางปฏิบัติแล้วก่อนที่ผู้ซื้อจะติดต่อผู้รับขนหรือเจ้าของเรือ ผู้ซื้อมักจะต้องสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับท่าเรือจากเจ้าของท่าเรือก่อน โดยผู้ขายจะต้องแจ้งชื่อและที่อยู่ซึ่งสามารถติดต่อได้ของเจ้าของท่าเรือ ซึ่งผู้ขายมักจะรู้จักเป็นอย่างดี ดังนั้นหากข้อมูลที่ได้รับผิดพลาดจนทำให้เกิดค่าใช้จ่าย ต้องจัดหาเรือลำเล็กดังกล่าวแล้ว ผู้ขายควรจะรับผิดชอบในส่วนนี้

อย่างไรก็ตาม ข้อโต้แย้งนี้อาจรับฟังได้หากผู้ซื้อพิสูจน์ได้ว่า เจ้าของท่าเรือนั้นเป็นตัวแทนของผู้ขาย ไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งโดยแสดงออกชัดหรือโดยปริยาย หรือเป็นตัวแทนเชิดก็ตาม ข้อยกเว้นอีกประการหนึ่งในเรื่องความรับผิดชอบของผู้ขายในค่าใช้จ่ายเมื่อสินค้ายังไม่พ้นจากเรือ คือในสัญญาซื้อขาย FOB ประเภท FOB Stowed และ FOB Stowed and Trimmed ซึ่งสัญญา FOB Stowed นั้น ผู้ขายต้องรับผิดชอบในค่าใช้จ่ายสำหรับการเก็บสินค้าใต้ดาดฟ้าเรือ² (Under Deck) ส่วนสัญญา FOB Stowed and Trimmed นั้น

² โดยปกติแล้วสัญญาทั้งสองประเภทนี้ มักจะใช้กับการขนส่งสินค้าประเภทผลิตผลทางการเกษตร หรือสินค้าจำพวกสินค้าต่าง ๆ (Commodity) ซึ่งหากเก็บรักษาไว้บนดาดฟ้าเรือ ย่อมได้รับความเสี่ยงต่อความเสียหายอันเนื่องมาจากภัยธรรมชาติ มากกว่าสินค้าที่เก็บไว้ใต้ดาดฟ้าเรือ

ผู้ขายจะต้องรับผิดชอบในค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมสำหรับการวางเก็บสินค้า เพื่อมิให้เกิดอันตรายต่อการทรงตัวของเรือ

2. การเสนอชื่อเรือและการบอกกล่าวเวลาที่คาดหมายว่าเรือจะถึงท่าที่กำหนด (Nominating the Ship and Notice of Readiness)

โดยหลักทั่วไปของสัญญาซื้อขายในเทอม FOB ผู้ซื้อทำหน้าที่ติดต่อผู้รับขนหรือเจ้าของเรือเพื่อให้มารับสินค้าจากผู้ขาย เมื่อผู้ซื้อติดต่อเรียบร้อยแล้ว เป็นหน้าที่ของผู้ซื้ออีกประการหนึ่งที่ต้องบอกกล่าวให้ผู้ขายทราบถึงเวลาที่เรือจะเข้าเทียบจอดเพื่อรับสินค้า (ข้อ ข. 7) ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ขายสามารถจัดเตรียมสินค้าไว้รอเรือที่จะมารับขนสินค้าของตนได้ หากผู้ซื้อไม่ได้แจ้งให้ผู้ขายทราบแล้ว เมื่อเรือมาถึงท่าที่กำหนด โดยผู้ขายยังไม่พร้อมที่จะขนถ่ายสินค้า ผู้ซื้ออาจต้องรับภาระค่าใช้จ่ายในการเสียเวลาของเรือที่ต้องจอดรอการขนถ่ายสินค้า ซึ่งเป็นจำนวนที่มีไม่น้อย

โดยปกติสัญญาซื้อขายเทอม FOB ที่เป็นสัญญามาตรฐาน (Standard Form) มักจะมีข้อสัญญาว่าด้วยการเสนอชื่อเรือเพื่อพิจารณา (Nomination Clause) ซึ่งจะระบุให้เป็นหน้าที่ของ ผู้ซื้อจะต้องแจ้งชื่อเรือและแจ้งเวลาที่คาดหมายว่าเรือจะมาถึงให้ผู้ขายทราบล่วงหน้า (Expected Time of Arrival) ภายในเวลาที่กำหนดในสัญญา ปัญหาที่เคยเกิดขึ้นแล้ว คือ จำนวนวันนั้นหมายความว่าถึงเฉพาะวันทำการปกติเท่านั้นหรือไม่ในเรื่องนี้ศาลอังกฤษในคดี Gonzalez (Thos P) Corpn V. Waring (FR) (International) (Pty) Ltd³ วินิจฉัยว่าให้รวมถึงวันหยุดด้วย แต่หากสัญญาที่ทำกันนั้นมีข้อสัญญามาตรฐาน แต่เป็นสัญญาทำขึ้นเองเพราะเป็นการซื้อขายสินค้าในปริมาณไม่มากหรือราคาสินค้าไม่สูงนัก แล้วคู่สัญญาอาจไม่ได้กำหนดในเรื่องวันดังกล่าว เช่นนี้ศาลอังกฤษวินิจฉัยว่า ผู้ซื้อทำหน้าที่ต้องระบุชื่อเรือและ

แจ้งคำสั่งการส่งของให้ผู้ขายทราบภายในเวลาอันสมควร เพื่อให้ผู้ขายสามารถจัดเตรียมสินค้าได้ทันตามที่ระบุไว้ในคำสั่งดังกล่าว ข้อที่ต้องพิจารณาต่อไปมีว่าหากผู้ซื้อไม่ได้เสนอชื่อเรือและบอกกล่าวเวลาที่คาดหมาย ว่าเรือจะมาถึงให้ผู้ขายทราบภายในเวลาที่ระบุในสัญญา แล้วผู้ขายสามารถบอกเลิกสัญญาซื้อขายได้เลยหรือไม่ โดยถือว่าหน้าที่ดังกล่าวของผู้ซื้อเป็นสาระสำคัญของสัญญาซื้อขาย ในข้อนี้หากพิจารณาตามหลักกฎหมายอังกฤษ จะเห็นได้ว่าศาลสูงสุดของอังกฤษ (House of Lords) ได้ตัดสินว่าหากผู้ซื้อส่งคำบอกกล่าวล่าช้าแล้วผู้ขาย มีสิทธิบอกเลิกสัญญาซื้อขายได้ทันที โดยไม่ต้องคำนึงถึงผลของการผิดสัญญาว่าจะร้ายแรงแค่ไหน เพียงใด (คดี Bunge Corpn V. Tradax Export SA)⁴ ทั้งนี้ด้วยเหตุผลที่ว่า การประเมินค่าความเสียหายเป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลา และค่าใช้จ่ายในการดำเนินการอันเป็นผลให้การดำเนินคดีต้องเกิดความล่าช้าซับซ้อนดังกล่าวเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการซื้อขายระหว่างประเทศ โดยเฉพาะการซื้อขายสินค้าการเกษตร หรือสินแร่ล่วงหน้า (Commodity) ที่มักจะประกอบด้วยผู้ซื้อและผู้ขายหลายคนต่อกันเป็นทอด ๆ (String Sale) ยกตัวอย่าง เช่น นาย ก. ขายข้าวโพดให้นาย ข. ข.ซื้อข้าวโพดจาก ก. แล้วขายให้ ค. อีกทอดหนึ่ง ค.ขายต่อให้ ง. เช่นนี้ต่อกันไปเป็นทอด ๆ จนกระทั่ง ถึงผู้ซื้อคนสุดท้ายโดยคู่สัญญาที่อยู่ตรงกลางสาย (ข, ค, ง.) มักจะไม่ได้เกี่ยวข้องกับตัวสินค้าโดยตรง แต่จะเป็นผู้ส่งผ่านเอกสารต่าง ๆ ไปยังผู้ซื้อคนสุดท้ายเพื่อให้ได้รับสินค้าในขณะเดียวกันการซื้อขายในช่วงตรงกลางสาย ดังกล่าวนั้นอาจกล่าวได้ว่าเป็นการเก็งกำไรคล้ายกับการซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ โดยพิจารณาราคาตลาดของสินค้านั้นล่วงหน้าว่าจะขึ้นหรือลงแค่ไหน เพียงใด และจะขายในราคาเท่าใด ดังนั้นหากมีการเสนอชื่อเรือหรือมีการบอกกล่าวเวลาที่คาดหมาย

³ [1980] 2 Lloyd's Rep 160

⁴ [1981] 1 WLR 711

ข้อพิจารณาบางประการของสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศ ในอนุสัญญา FOB (Free on Board)

ว่าเรือจะมาถึงล่าช้าผิดไปจากข้อตกลงในสัญญาและผู้ขายไม่สามารถจัดหาสินค้าได้ทันหรือถึงแม้จัดหาได้ทัน แต่ราคาตลาดของสินค้าประเภทนั้นสูงหรือต่ำลงจากที่คาดหมายในขณะที่ทำสัญญา ผลเสียหายที่เกิดขึ้นย่อมมิใช่จำกัดเฉพาะผู้ซื้อหรือผู้ขายเพียงคนเดียวเท่านั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งสัญญาซื้อขาย ซึ่งมีลักษณะหลายทอด เช่นนี้ ต้องการความแน่นอนและชัดเจนเกี่ยวกับเวลาเป็นสิ่งสำคัญ จนมีการวิเคราะห์กันว่าหลักความสุจริต (Good Faith) อาจไม่สามารถนำมาปรับใช้หรือตีความกับสัญญาประเภทนี้ได้⁵ ดังนั้นเมื่อคู่สัญญาตกลงกันอย่างไรแล้วต้องปฏิบัติตาม ข้อความที่ระบุในสัญญาอย่างเคร่งครัด

เมื่อพิจารณาตามกฎหมายไทย ศาลฎีกาเคยตัดสินคดีไว้ในคดีเรื่องการเลิกสัญญาว่า คู่สัญญาฝ่ายที่ผิดสัญญาต้องเป็นการผิดสัญญาในข้อที่เป็นสาระสำคัญ⁶ จึงจะทำให้คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งมีสิทธิบอกเลิกสัญญาได้ ซึ่งหากเทียบเคียงกับหลักกฎหมายอังกฤษ ในเรื่องนี้ จะเห็นว่ามีหลักคล้ายคลึงกัน แต่ผู้เขียนเห็นว่ากรณีควรแบ่งลักษณะของสัญญาว่าเป็นสัญญาซื้อขายสินค้าประเภทสินค้าเกษตรหรือสินแร่ล่วงหน้า (Commodity) อันมีคู่สัญญาซื้อขายกันเป็นหลายทอด (String Sale) หรือไม่ หากเป็นสัญญาซื้อขายประเภทนี้ซึ่งต้องการความแน่นอน ชัดเจน ในเรื่องกำหนดเวลาที่ระบุในสัญญาเป็นสาระสำคัญ ผลในทางกฎหมายอันเนื่องมาจากการเสนอซื้อเรือ และการส่งคำบอกกล่าวล่าช้าควรจะเป็นไปตามหลักที่กล่าวมาแล้ว แต่หากเป็นสัญญาซื้อขายสินค้าทั่วไปที่จำกัดคู่สัญญาเฉพาะผู้ซื้อและผู้ขายเท่านั้น และเป็นสินค้าซึ่งราคาของสินค้ามิได้เปลี่ยนแปลงรวดเร็ว ดังเช่นราคาตลาดสินค้าเกษตรแล้วการผิดสัญญาดังกล่าวอาจยังไม่ถือว่าเป็นสาระสำคัญ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ

ข้อความในสัญญาที่คู่สัญญาตกลงกันว่าหากผิดข้อตกลงเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แล้วให้ถือว่าเป็นการผิดสัญญาในข้อสาระสำคัญหรือไม่ด้วย

3. การจัดหาเรือแทนที่ (Substituting the Named Ship)

เนื่องจากผู้ซื้อมีหน้าที่จัดหาเรือไปรับสินค้าจากผู้ขาย ยังท่าเรือที่กำหนดในระหว่างการเดินทางอาจมีปัจจัยหลายประการทำให้เรือไปไม่ถึงท่า ที่สำคัญคือเหตุปัจจัยทางธรรมชาติ ทำให้ในบางครั้งเรือที่ถูกกำหนดไว้แต่เดิม มีความไม่พร้อมที่จะไปรับสินค้าภายในเวลาที่กำหนดได้ ผู้ซื้อจำต้องหาทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยการจัดหาเรือลำอื่นที่อยู่ใกล้เคียงกับท่าที่จะขนถ่ายสินค้ามากที่สุด ปัญหาที่ควรพิจารณาคือ การจัดหาเรือแทนที่ดังกล่าวนี้ถือว่าเป็นการผิดสัญญาหรือไม่ในเรื่องนี้ตามหลักกฎหมายอังกฤษแยกพิจารณาออกเป็นสองกรณีด้วยกันคือ

ก. หากสัญญาซื้อขายไม่ได้กำหนดให้ผู้ซื้อต้องส่งคำบอกกล่าวล่วงหน้าถึงชื่อเรือที่จะมารับขนสินค้าแล้ว ผู้ซื้อย่อมไม่มีหน้าที่ต้องแจ้งชื่อเรือ ดังนั้น ผู้ซื้อสามารถเปลี่ยนแปลงชื่อเรือหรือจัดหาเรือลำใหม่ได้ แต่ทั้งนี้เรือลำใหม่นั้น ต้องไปถึงท่าเรือเพื่อขนถ่ายสินค้าภายในเวลาที่กำหนดในสัญญา (Shipment Period) (คดี *Agricultores Federados V. Ampro Export SA*)⁷ ดังนั้น หากเป็นการซื้อขายสินค้าที่มีราคาไม่มากนัก และคู่สัญญาจำกัดเฉพาะผู้ซื้อและผู้ขาย 2 ฝ่ายเท่านั้น การทำสัญญาซื้อขายอาจไม่ต้องระบุนรายละเอียดเกี่ยวกับการแจ้งชื่อเรือก็ได้

ข. หากสัญญาได้กำหนดโดยละเอียดว่า ผู้ซื้อจะต้องส่งคำบอกกล่าวล่วงหน้า 2 ครั้ง โดยคำบอกกล่าวครั้งแรกจะเป็นการบอกกล่าวถึงเวลาประมาณที่เรือ

⁵ Charoenchai Assawapiriyana-nan, Dissertation 'Do we really need good faith in international sale of goods?' Nottingham University (2000)

⁶ ฎ. 1998/2543

⁷ [1965] 2 Lloyd's Rep 157

คาดว่าจะมาถึง (ซึ่งจะต้องระบุชื่อเรือและขนาด
ระวางเรือ เพื่อแสดงถึงความสามารถในการบรรทุกสินค้า
ไว้ในคำบอกกล่าวด้วย) (Provisional Notice) และคำบอกกล่าวอีกครั้งหนึ่งเมื่อเรือจะมาถึงท่า เป็นการ
ยืนยันครั้งสุดท้าย (Final Notice)⁸ หากผู้ซื้อเปลี่ยน
หรือจัดเรือลำอื่นมารับสินค้าแทน ผู้ขายมีสิทธิปฏิเสธ
ที่จะไม่ขนถ่ายสินค้าลงเรือที่ผิดไปจากที่ระบุไว้ในข้อตกลง
โดยถือว่าผู้ซื้อผิดสัญญาได้ (คดี Cargill UK Ltd
V Continental UK Ltd)⁹ อย่างไรก็ตามทางแก้ไข
ของผู้ซื้อในกรณีนี้ คือ ผู้ซื้อต้องรีบดำเนินการจัดส่ง
คำบอกกล่าวระบุชื่อเรือลำใหม่ ตามกำหนดเวลาที่ระบุ
ให้ส่งคำบอกกล่าวในสัญญาเสมือนหนึ่งเป็นการเริ่มส่ง
คำบอกกล่าวใหม่ แต่ทั้งนี้ผู้ซื้อจะต้องแน่ใจว่าระยะเวลา
ที่เริ่มนับใหม่ต้องให้อยู่ในระยะเวลาที่จะมีการขนถ่าย
สินค้าตามสัญญาด้วย (Shipment Period)

มีข้อสังเกตในคดี Cargill นี้ ผู้ขายปฏิเสธที่จะ
ขนถ่ายสินค้าลงเรืออ้างว่าเรือที่มารับขนไม่ใช่เรือที่ระบุ
ในสัญญา แต่เหตุผลที่แท้จริงแล้วปรากฏว่าราคาสินค้า
ของสินค้าชนิดนั้นสูงขึ้นมากกว่าตอนที่ตกลงทำสัญญา
ผู้ขายประสงค์ที่จะขายในราคาตลาดซึ่งสูงกว่าให้แก่ผู้ซื้อ
รายอื่น จึงอ้างเหตุผลทางเทคนิคเช่นว่านี้และศาล
อังกฤษในคดีดังกล่าวก็ตัดสินให้ผู้ขายชนะคดี ทั้ง ๆ
ที่ศาลก็รู้เหตุผลเบื้องหลังการยกเลิกสัญญาของผู้ขาย
แต่ศาลเห็นว่าการซื้อขายสินค้านี้ระหว่างประเทศ โดย
เฉพาะสินค้าเกษตรล่วงหน้า (Commodity) ต้องมีความ
ชัดเจนและแน่นอน เพราะมีคู่สัญญาหลายฝ่ายหลายทอด
ด้วยกัน นี่เป็นเหตุผลสำคัญที่มีการวิเคราะห์กันว่า
หลักความสุจริตจะยังคงใช้ได้หรือไม่ในสัญญาซื้อขาย
ระหว่างประเทศ

4. การขนถ่ายสินค้าลงเรือ (Shipment)

ดังได้กล่าวไว้ในหัวข้อที่แล้วว่า ก่อนที่เรือจะมา
ถึงเพื่อทำการขนถ่ายสินค้าไปจากผู้ขายนั้นผู้ซื้อ มีหน้าที่
ที่ต้องส่งคำบอกกล่าวถึงความพร้อมที่เรือจะมารับขน
สินค้า (Notice of Readiness) โดยจะต้องระบุระยะ
เวลาที่คาดว่าจะมาถึง (Expected Time of
Arrival) แจ้งให้ผู้ขายทราบ แต่มิใช่ว่าผู้ซื้อจะส่งคำบอก
กล่าวเมื่อใดก็ได้หากเห็นว่าเรือใกล้จะถึงท่าที่กำหนดใน
สัญญา แต่ผู้ซื้อจะต้องส่งคำบอกกล่าวล่วงหน้าตาม
กำหนดเวลาที่ระบุในสัญญา และต้องเผื่อเวลาให้ผู้ขน
ถ่ายสินค้าด้วย เช่น ในสัญญาซื้อขาย กำหนดกันไว้ว่า
จะมีการขนถ่ายสินค้าลงเรือ (Shipment Period) ในช่วง
ระหว่างวันที่ 1 ถึง 20 ของเดือนมกราคม 2545 และ
ผู้ซื้อต้องส่ง คำบอกกล่าวล่วงหน้า (Notice of Readiness)
ถึงเวลาที่คาดว่าจะมาถึง 15 วัน หาก
ผู้ซื้อส่งคำบอกกล่าวล่วงหน้าถึงผู้ขายในวันที่ 4 มกราคม
2545 โดยแจ้งว่าเรือพร้อมที่จะรับขนสินค้า ในวันที่ 19
มกราคม 2545 (ยังอยู่ในช่วงเวลาที่รับขนสินค้าตาม
สัญญา คือ อยู่ในช่วง 1 - 20 มกราคม) ผู้ขายอาจ
ถือว่าคำบอกกล่าวล่วงหน้าเช่นนี้ เป็นการผิดสัญญาได้
หากผู้ขายพิสูจน์ได้ว่าถึงอย่างไร ผู้ขายก็ไม่สามารถขน
ถ่ายสินค้าทั้งหมดลงเรือได้ทัน ภายในวันที่ 20 ทั้ง ๆ ที่
ผู้ขายได้ปฏิบัติตามสัญญา ในเรื่องอัตราความสามารถ
ของผู้ขายในการขนถ่ายสินค้าลงเรือแล้ว (Speed of
Loading) ซึ่งหากผู้ขายพิสูจน์ได้เช่นนี้แล้วผู้ขายย่อม
มีสิทธิบอกเลิกสัญญาได้เคยมีคดีเกิดขึ้นที่ประเทศ
อังกฤษ มีข้อเท็จจริงตามที่ยกตัวอย่างดังกล่าว โดยผู้ขาย
ไม่ได้บอกเลิกสัญญาเมื่อได้รับคำบอกกล่าวในขณะนั้น
เสียทีเดียวผู้ขายกลับยินยอมขนถ่ายสินค้าลงเรือ

⁸ โดยปกติแล้ว คำบอกกล่าวครั้งแรกดังกล่าว (Provisional Notice) มักจะถูกส่งแจ้งไปยังผู้ขายล่วงหน้าเป็นเวลา 8-10
วันเสมือนหนึ่งเป็นสัญญาณ (Signal) ให้ผู้ขายจัดเตรียมสินค้าได้แล้ว ส่วนคำบอกกล่าวครั้งหลัง (Final Notice)
เป็นการยืนยันถึงความพร้อมของผู้ซื้อที่จะมารับสินค้าแล้ว ปกติจะกำหนดเวลา 4 วัน ก่อนเรือมาถึงแน่นอน

⁹ [1989] 1 Lloyd's Rep 193, [1989] 2 Lloyd's Rep 290

เมื่อเรือมาถึงในวันที่ 19 แต่เมื่อขนสินค้าลงเรือ ถึงเวลา 24.00 นาฬิกา ของวันที่ 20 แล้วผู้ขายหยุดการขนถ่ายสินค้าทันที ทำให้ผู้ซื้อได้รับสินค้าไปบางส่วนเท่านั้น และผู้ขายอ้างว่าได้ปฏิบัติตามสัญญาแล้ว แต่ผู้ซื้อโต้แย้งว่าการที่ผู้ขายยินยอมขนถ่ายสินค้าลงเรือเป็นพฤติการณ์ที่แสดงออกว่า ผู้ขายยอมสละสิทธิที่จะบอกเลิกสัญญาแล้ว ดังนั้นผู้ขายมีหน้าที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนต่อไป จนกว่าจะขนถ่ายสินค้าลงเรือเรียบร้อย ศาลอุทธรณ์ของอังกฤษ (Court of Appeal) ตัดสินว่าการกระทำดังกล่าวของผู้ขายถือว่าเป็นการสละสิทธิแต่การสละสิทธิดังกล่าวหาใช่มีผลต่อเนื่องตลอดไปจนเลยเวลา 24.00 นาฬิกา ของวันที่ 20 ไม่ ดังนั้นผู้ขายมีสิทธิที่จะกระทำเช่นนั้นได้ (คดี Bunge R Co Ltd V Tradax England Ltd)¹⁰ ปัญหาดังกล่าวทำให้ทนายความหรือที่ปรึกษากฎหมายของฝ่ายผู้ซื้อ ต้องคอยระมัดระวังในการให้คำแนะนำผลทางกฎหมายแก่ผู้ซื้อ ซึ่งส่วนใหญ่จะแก้ปัญหานี้ในเบื้องต้นโดยให้ระบุในสัญญาว่า หากผู้ขายปฏิบัติตามข้อ สัญญาในเรื่องอัตราความสามารถในการขนถ่ายสินค้าแล้ว (Speed of Loading) ปรากฏว่ายังไม่สามารถขนสินค้า ลงเรือได้ครบถ้วนภายในเวลาที่ระบุในสัญญาได้ ผู้ซื้อจะมีสิทธิขยายระยะเวลาขนถ่ายสินค้าออกไป แต่ทั้งนี้ผู้ซื้ออาจต้องเสียค่าใช้จ่ายพิเศษในการขนถ่ายสินค้าให้แก่ผู้ขายตามแต่จะตกลงกัน

สรุป ตาม Incoterms ระบุหน้าที่ของผู้ซื้อและผู้ขายในเทอม FOB ไว้หลายประการด้วยกันแต่ Incoterms มิได้ระบุรายละเอียดมากนัก เพียงแต่กำหนดหน้าที่ในลักษณะกว้างๆ เพื่อให้เห็นว่าคู่สัญญาแต่ละฝ่ายมีสิทธิและหน้าที่ต่อคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งอย่างไร ปัญหาบางเรื่องที่เกิดขึ้นไม่สามารถค้นหาคำตอบ ได้จาก

Incoterms เช่น ผลของการที่ผู้ซื้อมิได้เสนอ ชื่อเรือและส่งคำบอกกล่าวว่าจะมาถึงล่วงหน้า ผู้ขายจะบอกเลิกสัญญาได้หรือไม่ หรือในกรณีที่ผู้ซื้อประสงค์จะจัดหาเรือลำอื่นเข้าแทนที่เรือซึ่งถูกเสนอชื่อไปแล้ว จะกระทำได้หรือไม่เพียงใด และจะเป็นการผิดสัญญาซื้อขายถึงขนาดที่จะทำให้ผู้ขายบอกเลิกสัญญาได้หรือไม่ หรือถึงแม้ปัญหาบางประการสามารถค้นหาคำตอบหรือวินิจฉัยได้จากข้อกำหนดหน้าที่ของคู่สัญญาแต่ละฝ่ายใน Incoterms แต่ถ้ายึดหลักข้อกำหนดเช่นนั้นเคร่งครัดเกินไปอาจเกิดความไม่เป็นธรรมได้ ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ได้รับการพิจารณา และวินิจฉัยแล้วจากศาลในต่างประเทศ ซึ่งเป็นที่ยอมรับในวงการค้าระหว่างประเทศ

ปัญหาที่ต้องพิจารณามีว่า หากมีคดีขึ้นสู่ศาลไทยโดยคู่สัญญากำหนด ให้นำหลักเกณฑ์ทางการค้าระหว่างประเทศ Incoterms มาใช้บังคับเกี่ยวกับสัญญาแล้ว ศาลจะยอมรับฟังและนำหลักเกณฑ์ดังกล่าวมาใช้ในการพิจารณาหน้าที่ความรับผิดชอบของคู่สัญญาซื้อขายได้หรือไม่ ในเรื่องนี้มิใช่ให้ความเห็นว่าควรจะนำหลักเกณฑ์ใน Incoterms มาใช้โดยถือว่าเป็นการตีความสัญญาตามความประสงค์ในทางสุจริต โดยพิเคราะห์ถึงปกติประเพณี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 386¹¹ อย่างไรก็ตามหากมีปัญหาที่ Incoterms ไม่สามารถนำมาปรับใช้วินิจฉัยได้ ดังกล่าวแล้วคำตัดสินหรือหลักกฎหมายอื่นเกิดจากคำพิพากษาของศาลในต่างประเทศ เช่นประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา จะนำมาวินิจฉัยคดีในฐานะเป็นบทกฎหมาย ที่ใกล้เคียงอย่างยิ่งหรือหลักกฎหมายทั่วไป ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔ ได้หรือไม่ คงต้องรอศึกษาจากคำพิพากษาศาลฎีกาต่อไป

¹⁰ [1975] 2 Lloyd's Rep 235

¹¹ นายชวลิต อัครศาสน์ "กฎหมายเกี่ยวกับการซื้อขายระหว่างประเทศ" สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา (พ.ศ. 2543) หน้า 49

การออกหมายค้นกับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคล

โดยนายบัว แก้วจิตร *

นับเป็นนิมิตหมายที่ดีจากการที่กฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ได้บัญญัติหลักการคุ้มครองแห่งสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทยไว้ในหมวด ๓ ตั้งแต่มาตรา ๒๖ ถึง มาตรา ๖๕ โดยเฉพาะในมาตรา ๒๖ ได้บัญญัติว่า “การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กรต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้” แนวคิดในเรื่องการอ้างถึงศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์น่าจะมาจากประเทศทางแถบยุโรปสมัยก่อนการแสวงหาอำนาจของผู้นำทางการเมืองมีการใช้กำลังต่อการปฏิบัติต่อมนุษย์ด้วยการทำในลักษณะเป็นศัตรู เป็นการปฏิบัติต่อกันเยี่ยงสัตว์ ไม่นึกถึงว่าผู้นั้นก็เป็มนุษย์เช่นเดียวกัน มีเลือดเนื้อ มีความรู้สึกเช่นเดียวกัน แต่เมื่อรัฐมีการจัดรูปการปกครองเป็นรูปแบบแล้วโดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศที่ปกครองระบอบประชาธิปไตยประชาชนมีสิทธิเลือกผู้ปกครองประเทศอย่างเช่นรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ของเรายังให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนดไว้เรียกกันว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยไม่เหมือนอย่างเดิมที่เลือกผู้แทนราษฎรแล้วก็เลิกกันต้องรอครบเทอมจึงเลือกใหม่ หลังจากผู้แทนราษฎรได้รับเลือกไปแล้วจะไปทำหน้าที่เป็นตัวแทนอย่างไรนั้นไม่มีการตรวจสอบควบคุม ตามรัฐธรรมนูญใหม่นี้ให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนควบคุมผู้แทนของตนได้ มีองค์กรการตรวจสอบการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือองค์กรของรัฐเพิ่มขึ้นจากเดิมในเรื่องที่จะกล่าวดังต่อไปนี้ก็เป็น

เรื่องเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของประชาชน การค้นตามกฎหมายเป็นการใช้อำนาจรัฐโดยตรง รัฐธรรมนูญฉบับนี้ให้มืองค์กรตรวจสอบเหตุที่จะออกหมายค้นโดยศาล ทั้งนี้ตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๓๑ วรรคแรกบัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย...” มาตรา ๓๔ บัญญัติว่า “สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียงหรือความเป็นอยู่ส่วนตัว ย่อมได้รับความคุ้มครอง” มาตรา ๓๕ บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในเคหสถาน บุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองในการที่จะอยู่อาศัยและครอบครองเคหสถานโดยปกติสุข การเข้าไปในเคหสถานโดยปราศจากความยินยอมของผู้ครอบครอง หรือการตรวจค้นเคหสถานจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย”

สิทธิ (Rights) คือประโยชน์ที่กฎหมายรองรับและคุ้มครองให้แก่บุคคลในอันที่จะทำการเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินหรือบุคคลอื่น หรือมุ่งไปทางการคุ้มครอง เช่นสิทธิในทรัพย์สิน สิทธิในชีวิตร่างกาย เป็นต้น

เสรีภาพ (Liberty) คือภาวะของมนุษย์ที่ไม่อยู่ภายใต้การครอบงำของผู้อื่น มุ่งไปทางความมีอิสระที่จะกระทำหรือเว้นการกระทำ เช่น เสรีภาพในการติดต่อสื่อสาร เสรีภาพในการเดินทาง เสรีภาพในการอยู่อาศัย เป็นต้น

การค้นมีผลกระทบถึงสิทธิและเสรีภาพ ของประชาชนโดยตรง ในหลักที่ว่า “A man is the king of his castle” การใช้อำนาจรัฐในส่วนนี้มีประมวล

* ผู้พิพากษาศาลจังหวัดพัทธยา

**การออกหมายค้นกับการคุ้มครองสิทธิ
และเสรีภาพของบุคคล**

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาบัญญัติให้อำนาจไว้ก่อนอื่นต้องทำความเข้าใจเบื้องต้นว่าการค้นมีความหมายเพียงใด หากไม่เข้าใจว่าอะไรคือการค้นแล้ว ผู้ที่ปฏิบัติอาจบอกว่าอันนี้ไม่ใช่การค้น ฉะนั้นจึงไม่ต้องมีหมายค้น ไม่ต้องทำการตามกฎหมายบัญญัติไว้ในความหมายทั่วไป การค้นเป็นการล่วงสิทธิส่วนบุคคล ซึ่งมีปัญหาว่าการค้นทั้งโทรศัพท์ หรือการข่มขู่ หรือการปิดล้อม เป็นการค้นหรือไม่ การค้นต้องอาศัยอำนาจกฎหมายและต้องกระทำโดยเจ้าพนักงาน ในความหมายทางเทคนิคกฎหมายมีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองเสรีภาพในเคหสถาน การออกหมายค้นที่ปรากฏตามรัฐธรรมนูญฉบับใหม่นี้ ตามมาตรา ๒๓๘ “ในคดีอาญา การค้นในที่รโหฐานจะกระทำมิได้ เว้นแต่จะมีคำสั่งหรือหมายของศาลหรือมีเหตุให้ค้นได้โดยไม่ต้องมีคำสั่งหรือหมายของศาล ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ” จะเห็นว่ารัฐธรรมนูญได้บัญญัติว่าให้ศาลเป็นผู้ตรวจสอบในการที่จะใช้อำนาจรัฐในการออกหมายค้นโดยเป็นผู้ใช้ดุลพินิจพิจารณาเหตุในการออกหมายค้นในที่รโหฐาน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา คือ มาตรา ๒ (๑๓) “ที่รโหฐาน” หมายความว่าต่าง ๆ ซึ่งมีใช้ที่สาธารณสถานดังบัญญัติไว้ในกฎหมายลักษณะอาญา และตามมาตรา ๖๙ เหตุที่จะออกหมายค้นได้มีดังต่อไปนี้

(๑) เพื่อพบและยึดสิ่งของซึ่งจะเป็นพยานหลักฐานประกอบการสอบสวน ไล่สวนมูลฟ้องหรือพิจารณา

(๒) เพื่อพบและยึดสิ่งของซึ่งมีไว้เป็นความผิดหรือได้มาโดยผิดกฎหมายหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าได้ใช้หรือตั้งใจจะใช้ในการกระทำความผิด

(๓) เพื่อพบและช่วยบุคคลซึ่งได้ถูกหน่วงเหนี่ยวหรือกักขังโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

(๔) เพื่อพบบุคคลซึ่งมีหมายไต่จับ

(๕) เพื่อพบและยึดสิ่งของตามคำพิพากษาหรือตามคำสั่งศาล ในกรณีที่จะพบหรือจะยึดโดยวิธีอื่นไม่ได้แล้ว”

ตามมาตรา ๖๙ นี้ จะขึ้นด้วยคำว่า “เพื่อพบและยึด” นั่นคือวัตถุประสงค์แห่งการออกหมายค้นแต่ขั้นตอนในการจะออกหมายค้นนั้น ผู้ที่ร้องขอให้ออกหมายคือเจ้าพนักงานผู้ปฏิบัติตามที่แห่งกฎหมาย เช่น เจ้าพนักงานตำรวจ เจ้าพนักงานศุลกากร เจ้าพนักงานสรรพสามิต เจ้าพนักงานสรรพากร เป็นต้น ต้องทำคำร้องเป็นหนังสือซึ่งตามหนังสือของกระทรวงยุติธรรมที่ ยธ ๐๕๐๓/ว๕๕ ได้กำหนดระดับพนักงานผู้ลงชื่อเป็นผู้ร้องไว้ว่าเจ้าพนักงานตำรวจต้องมีตำแหน่งสารวัตรขึ้นไป พนักงานฝ่ายปกครองหรือพนักงานอื่นต้องเป็นข้าราชการระดับ ๕ ขึ้นไป ส่วนผู้ที่นำคำร้องมายื่นต้องเป็นตำรวจชั้นสัญญาบัตร หรือข้าราชการระดับ ๓ ขึ้นไปเพื่อสามารถให้ข้อมูลต่อศาลได้เมื่อศาลได้สวน ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๙๑ ระบุให้เจ้าพนักงานผู้มีชื่อในหมายค้นหรือผู้รักษาการแทนเท่านั้นที่มีอำนาจเป็นหัวหน้าจัดการให้เป็นไปตามหมายหมายค้นต้องระบุเจ้าพนักงานผู้จะทำการค้นไว้ด้วย นอกจากนี้การระบุรายละเอียดข้อเท็จจริงเหตุที่จะขอให้ออกหมายค้นเป็นการแสดงถึงความเป็นไปได้ตามวัตถุประสงค์ในการค้นที่จะพบและยึดสิ่งของนั้นคืออะไร เป็นยาเสพติดชนิดใด หรือเป็นของที่ผิดกฎหมายอย่างไร หรือบุคคลที่จะพบนั้นเป็นใคร สถานที่ที่จะค้นนั้นมีลักษณะเป็นอย่างไร เป็นบ้าน เป็นโรงแรม หรือเป็นหอพัก ต้องระบุเจาะจงเพื่อที่จะให้กระทบถึงเสรีภาพของบุคคลที่อยู่ในเคหสถานนั้นน้อยที่สุด ในคำร้องผู้ขอต้องบรรยายถึงข้อมูลในการที่จะให้ศาลออกหมายค้นมาโดยชัดแจ้ง ข้อมูลเหล่านี้หมายถึงความน่าเชื่อถือหรือหมายถึงสิ่งที่แสดงเหตุที่มาเชื่อมโยงอย่างสมเหตุสมผลในการที่จะพบและยึดสิ่งของหรือบุคคลนั้น ข้อมูลอันเป็นเหตุ (Probable Cause) ที่จะออกหมายค้นนี้เป็นหลักประกันสิทธิและเสรีภาพของประชาชนที่ศาลต้องตรวจสอบจากการเข้าแทรกแซง ของอำนาจรัฐ ต้องมีรายละเอียดเพียงพอที่จะทำให้ เชื่อว่าจะพบสิ่งของนั้นในสถานที่ที่จะค้นได้ แต่ไม่ต้องถึงขั้นพิสูจน์

พยานหลักฐานโดยลักษณะพิสูจน์ความผิด และคำร้องนั้นต้องยื่นต่อศาล ถ้าเป็นกรณีในระหว่างชั้นคัดฟ้อง ผากซึ่งหรือระหว่างการพิจารณาของศาลใดก็ให้ยื่นต่อศาลนั้นแล้วแต่กรณี หรือหากก่อนชั้นดังกล่าวให้ยื่นต่อศาลที่มีเขตอำนาจเหนือท้องที่ที่จะทำการค้น ในต่างจังหวัดให้ยื่นคำร้องขอให้ศาลออกหมายค้นต่อศาลจังหวัด กรุงเทพมหานครยื่นต่อศาลอาญา ศาลอาญากรุงเทพใต้ หรือศาลอาญาธนบุรี กรณีต่างจังหวัดเจ้าพนักงานอาชงขอต่อศาลอาญาก็ได้ คดีอาญาเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ ให้ยื่นต่อศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ หรือศาลจังหวัดโดยยื่นที่ศาลนั้น ๆ กับเจ้าหน้าที่ศาลที่จัดไว้รับคำร้อง โดยพิมพ์คำร้องพร้อมสำเนาและหมายใส่ซองปิดผนึก ในหมายต้องระบุวันเวลาที่จะทำการค้นให้ชัดเจน ระบุเวลาสิ้นสุดหรือจนค้นสิ้นสุดการขอหมายค้นโดยกำหนดช่วงเวลาไว้หลาย ๆ วันเพื่อเลือกวันที่จะทำการค้น จะกระทำไม่ได้ในกรณีสถานที่ที่จะค้นอยู่ไกล การขอหมายค้นล่วงหน้าหรือการค้นในเวลากลางคืน ต้องมีเหตุสมควรแก่พฤติการณ์แห่งกรณีด้วย เพื่อให้ศาลได้พิจารณาคำร้องขอออกหมายค้น ซึ่งเรียกว่าเป็นคำขอทำได้โดยฝ่ายเดียว ศาลมีอำนาจที่จะไต่สวน คำร้องหากเหตุผลไม่เพียงพอศาลจะยกคำร้องนั้นเสีย ในการไต่สวนคำร้องผู้ร้องต้องปฏิญาณหรือสาบานตนด้วย แต่อย่างไรก็ดีกรณีมีเหตุเร่งด่วนอาจทำการค้นโดยไม่มีหมายค้นได้ ดังปรากฏตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๒ บัญญัติว่า "ห้ามมิให้ค้นในที่รโหฐานโดยไม่มีหมายค้น เว้นแต่เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเป็นผู้ค้นและในกรณีต่อไปนี้

- (๑) เมื่อมีเสียงร้องให้ช่วยมาจากข้างในที่รโหฐาน
- (๒) เมื่อปรากฏความผิดซึ่งหน้ากำลังกระทำลงในที่รโหฐาน
- (๓) เมื่อบุคคลที่ได้กระทำความผิดซึ่งหน้าขณะที่ถูกไล่จับหนีเข้าไปหรือมีเหตุอันแน่นแฟ้นควรสงสัยว่า

ได้เข้าไปซุกซ่อนตัวอยู่ในที่รโหฐานนั้น

(๔) เมื่อมีความสงสัยตามสมควรว่าสิ่งของที่ได้นำโดยการกระทำผิดได้ซ่อนหรืออยู่ในนั้นประกอบทั้งต้องมีเหตุอันควรเชื่อว่าเนื่องจากการเน้นซ้ำกว่าจะเอาหมายค้นมาได้ สิ่งของนั้นจะถูกโยกย้ายเสียก่อน

(๕) เมื่อที่รโหฐานนั้นผู้จะต้องถูกจับเป็นเจ้าบ้าน และการจับนั้นมีหมายจับตามมาตรา ๘๘"

ดังนั้นแนวความคิดตามกฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับนี้ไม่ได้วางหลักเกณฑ์ที่จะให้เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่โดยตรงต่อการใช้อำนาจรัฐดังกล่าวปฏิบัติงานด้วยความยากลำบากขึ้น แต่ในทางตรงกันข้ามกับเป็นหลักประกันแห่งเกียรติภูมิของเจ้าหน้าที่รัฐผู้ปฏิบัติว่าได้ปฏิบัติตามกรอบแห่งรัฐธรรมนูญอันเป็นบทบัญญัติที่รับรองสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชนไว้แล้ว

ในส่วนของมาตรา ๘๒ วรรคสอง ที่ว่า "เมื่อเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ค้นด้วยตนเองไม่ต้องมีหมายค้นก็ได้ แต่ต้องเป็นกรณีที่อาจออกหมายค้นหรือค้นได้ ตามประมวลกฎหมายนี้" ในส่วนนี้จะขัดรัฐธรรมนูญไม่มีผลบังคับใช้ ถ้าเป็นเช่นนั้นก็เห็นว่า ต่อไปศาลก็จะต้องลงมาเป็นผู้ตรวจสอบคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพการใช้อำนาจรัฐในการออกหมายค้นทุกกรณี อันนี้นับว่าเป็นภาระหน้าที่ให้ศาลเข้าไปคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานตำรวจและเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง แต่อย่างไรก็ตาม ก็นับว่าเป็นหลักประกันอีกอย่างหนึ่งที่ให้ศาลยุติธรรมจะเป็นผู้ดูแลตรวจสอบคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนด้วย ท้ายนี้ผู้เขียนขอฝากคำพิพากษาศาลฎีกาที่ได้วางหลักคุ้มครองสิทธิเสรีภาพให้ปวงชนชาวไทย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ คือคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๖๖/๒๕๕๑ สิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายบุคคลนั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้บัญญัติรับรองและคุ้มครองไว้อย่างชัดแจ้งโดยเฉพาะ

**การออกหมายค้นกับการคุ้มครองสิทธิ
และเสรีภาพของบุคคล**

ในมาตรา ๓๑ วรรคหนึ่ง ที่ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย และวรรคสามว่าการจับกุมซึ่งตรวจค้นตัวบุคคล หรือการกระทำใดอันกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย และมาตรา ๒๖ ที่บัญญัติว่า การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กรต้องคำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ดังนั้นการปฏิบัติตามมาตรา ๒๕๐ ตลอดจนประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๙๐ อันเป็นบทบัญญัติให้ศาลตรวจสอบว่ามีการคุมขังโดยมิชอบด้วยกฎหมายหรือไม่เพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลดังกล่าว จึงต้องคำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพของผู้ถูกคุมขังเป็นสำคัญ เมื่อมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะอาจมีการคุมขังโดยมิชอบด้วยกฎหมายแล้ว ก็ถือว่ามีมูลที่ศาลจะดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฯ มาตรา ๒๕๐

ผู้เสียหายมอบอำนาจให้ บ.ไปแจ้งความต่อพนักงานสอบสวนระหว่างวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๐ ถึงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ส.กับพวกคือ พ. ร. และ น. ได้ร่วมกันบุกรุกในเวลากลางคืน ทำให้เสียทรัพย์และลักทรัพย์ แต่เจ้าพนักงานตำรวจทำการจับ อ. ตั้งแต่วันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ และควบคุมตัว อ. ตลอดมาจนถึงวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ จึงขอฝากขังครั้งที่ ๑ ศาลชั้นต้นอนุญาต ต่อมาวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ผู้ร้องซึ่งเป็นทนายความของ อ. ยื่นคำร้องอ้างว่าการจับและคุมขังระหว่างสอบสวนดังกล่าวมิชอบด้วยกฎหมายเมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าไม่มี การออกหมายจับ อ. และปรากฏตามข้อมูลเบื้องต้น เพียงว่าผู้ถูกร้องทุกชั้กล่าวหาว่ากระทำความผิดมีเพียง ๕ คน ไม่ปรากฏชัดว่ามีเหตุผลตามสมควรว่าควรนำตัว อ. มาสอบสวนดำเนิน

คดีด้วยอย่างไรหรือไม่ ไม่ปรากฏว่า อ. ตกเป็นผู้ต้องหาซึ่งถูกสงสัยโดยมีเหตุอันสมควรที่จะออกหมายจับได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๖๖ (๒) ไม่ปรากฏว่าการจับ อ. เป็นการจับเพราะกระทำความผิดซึ่งหน้าหรือพบ อ. กำลังพยายามกระทำความผิดหรือพบ อ. โดยมีพฤติการณ์อันควร สงสัยว่า อ. จะกระทำความผิดโดยมีเครื่องมือ อาวุธ หรือวัตถุอย่างอื่นอันสามารถใช้ในการกระทำความผิด หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่า อ. ได้กระทำความผิดมาแล้ว และจะหลบหนี จึงไม่ใช่กรณีที่เจ้าพนักงานตำรวจจะจับได้โดยไม่ต้องมีหมายจับ ตามประมวลกฎหมายวิธี พิจารณาความอาญา มาตรา ๗๘ (๑) (๒) และ (๓) ทั้งผู้เสียหายก็ไม่ได้ร้องทุกข์ว่า อ. ร่วมกับ ส. กระทำความผิด พฤติการณ์ดังกล่าวจึงมีข้อสงสัยตามสมควรว่าเจ้าพนักงานตำรวจจับและควบคุม อ. โดยถูกต้องตามที่กฎหมายบัญญัติไว้หรือไม่ ทั้งหากการจับ อ. ไม่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว พนักงานสอบสวนก็ไม่มีอำนาจที่จะควบคุม อ. ในระหว่างสอบสวนตามประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๗ ได้ ซึ่งหากศาลสั่งให้ผู้คุมขังหรือผู้ก่อให้เกิดการคุมขังนำตัว อ. มาเพื่อให้บุคคลดังกล่าวแสดงข้อมูลหรือพยานหลักฐาน จะทำให้ปรากฏแน่ชัดว่ามีการจับหรือคุมขังโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ และศาลก็สามารถพิจารณาถึงเหตุในการจับและคุมขัง ตลอดจนพฤติการณ์และขั้นตอนในการคุมขังให้ถูกต้องตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ได้อย่าง สมบูรณ์สมตามเจตนารมณ์ของกฎหมายที่จะคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลดังกล่าวแล้ว ดังนั้นถือได้ว่าคำร้องของผู้ร้องมีมูลที่ศาลจะดำเนินการต่อไปตาม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฯ มาตรา ๒๕๐

บรรณานุกรม

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๕๐

ประมวลกฎหมายอาญา

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

คำบรรยายเนติบัณฑิตยสภา ภาค ๒ ปี ๒๕๕๑ ดร.จิรนิติ หะวานนท์ เรื่อง สิทธิของบุคคล

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

แหล่งท่องเที่ยวเมืองพัทยา

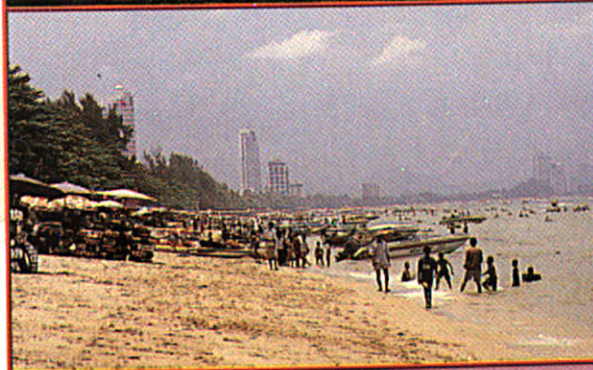
หาดพัทยา

เป็นหาดรูปโค้งครึ่งวงกลมอยู่ในตัวเมืองพัทยา ถนนเลียบหาดมีความยาวประมาณ ๓ กิโลเมตรเศษ เป็นหาดที่ร่มรื่นไปด้วยพันธุ์ไม้นานาชนิด ชายหาดทางด้านเหนือเป็นบริเวณที่ค่อนข้างสงบ นักท่องเที่ยวนิยมไปเล่นน้ำ นั่งพักผ่อนหรือเล่นกีฬาทางน้ำต่าง ๆ ส่วนชายหาดช่วงกลางจนถึงสุดหาดทางด้านใต้เป็นบริเวณที่เป็นแหล่งอาหารเครื่องดื่ม ร้านขายของที่ระลึก ตลอดจนแหล่งบันเทิงเริงรมย์ ต่าง ๆ มากมาย

หาดนาจอมเทียน

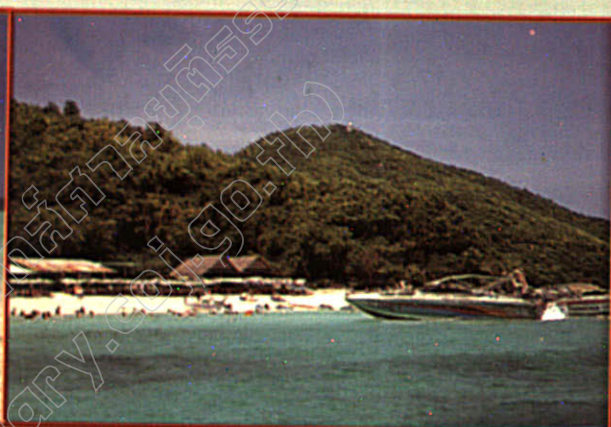
เป็นหาดที่อยู่ทางทิศใต้ อยู่ห่างจากตัวเมืองพัทยาประมาณ ๔ กิโลเมตร ชายหาดมีความยาวประมาณ ๖ กิโลเมตร มีถนนที่ร่มรื่นประกอบไปด้วยแมกไม้ นานาพันธุ์ เลียบชายหาดโดยตลอด นักท่องเที่ยวนิยมเดินทางไปพักผ่อนเล่นน้ำ เล่นกีฬาทางน้ำต่าง ๆ บริเวณชายหาดมีร้านอาหารร้านค้าไว้คอยบริการนักท่องเที่ยว

เกาะล้าน

ห่างจากฝั่งประมาณ ๑.๕ กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ ๔.๐๗ ตารางกิโลเมตร เป็นหมู่บ้าน มีประชากรอาศัยอยู่ประมาณ ๑,๖๐๐ คน ประกอบอาชีพประมงและบริการ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ตลอดจนอุปกรณ์ทางน้ำ มีหาดทรายที่สวยงาม เลื่องชื่อ คือ หาดตาแหวน หาดเทียน หาดแสม และหาดนวล นักท่องเที่ยวนิยมเดินทางไปเที่ยวชม เพื่อพักผ่อน เล่นน้ำ ชมประภาคาร และตกปลา

หาดวบพระจันทร์

อยู่ทางทิศเหนือของอ่าวพัทยา ซอยวงศ์อำมาตย์ ชายหาดมีความยาวประมาณ ๑ กิโลเมตร เป็นหาดที่เงียบสงบ เหมาะที่จะเล่นน้ำ และพักผ่อน

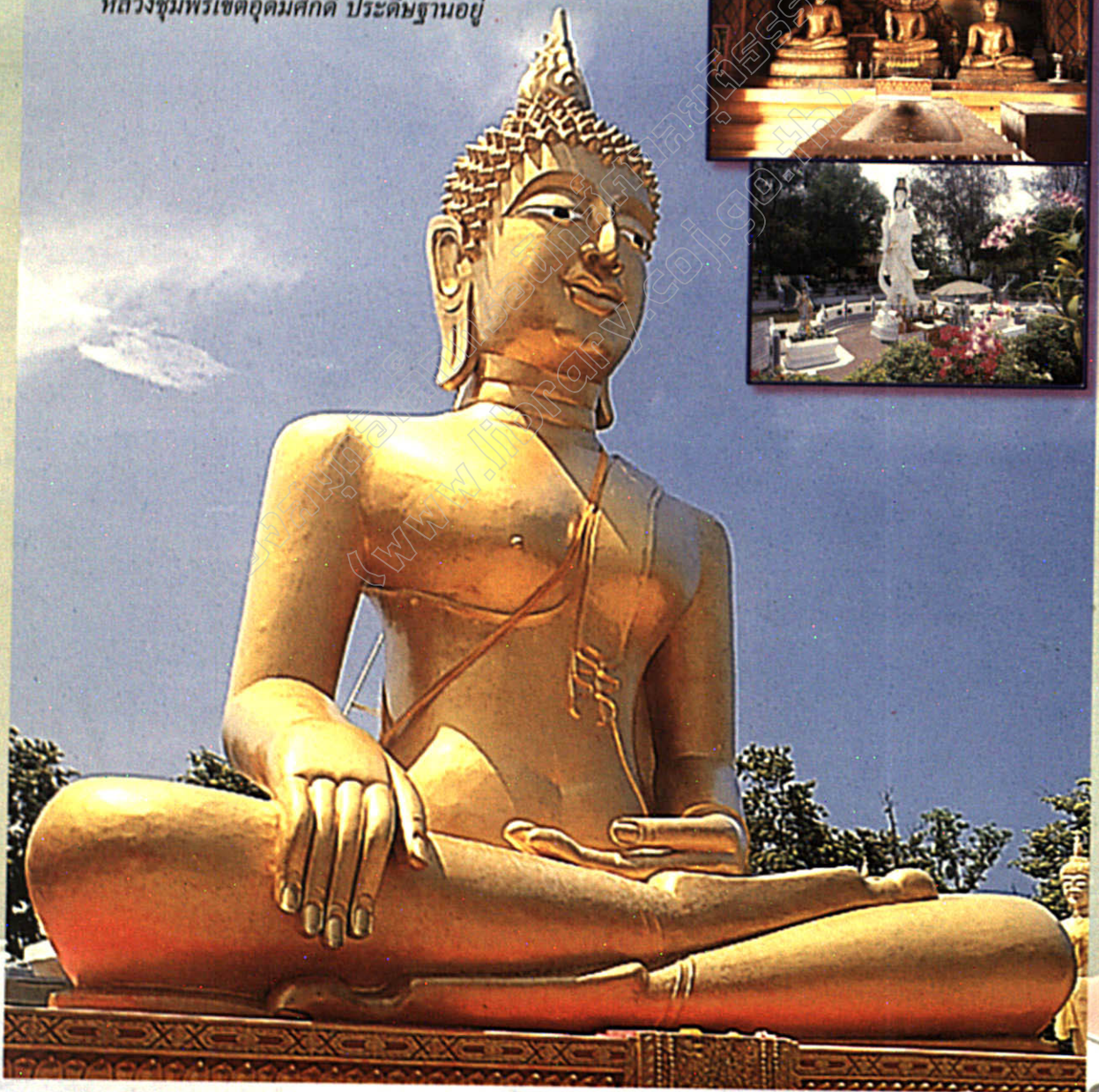
สวนเฉลิมพระเกียรติ

ตั้งอยู่ ณ บริเวณเชิงเขาพญา ถนนพระตำหนัก เป็นสวนสาธารณะขนาดเล็ก ที่จัดสร้างขึ้นเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เนื่องในมหามงคลสมัยเจริญพระชนมพรรษา ๕ รอบ เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๓๑ มีเนื้อที่ประมาณ ๑๕ ไร่ ประดับไปด้วยดอกไม้ไม้พันธุ์ มีลานเอนกประสงค์ เส้นทางลัดเลาะตามไหล่เขา ทุก ๆ วันจะมีผู้คนขึ้นไปพักผ่อน ตลอดจนวิ่งออกกำลังกายและชมวิวด้านทิศของเมืองพญา

เขาพัทธยา

เขาพัทธยา (เขาพระบาท) เป็นภูเขาเดี่ยว ๆ
ที่มีทางลาดยางขึ้นถึงยอดเขาได้ เมื่อถึงยอดเขา
จะแลเห็นทัศนียภาพของบริเวณเมืองพัทธยา
และอ่าวพัทธยาได้โดยรอบ บนยอดเขาเป็น
สถานที่ตั้งของสถานีวิทย์ ส.ท.ร.๕ ของทหารเรือ
และพระอนุสาวรีย์ของพระบรมวงศ์เธอกรม
หลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ ประดิษฐานอยู่

วัดญาณสังวรารามวรมหาวิหาร

ตั้งอยู่ที่ตำบลห้วยใหญ่ มีเนื้อที่ทั้งสิ้น ๓๖๖ ไร่ ๒ งาน ๑๑ ตารางวา เป็นวัดพระอารามหลวงชั้นเอกชนิด วรมหาวิหาร โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงรับไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์ เป็นวัดในพระองค์ กำหนดพื้นที่เป็น ๔ เขต

๑. เขตพุทธาวาส เป็นสถานที่ตั้งปูชนียสถานและโบราณวัตถุ
๒. เขตสังฆาวาส แบ่งเป็น ๒ พื้นที่ คือ พื้นที่ส่วนล่างและพื้นที่ส่วนบน ประกอบด้วยพื้นที่เขาชีโอนและเขาชีจรรย์ และทั้งสองพื้นที่ใช้เป็นสถานที่ก่อสร้างเสนาสนะกุฏิน้อยใหญ่ เป็นที่พักอาศัยของพระภิกษุสามเณร เป็นต้น
๓. เขตราชาวาส มีพระตำหนัก มีสถานที่โครงการพระราชดำริอ่างเก็บน้ำเพื่อการเกษตรกรรม โรงพยาบาลศูนย์ฝึกอบรมพิเศษ สวนอุทยาน บริเวณอนุรักษ์สัตว์และป่าไม้ เป็นต้น
๔. เขตอุบาสกอุบาสิกาवास เป็นสถานที่ตั้งศาลโรงครัวที่พักอาศัยของบรรดาพุทธศาสนิกชนผู้มาอยู่ประพฤติปฏิบัติธรรมรักษาศีล ปฏิบัติจิตภาวนา เป็นต้น

นอกจากนี้บริเวณทางเข้าวัดญาณฯ ยังมีศาลานานาชาติ หรือศาลามังกรเล่นน้ำ ซึ่งเป็นศาลาที่มีลักษณะทางสถาปัตยกรรมประจำชาติของแต่ละชาติที่จัดสร้างขึ้น เพื่อถวายแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เนื่องในวโรกาสพระชนมายุครบ ๕ รอบ วิหารเซียน (เอนกกุศลศาลา) เป็นแหล่งรวมงานศิลปะไทย - จีน ชั้นสูงที่สำคัญยิ่งในประเทศไทย ซึ่งนายสง่า กุลกอบเกียรติ พร้อมด้วยคณะและญาติมิตรได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ให้สร้างขึ้นเพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติในวโรกาส ที่ทรงเจริญพระชนมพรรษา ๕ รอบ เมื่อปี พุทธศักราช ๒๕๓๐ ในบริเวณโครงการพัฒนาพื้นที่วัดญาณสังวรารามอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อัตราค่าเข้าชม ๕๐ บาท

พระพุทธรูปแกะสลักหน้าผาเขาชีจรรย์

การจัดสร้างพระพุทธรูปแกะสลักหน้าผาเขาชีจรรย์สร้างขึ้นเพื่อน้อมเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เป็นพระพุทธรูปแกะสลักหิน ประจำรัชกาลที่ ๙ และเพื่อเฉลิมพระเกียรติเนื่องในวโรกาสทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี เป็นพระพุทธรูปประทับนั่งปางมารวิชัย เลียนแบบพระพุทธรูปราชูปถัมภ์ศิลปะสุโขทัยผสมล้านนา ขนาดความสูง ๑๐๙ เมตร หน้าตักกว้าง ๗๐ เมตร มีฐานบัวหรือบัวบัลลังก์สูง ๒๑ เมตร รวมเป็นความสูงขององค์และบัลลังก์ทั้งสิ้น ๑๓๐ เมตร มีพระนามว่า "พระพุทธรูปมหาจักรอุดมภาสศาสดา" มีความหมายว่าพระพุทธรูปเจ้าทรงเป็นศาสดาที่รุ่งเรืองสว่างประเสริฐดั่งมหาจักระ บริเวณโดยรอบจะเป็นสวนไม้หนานาพันธุ์และศาลาพักผ่อนสำหรับผู้เดินทางไปท่องเที่ยว

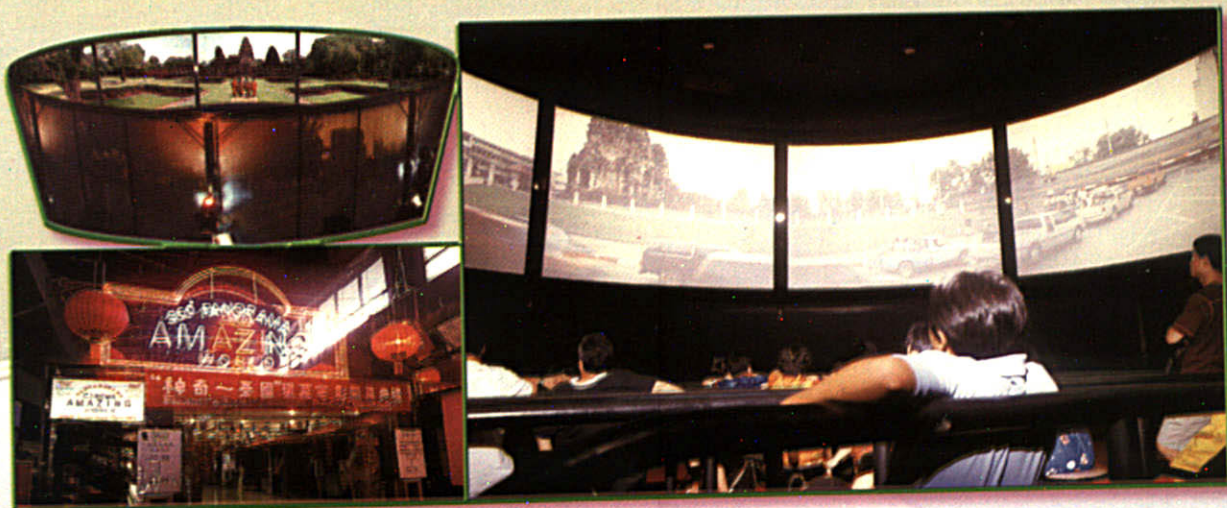
ไร่สวนสิริ

เดิมเป็นสวนมะม่วงและขนุน เนื้อที่ ๑๐๐ ไร่ ซึ่งได้พัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว อีกแห่งหนึ่งของเมืองพัทยา บรรยากาศร่มรื่น ชุมบ้านไทยมีการจัดกิจกรรม ตลาดน้ำพัทยา รวบรวมค่าเข้าชม ๓๐ บาท

โรงภาพยนตร์พาโนรามา

ตั้งอยู่ที่ อาคารพัทยาลาเลียม ถนนพัทยาสาย ๒ ระบบ ๓๖๐ องศา พาโนรามาแห่งแรกของประเทศไทย เป็นภาพยนตร์ที่บันทึกทัศนียภาพจากแหล่งท่องเที่ยวโบราณสถาน ปุชนียสถานต่าง ๆ ของประเทศไทยซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสวยงามในธรรมชาติความหลากหลายในอารยธรรมและความงดงาม ในขนบธรรมเนียมประเพณีของไทย ภาพยนตร์ประกอบด้วยเสียงพากย์บรรยาย ๕ ภาษา คือ ไทย จีน ญี่ปุ่น เกาหลี และภาษาอังกฤษ

สวนป่าพนาภิรักษ์

ตั้งอยู่บริเวณกิโลเมตรที่ ๑๔๕ มีทางแยกซ้ายเข้าไปตามถนน
พรประภาณิมิตรประมาณ ๕ กิโลเมตร เป็นสถานที่พักผ่อน
ที่มีลักษณะเป็นธรรมชาติเหมาะสำหรับผู้รักษาความสงบ
มีบ่อตกปลาขนาดใหญ่ มีที่พักประเภทเรือนพักและเต็นท์
อัตราค่าเข้าชม เด็ก ๕ บาท ผู้ใหญ่ ๑๐ บาท

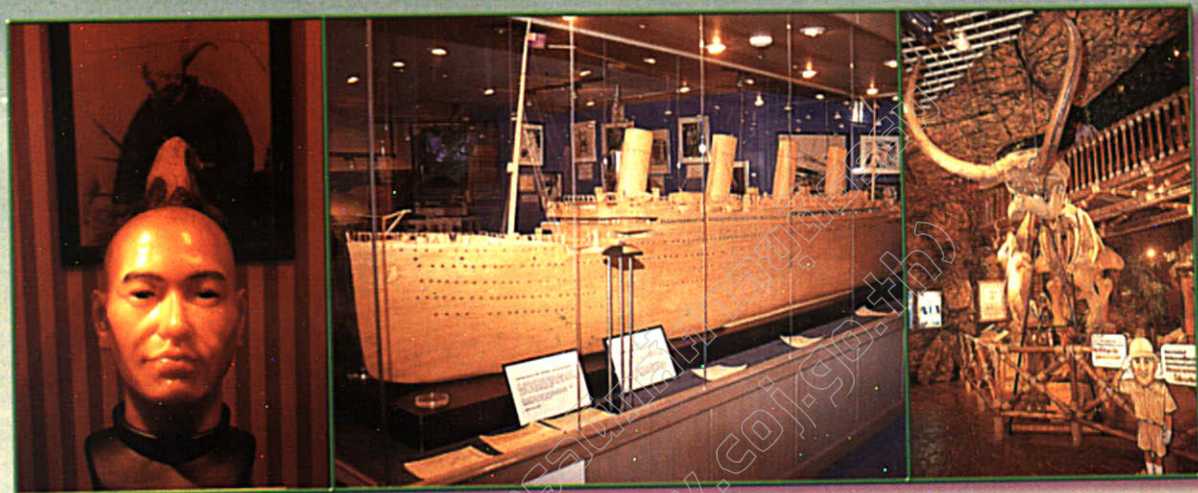
สวนกล้วยไม้ศิริพร

ตั้งอยู่เลขที่ ๒๓๕/๔ หมู่ ๕ ถนนเนินพลับหวาน ตำบลหนองปรือ อำเภอบางละมุง ภายในสวนจะมีกล้วยไม้
นานาชนิดให้ชมและเลือกซื้อพันธุ์ไม้ เช่น พันธุ์ปอมปาดัวร์ แวนด้า โกสเด้น ชาวเวอร์ แคทลียา

พิพิธภัณฑ์ริบลี่เชือหรือไม

ตั้งอยู่ที่รอยัลการ์เด้น พลาซ่า ชั้น ๓ ถนนชายหาดพัทยา พัทยาใต้ อัตราค่าเข้าชม ๒๕๐ บาท เป็นพิพิธภัณฑ์ที่สะสมความแปลกมหัศจรรย์ และความเหลือเชื่อจากทั่วทุกมุมโลก จากการสะสมของนายโรเบิร์ต ริบลี่ส์ ชาวอเมริกันกว่า ๓๐๐ ชิ้น เช่น ม้า ๓ ขา มนุษย์ ๔ ตา ศีรษะมนุษย์ย่อส่วน และเครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ ในอดีตกาลและพิพิธภัณฑ์ ปลาฉลาม เป็นต้น

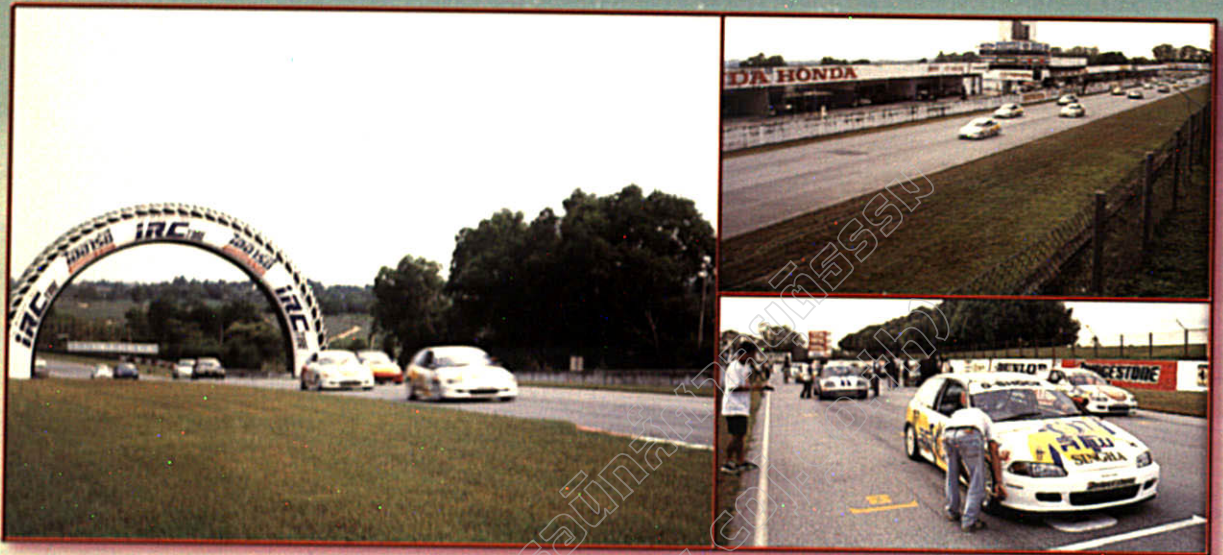
ศูนย์ฝึกสอนลิงวิทยา

ตั้งอยู่ที่หลักกิโลเมตร ๑๕๑ ถนนสุขุมวิท ซอยชัยพฤกษ์ เป็นโรงเรียนสอนการแสดงและการฝึกสอนลิงทำงาน เช่น เก็บมะพร้าว ยกน้ำหนัก ซี่จักรยาน เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการแสดงชนไก่ จักรงเห่าอีกด้วย

สนามแข่งรถพีระอินเตอร์เนชั่นแนลเซอร์กิต

อยู่บนทางหลวงหมายเลข ๓๖ (พัทธยา-ระยอง) ห่างจากตัวเมืองพัททยาประมาณ ๑๕ กิโลเมตร เป็นสนามแข่งรถจักรยานยนต์และรถยนต์ระดับนานาชาติมีเนื้อที่ประมาณ ๓๒๖ ไร่ มีการแข่งขันเป็นประจำในวันเสาร์และวันอาทิตย์

สนามแข่งรถเล็กพืชมัยคารท์สปิดเวย์

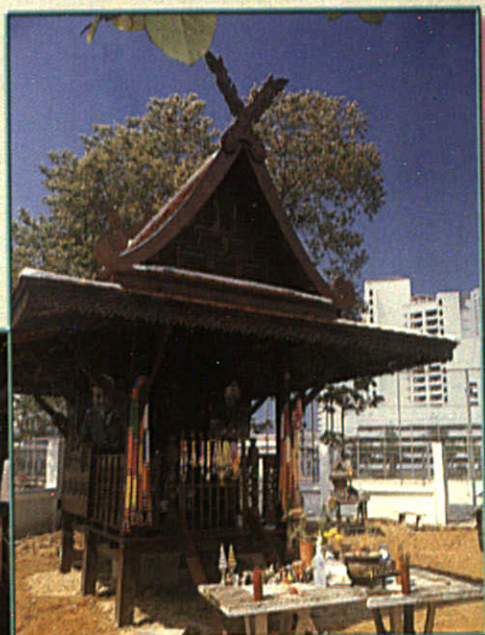
เมืองจำลอง

เมืองจำลอง ตั้งอยู่ทางซ้าย ตรงหลักกิโลเมตรที่ ๑๔๓ บนถนนสุขุมวิท เป็นสถานที่รวบรวมสิ่งจำลองของปูชนียสถาน โบราณสถานที่สำคัญ เช่น วัดพระศรีรัตนศาสดาราม อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย สะพานข้ามแม่น้ำแคว ภูเขาทอง ปราสาทหินพิมาย รวมถึงสถานที่ที่สำคัญต่าง ๆ ทั่วโลก อัตราเข้าชมคนไทย ๑๐๐ บาท ชาวต่างประเทศ ๒๕๐ บาท

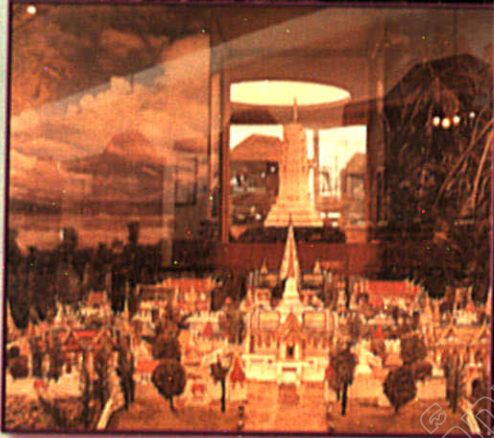

ศาลมิดรชัยบัญชา

ตั้งอยู่ที่บริเวณด้านหลัง จอมเทียน ปาร์ม บีช รีสอร์ท หรือตรงข้ามสำนักงานสรรพากรจังหวัด ชลบุรี (สาขา) ถนนจอมเทียนสาย ๒ นับเป็นสถานที่ที่เคารพสักการบูชา ของประชาชนทั่วไป และนักท่องเที่ยวที่ได้มาเที่ยวชมโดยเฉพาะใน วันที่ ๑ และ ๑๖ ของทุกเดือนจะมีผู้คนมากกราบไหว้อย่างเนืองแน่น

พิพิธภัณฑ์ขวด

ตั้งอยู่เลขที่ ๗๙/๑๕ หมู่ ๑๐ ถนนสุขุมวิท (ก.ม. ๑๔๕.๓) เป็นสถานที่แสดงถึงงานประดิษฐ์ขวดแก้ว ซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยว โบสถ์ วิหาร วัด ราชวังที่สำคัญของประเทศไทยและต่างประเทศ กว่า ๓๐๐ ชิ้น โดยเป็นผลงานประดิษฐ์ของ มิสเตอร์ ปีเตอร์ เบย์เดอร์เบย์ ชาวฮอลแลนด์ ผู้ซึ่งมีความเพียรพยายามประดิษฐ์ ชิ้นส่วนต่าง ๆ และนำเข้าไปประกอบในขวดแก้ว ที่มีรูปทรงต่าง ๆ มากมาย เปิดให้เข้าชมตั้งแต่ ๑๐.๐๐-๒๑.๐๐ น. ราคาเข้าชม คนไทย ๕๐ บาท ชาวต่างประเทศ ๑๐๐ บาท

อุทยานหินล้านปีและฟาร์มจระเข้พัทยา

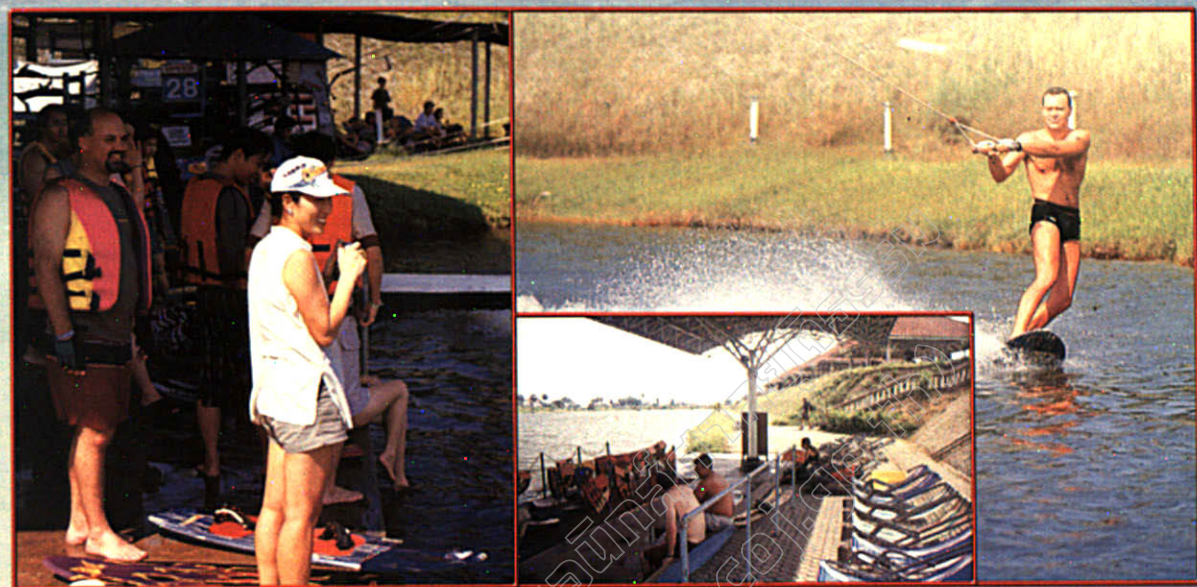
อุทยานหินล้านปีและฟาร์มจระเข้พัทยา ตั้งอยู่ในเนื้อที่เกือบ ๑๐๐ ไร่ ภายในบริเวณประกอบไปด้วยบ่อเลี้ยงจระเข้และอุทยาน หิน ซึ่งมีต้นไม้มากลายเป็นหินมีอายุกว่าล้านปี โดยด้านหนึ่งเป็น ไม้ที่สมบูรณ์ แต่อีกด้านหนึ่งเป็นหิน มีไม้คัดไทยอายุกว่า ๒๐๐ ปี สมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ซึ่งหาชมได้ยาก ในปัจจุบันมีปลาช่อน อเมซอน สวนไม้หายาก เช่น บอนไซ มีหินขนาดใหญ่รูปร่างต่าง ๆ และสัตว์สวยงาม

นอกจากนั้นยังมีการแสดง เช่น การแสดงจับจระเข้และ การแสดงสัตว์แสนรู้ หมูเผือก ช้างเผือก ผึ้งม้าเผือก และการแสดง มายากล อัตราเข้าชม คนไทย ๕๐ บาท ชาวต่างประเทศ ๑๐๐ บาท

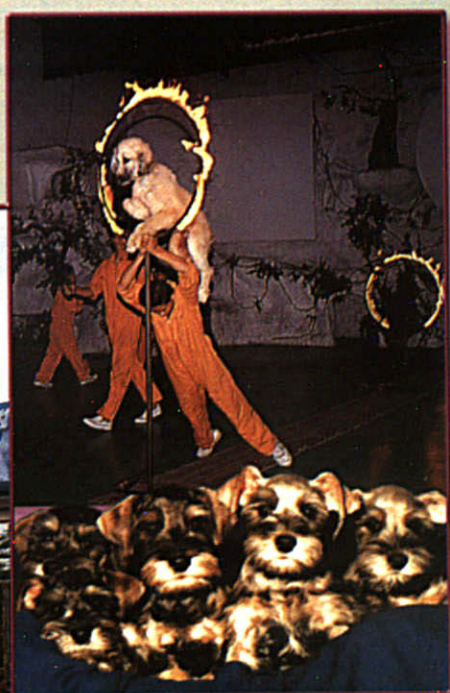
เลคแลนด์ วอเตอร์ เคนเบิ้ล สกี

ตั้งอยู่ริมถนนสุขุมวิทตรงหลักกิโลเมตรที่ ๑๐๕ เป็นแหล่งท่องเที่ยว และสถานที่เล่นเคเบิลสกีประกอบ ด้วยบึงน้ำจืดขนาดใหญ่ในเนื้อที่กว่า ๒๗ ไร่ เปิดบริการทุกวัน

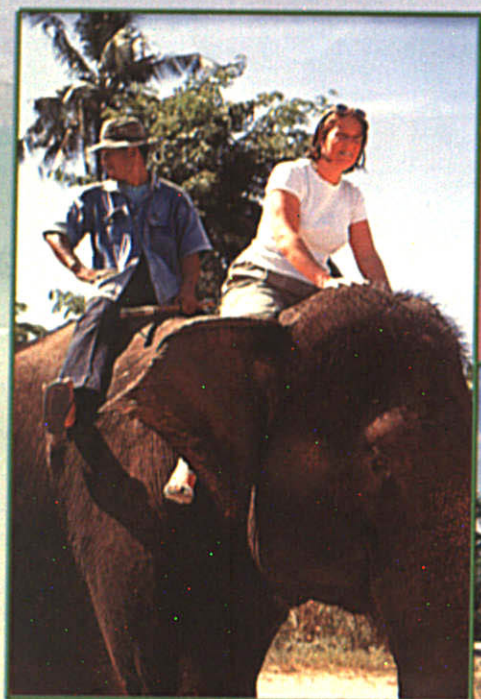

สวนสุนัขพิกษา

ตั้งอยู่เลขที่ ๔๖ หมู่ ๖ ตำบลหนองปรือ อำเภอบางละมุง แยกซ้าย จากถนนสุขุมวิท กิโลเมตรที่ ๑๔๖ เข้าไป ๒.๗ กิโลเมตร มีสุนัขทั่วโลกกว่า ๒๕๐ สายพันธุ์ในพื้นที่ประมาณ ๑๕ ไร่ มีการแสดงความเจียวฉลาดและความสามารถของสุนัขวันละ ๕ รอบ เช่น การชกมวย การกระโดดห่วงไฟ การป้องกันตัว และการโชว์ลีลาน่ารักของสุนัข เป็นต้น นอกจากนี้ยังมี โรงพยาบาลสุนัข โรงแรมสุนัขและร้านเสริมสวย

หมู่บ้านช้างพัทธยา

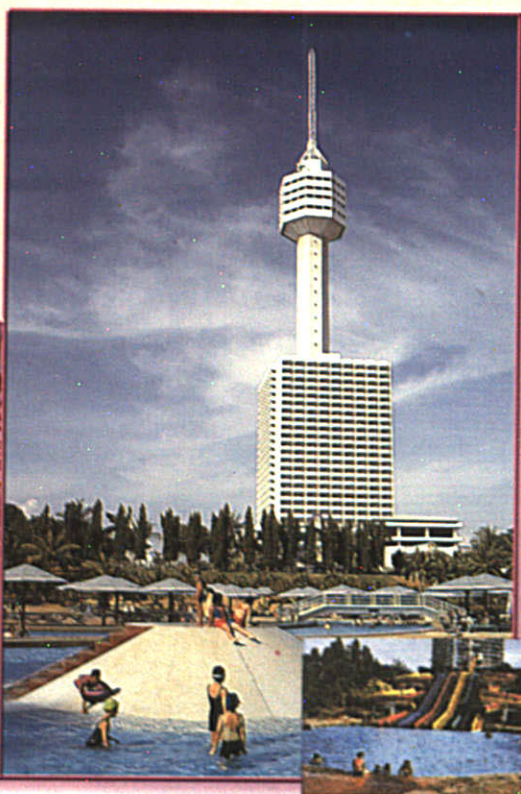

หมู่บ้านช้างพัทธยา ตั้งอยู่เลขที่ ๕๔/๑ หมู่ ๒ ตำบลหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี แยกซ้ายบนถนนสุขุมวิท กิโลเมตรที่ ๑๔๖ เข้าไปประมาณ ๖ กิโลเมตร มีการแสดงของช้าง เช่น การจับช้างของคนสมัยก่อน การฝึกช้างทำงานและการให้อาหารช้างเป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการจัดนำเที่ยวช้าง เดินป่าชมวิวัตน์

สวนสนุกพัทธยาปาร์ค

สวนสนุกพัทธยาปาร์ค ตั้งอยู่ปลายหาดคงตาลด้านทิศเหนือ โดยมีถนนแยกจากถนนสายพัทธยาหาดจอมเทียนบริเวณภายในมีสวนสนุก สระน้ำวน และบันไดเลื่อนขนาดใหญ่เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ และเล่นน้ำสำหรับครอบครัว นอกจากนี้ยังมีหอคอย พัทธยาปาร์คและภัตตาคารหมุน

รายชื่อผู้ทูลเกล้าฯถวายเงินโดยเสด็จพระราชกุศลตามพระราชอัธยาศัย
ศาลจังหวัดพัทธยา

๑. นายธงชัย โรจน์รุ่งรังษี	๑๐๐,๐๐๐ บาท
๒. นางจิตติมา สุจริตกุล	๕๐,๐๐๐ บาท
๓. นายไพรัช สุทธิธำรงสวัสดิ์	๕๐,๐๐๐ บาท
๔. นายรุ่งโรจน์ รัตนเชษฐ	๕๐,๐๐๐ บาท
๕. นายวิชัย รอดเปีย	๕๐,๐๐๐ บาท
๖. นายสุวัฒน์ชัย อัญชลีวิวัฒน์	๕๐,๐๐๐ บาท
๗. นางพงา วรธนะกุล	๕๐,๐๐๐ บาท
๘. นายสุรัตน์ เมฆะวรากุล	๕๐,๐๐๐ บาท
๙. นายสุธี สุวิชากรพงศ์	๕๐,๐๐๐ บาท
๑๐. นายบรรลือ กุลละวณิชย์	๕๐,๐๐๐ บาท
๑๑. บริษัทพัทธยาครุฑเอ็นเตอร์ไพรซ์ จำกัด	๕๐,๐๐๐ บาท
๑๒. ห้างหุ้นส่วนจำกัด เสรีค่าน้ำมัน	๕๐,๐๐๐ บาท
๑๓. นายวิเชียร เขมศรี	๕๐,๐๐๐ บาท
๑๔. บริษัท วิวทะเล จำกัด	๕๐,๐๐๐ บาท
๑๕. สมาคมโรงแรมไทยภาคตะวันออก	๕๐,๐๐๐ บาท
๑๖. ห้างหุ้นส่วนจำกัด บางแสนมหานคร	๕๐,๐๐๐ บาท
๑๗. นายพิศิษฐ์ อ่ำทับ	๓๐,๐๐๐ บาท
๑๘. น.ส.สุทธิกานต์ ปันติ	๓๐,๐๐๐ บาท
๑๙. นายอาณัติ อานันชีโก	๓๐,๐๐๐ บาท
๒๐. นายส่วน พนมวัฒนากุล	๓๐,๐๐๐ บาท

๒๑. นายชาญศักดิ์ ขวลิทธิธรรม	๓๐,๐๐๐ บาท
๒๒. นายวิเชียร พงศ์ถาวรรักษ์	๓๐,๐๐๐ บาท
๒๓. ชมรมลูกเสือชาวบ้านอำเภอบางละมุง	๓๐,๐๐๐ บาท
๒๔. บริษัทชอไชยวัฒน์อุตสาหกรรม จำกัด	๓๐,๐๐๐ บาท
๒๕. นายวิวัฒน์ พัฒนสิน	๓๐,๐๐๐ บาท
๒๖. โรงแรมการ์เดนทรี ซีวิว รีสอร์ท	๓๐,๐๐๐ บาท
๒๗. นางสาวนันทนา เมฆะวรากุล	๓๐,๐๐๐ บาท
๒๘. นายสันต์ ศุภรสหัสรังสี	๓๐,๐๐๐ บาท
๒๙. นายวิจิตร ศุภรสหัสรังสี	๓๐,๐๐๐ บาท
๓๐. นายเจษฎา แซ่ยุ่น	๓๐,๐๐๐ บาท
๓๑. นายปิติวัฒน์ โพธิ์จันทร์แก้ว	๒๐,๐๐๐ บาท
รวม	๑,๒๔๐,๐๐๐ บาท

ท้ายเล่ม

หนังสือที่ระลึกในการเสด็จพระราชดำเนินทรงประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์และเปิดอาคารศาลจังหวัดพัทธยา เล่มนี้ จัดทำขึ้นด้วยความรวดเร็วในระยะเวลาอันจำกัดเพียง ๓ สัปดาห์ หลังจากที่คณะผู้จัดทำได้รับมอบหมายให้จัดทำ เพื่อให้ทันในการเสด็จพระราชดำเนินทรงประกอบพิธีดังกล่าว

ในการจัดทำได้นำเครื่องคอมพิวเตอร์ของโรงพิมพ์มาติดตั้งไว้ที่ห้องรับรองของศาลจังหวัดพัทธยา เสมือนเป็นโรงพิมพ์เคลื่อนที่ เริ่มตั้งแต่ออกแบบปกนอก ปกใน และจัดพิมพ์รูปเล่มทั้งหมดก่อนส่งพิมพ์เป็นเล่ม

คณะผู้จัดทำต้องใช้เวลาวางจากงานประจำมาร่วมปรึกษาหารือกันและผลัดเปลี่ยนกันเข้ามาดูแลตรวจสอบแก้ไขจนตึกดินถึงเที่ยงคืนเกือบทุกวัน และด้วยข้อจำกัดในเรื่องเวลาดังกล่าวย่อมต้องเกิดข้อผิดพลาดขึ้นบ้างอย่างแน่นอน คณะผู้จัดทำต้องขอภัยในข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นทั้งหมด

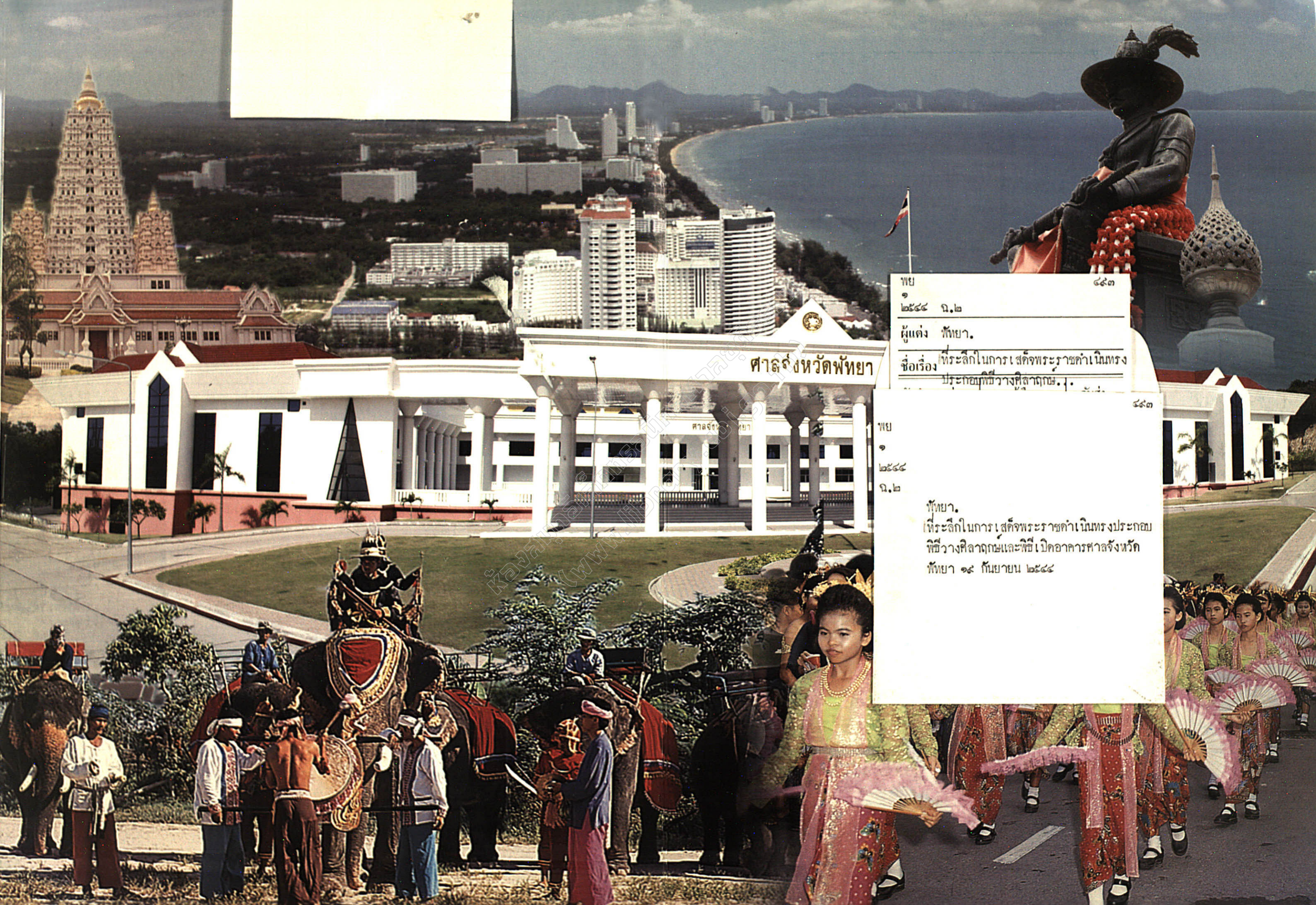
คณะผู้จัดทำต้องขอขอบคุณปารณีย์ บัวเล็ก และคุณดารา สิบปรุ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์ที่ได้ช่วยกรุณาพิมพ์ต้นฉบับบทความให้ ทั้งๆ ที่งานประจำก็หนักมากอยู่แล้ว (ผู้พิพากษามี ๑๕ ท่าน หน้าบัลลังก์มีเพียง ๕ ท่านเท่านั้น) ทำให้ในการจัดทำหนังสือเล่มนี้เร็วขึ้นอย่างมาก

แม้ผู้พิพากษาท่านอื่นจะไม่ได้เป็นคณะผู้จัดทำหนังสือ แต่ทุกท่านก็ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบทำงานสำคัญในการรับเสด็จพระราชดำเนินทรงประกอบพิธีฯ ในครั้งนี้ เช่น การรับผิดชอบเรื่องสถานที่ เรื่องราชพิธี เรื่องการจราจร เรื่องดุริยางค์ เรื่องอาหารและเครื่องดื่มสำหรับผู้ร่วมงาน ฯลฯ ผู้พิพากษาที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบดังกล่าวโดยเฉพาะอย่างยิ่งท่านผู้พิพากษาหัวหน้าศาลก็ยังได้กรุณาสละเวลาวางมาช่วยให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ในการจัดทำหนังสือเล่มนี้อีกด้วย จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

สาธุ เพ็ชรไชย

ธงชัย ฉัตรเพิ่มพร

เจริญชัย อัสวพิริยอนันต์

พย ๔๕๓
๑ ๒๕๔๔ น.๒
ผู้แต่ง พัทยา.
ชื่อเรื่อง พระลัทธิในการเสด็จพระราชดำเนินทรง
ประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์.

พย ๔๕๓
๑ ๒๕๔๔ น.๒
พัทยา.
พระลัทธิในการเสด็จพระราชดำเนินทรงประกอบ
พิธีวางศิลาฤกษ์และพิธีเปิดอาคารศาลจังหวัด
พัทยา ๑๕ กันยายน ๒๕๔๔

คำขวัญเมืองพัทธัง

เมืองท่องเที่ยวทั่วทั้งสมิง

นลาคนกลางอารยธรรม

ชั้นนำเสียงดนตรี

ประเพณีวันใหม่

มากมายการกีฬา

